

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΖ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1/15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1980 | ΑΡΙΘ. 1 - 2

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Π ρ ο ς

Τὸ Χριστεπόνυμον Πλήρωμα τῆς καθ' Ἡμᾶς

Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἀδελφοὶ Χριστιανοί!

«Χριστὸς ἐπὶ γῆς ὑψώθητε!»

Ἀνεπανάληπτοι οἱ ὕμνοι τῶν Χριστουγέννων καὶ ἀναλλοίωτοι εἰς τὰ σωτηριολογικά τους μηνύματα, ἀνακουφίζουν τοὺς δοκιμαζομένους στρατοκόπους τῆς ζωῆς, μὲ τὴν ἐλπίδα μᾶς καλύτερας αὔριου!

Ἴδου πάλιν οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ συνεορτάζουν Χριστοῦ τὰ Γενέθλια, ἐν εὐλαβείᾳ γονυκλινεῖς προσκυνοῦντες πρὸ τῆς Ἀγίας Φάτνης «Παιδίον νέον», «τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν», τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου.

Ἀπὸ εἴκοσι αἰώνων δοξάζομεν τὴν ἐπὶ γῆς Θεοῦ Ἐπιφάνειαν, ἐορτάζοντες τὴν μεγάλην ἐπέτειον τοῦ Χριστιανισμοῦ, τῆς Γεννήσεως τοῦ Θεοανθρώπου τῆς ἀγάπης.

Ἔχομεν ὅμως ὑψωθῆ μέχρι τὸ φωτοβόλον καὶ εἰρηνικὸν ἐπίπεδον τῆς ἀγάπης Χριστοῦ; Τῆς μόνης δυνατῆς νὰ θεμελιώσῃ τὴν ἐπὶ γῆς εἰρήνην, «τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν», κατὰ τὴν οὐράνιον ἐπαγγελίαν τοῦ Ἀγγελικοῦ ὕμνου:

«Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῶ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία;»

Μόνοι οἱ ἄνθρωποι ἀπεδείχθησαν ἀδύνατοι νὰ ἐδραιώσουν τὸ κράτος τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἡ Χάρις Κυρίου εἶναι ἀναγκαία, ἀλλὰ προϋποθέτει θερμὴν πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν πίστιν καὶ ἔργα χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ συναδελφώσεως.

Μοναξιά ὅμως ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους! Διότι κυριαρχοῦν ἐγωϊσμοί, προσήλωσις στὴν ὕλη, ἀδιαφορία πρὸς τὸν πλησίον! Ἄρνησις, λοιπόν, ἂν μὴ καὶ ἐχθρότης πρὸς τὸν συνάνθρωπον; Φοβερόν, ἀλλὰ ἐν πολλοῖς ἀληθές! Αἱ πνευματικαὶ ἀξίαι διέρχονται κρίσιν, τὰ μόνα γνωρίσματα, τὰ ὁποῖα διακρίνουν τὸν ἄνθρωπον, ὡς τὸ τελειότερον δημιούργημα, καὶ τὸν ὑπερψώνουν ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπη ἔμφυση καὶ ἄψυχη φύση!

Πικροὶ οἱ λόγοι!

Τὸ ὕψιστον ὅμως χρέος πρὸς τὰς ἱεράς ἀναμνήσεις, τῆς πρώτης καὶ μεγίστης τῶν χριστιανικῶν μας ἐορτῶν, τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξαντληθῇ μόνον εἰς τυπικοὺς λειτουργικοὺς καὶ οἰκογενειακοὺς πανηγυρισμοὺς.

Φοβερόν τὸ ἀνθρώπινον ἄγχος τῶν καιρῶν μας, διαιωνίζεται ἀπὸ τὰ τρομακτικὰ «ξυπνητήρια» τῆς ἀλλοφροσύνης τῶν πάσης φύσεως πυρηνικῶν δοκιμῶν καὶ ἐφαρμογῶν, μὲ μόνον προορισμὸν τὴν ἀνατίναξιν τοῦ πλανήτου μας!

«Τὰ πυρηνικά ἐργοστάσια ἀπλώνονται σ' ὅλον τὸν κόσμον διαρκῶς καὶ περισσότερο. Ὑποτίθεται, ὅτι γίνονται διὰ νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸν ἄνθρωπο. Ὑποτίθεται, ὅμως μόνο! Γιατὶ οἱ ὑπερδυνάμεις βασικὰ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν ἰσχὺ τους».

Ἔως πότε, λοιπόν, ὁ Ἐνανθρωπήσας Σωτὴρ τοῦ κόσμου καὶ Πατὴρ τῆς Ἀγάπης, εἰς μάτην θὰ καλῆ:

«Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, ἀγῶ ἀναπαύσω ὑμᾶς;» (Ματθ. ια', 28).

Ἔως πότε οἱ πολλοὶ θὰ ἀγνοοῦν τὸν ὀρθὸν δρόμον πρὸς τὴν ἀληθινὴν γαλήνην καὶ εὐτυχίαν, πού δὲν θεμελιώνεται, εἰμὴ εἰς τὴν συναδέλφωσιν τῶν λαῶν ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰρήνῃ;

Μήπως πρέπει νὰ δοκιμάσουμε καὶ ἄλλα ἀπατηλὰ ἀνθρώπινα συστήματα;

Ἡ βόμβα νετρονίου εἶναι τὸ ἐπόμενο ἐφεύρημα εἰς βάρος τοῦ ταλαιπώρου ἀνθρώπινου γένους! Διότι τὸ φοβερὰ ἐξοντωτικὸν αὐτὸ πολεμικὸν μέσον μαζικῆς ἀνθρωπίνης καταστροφῆς, εἰς ρυθμὸν ἐπιγείου κολάσεως, μόνον ἀντιχρίστου ἐπινοήσεως ἔργον δύναται νὰ εἶναι!

Πικροὶ οἱ λόγοι!

Μὴ λησμονοῦμεν, ὅμως, Ἀδελφοί, τὴν πολὺ μεγαλυτέραν πικρότητα τῶν λόγων τῶν Προφητῶν, ὡσάκις ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Θεοῦ παρεξέκλινεν ἀπὸ τὴν ὀρθὴν πορείαν πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀγίαν πίστιν καὶ ἐβυθίζετο εἰς τὴν δυσσομίαν τῆς εἰδωλολατρείας!

Ἡ μήπως διαφέρει καὶ πολὺ ἡ ἐποχὴ μας;

Ἄρχοντες, οὐκ ὀλίγοι, καὶ πολὺ «ξεστρατημένο ἀνθρώπινο κοπάδι», περὶ τὴν ὕλην τυρβάζοντες, τὰ ἀνθρώπινα μέτρα ἔχουν ἀνακηρύξει θεοῦς.

Καὶ εἰς τὰ μέτρα τους αὐτά, ὑποχθόνιον σκοπὸν ἔχουν θέσει, τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του.

Ἴσως, λοιπόν, δὲν ἔχει λήξει ἀκόμη ὁ Γολγοθᾶς τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας!

Ὁ Χριστιανισμὸς, ἀπὸ τοῦ θριάμβου του, διὰ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, μέχρι τοῦ ἐνάτου αἰῶνος, διὰ τῶν Ἀγίων Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων, ἐφώτισε καὶ ἐχειραγώγησε τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸν μεσαῖωνα πού ἀκολούθησεν, οἱ λαοὶ τῆς γῆς ἐγόγγυσαν κατὰ τὴν κοπιώδη ἀνάβασιν αὐτοῦ τοῦ σκοτεινοῦ Γολγοθᾶ. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ οἱ ὑψηλὲς ἀξίες τῆς ζωῆς δεινῶς ἐδοκιμάσθησαν, παρὰ ταῦτα ὅμως διετήρησαν σπινθῆρα τῆς ἀληθοῦς γνώσεως, μετὰ τὴν ἐλπίδα τοῦ γολγοθαϊκοῦ τέρατος πρὸς μίαν φωτεινὴν ἐξανάστασιν.

Ἦλθαν ὅμως οἱ «νεώτεροι χρόνοι», εἰς τὴν θέσιν τοῦ μεσαίωνα, μετὰ τὴν δῆθεν «Ἀναγέννησιν» καὶ τὸν δῆθεν «Διαφωτισμὸν», κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων ἐνεφανίσθησαν καὶ ἐπεκράτησαν οἱ νεώτερες φιλοσοφίες, κακέκτυπα ἀναμασήματα τοῦ κάλλους τῆς ἀρχαίας κλασικῆς φιλοσοφίας. Καὶ ἀντὶ νὰ ἀνεβάσουν πνευματικὰ τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἐβύθισαν εἰς τὸν ὑλισμὸν, τὸν ὁποῖον ἐθεοποίησαν, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ ἐγεννήθη καὶ ἡ μανία τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου παρεμορφώθη κατ' οὐσίαν ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ.

Κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον τῆς ληγοῦσης δευτέρας χιλιετηρίδος, παρέστημεν μάρτυρες μιᾶς ἀφηνιασμένης πορείας τοῦ ὑλικοτεχνολογικοῦ ἀνθρώπου. Μὲ περιφρόνησιν καὶ εἰρωνείαν ἀπεκήρυξεν ὡς «ξεπερασμένες ἰδέες» θρησκείαν καὶ μέλλουσαν ζωὴν καὶ προέβαλεν εἰς τὴν θέσιν τους ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις, οἱ ὁποῖες ὅμως, ὄχι μόνον δὲν ἔκαμαν εὐτυχέστερον τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τούναντίον ἐδημιούργησαν ζωῶδεις ἀνθρώπινες κοινωνίες, μετὰ τὸν Θεὸν τὴν δύναμιν καὶ τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου μετὰ κάθε ὑλικὴν ἀπόλαυσιν καὶ ἐπιδίωξιν.

Ἐλπιδοφόρος ὅμως ἡ ἀπὸ εἰκοσαετίας περὶπου προσέγγισις τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα, ὑπὸ τὴν ἀξιεπάγειν καὶ παρὰ Κυρίου εὐλογημένην ἡγεσίαν τῶν χριστιανικῶν ὀργανισμῶν τῆς Εὐρώπης, συντελοῦν εἰς ὕψιστον βαθμὸν, διὰ νὰ εἰσέλθῃ ὁ κόσμος, κατὰ τὴν ἀναμενομένην ἀρχὴν τῆς τρίτης χιλιετηρίδος, εἰς Ἡνωμένην Εὐρώπην, ὡς προοίμιον πραγματώσεως τοῦ ἀνθρώπινου πόθου καὶ τῆς θείας ὑποσχέσεως διὰ τὴν «ἐπὶ γῆς εἰρήνην».

Μ Η Ν Υ Μ Α
ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ
ΔΙΑ ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ 1980

Είσερχόμεθα εἰς τὴν προτελευταίαν δεκαετηρίδα τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος.

Εἰς τὸ χρονικὸν τοῦτο κατώφλιον, μᾶς συνοδεύουν τὰ ἄπειρα ἱστορικὰ διδάγματα τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ καὶ ἐπὶ πλέον ἡ φορικώδης ἀνάμνησις τῶν δύο τελευταίων παγκοσμίων πολέμων.

Ὡς ὁ μυθικὸς Ἡρακλῆς, ἡ ἀνθρωπότης ἔφθασεν εἰς τὸ κρίσιμον σταυροδρόμι· ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν θὰ κριθῆ ἡ ἰδία καὶ ὁ πλανήτης.

Οἱ ἐλάχιστοι εἰς ἀριθμὸν ὑπεύθυνοι ἡγέται τῆς οἰκουμένης κρατοῦν εἰς χεῖράς των τὴν τύχην μυριάδων ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, πού μόνον πόθον ἔχουν νὰ ἐργάζωνται μὲ εἰρήνην καὶ

ἀγάπην μεταξὺ των καὶ νὰ ἀπολαμβάνουν τὰ πολύτιμα ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ γαλήνης εἰς τὸν τόσον σύντομον ἀνθρώπινον βίον.

Ἐκ βάθους ψυχῆς εὐχόμεθα, ὅπως ὁ Ἄρχων τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν Πανάγαθος Θεὸς λαλήσῃ ἀγαθὰ εἰς τὰς καρδίας τῶν ὑπευθύνων τῆς περαιτέρω ἀνθρωπίνης πορείας, ὥστε αἱ φονικαὶ μάχαιραι νὰ μετατραποῦν εἰς εἰρηνικά ἄροτρα, πρὸς παγκόσμιον χαρούμενην συναδέλφωσιν τῶν λαῶν, μὲ αἰσίαν καὶ εὐτυχῆ εἴσοδον εἰς τὸ Νέον Ἔτος 1980.

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης

Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Χαρᾶς εὐαγγέλια, Ἀδελφοί!

Ἡ μικρά, ἴσως, διατηρούμενη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, λογικὴ πνευματικὴ ποιμνὴ, ἀλλὰ καὶ γρανιτώδης εἰς ἀντοχὴν πίστεως καὶ καρτερίας, στρατευομένη ἐπὶ γῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, καὶ ἐν μέσῳ κατακομβῶν, καὶ ἐν μέσῳ λεόντων, καὶ ἐν μέσῳ πολέμων καὶ διώξεων καὶ καταστροφῶν, μὲ ἀκμαῖον τὸ φρόνημα καὶ θερμὴν τὴν πίστιν, θὰ πορευθῆ καρτερικὰ τὴν πνευματικὴν πορείαν πρὸς τὴν Θριαμβεύουσαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν.

Ναί, Ἀδελφοί!

Λίθον πρὸς λίθον θὰ οἰκοδομοῦμεν, διὰ θεομῆς πίστεως πρὸς τὸν Τεχθέντα Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὴν Ἄνω Ἱερουσαλήμ, παρὰ τοὺς κυκλοῦντας ἡμᾶς ἀντιθέους ἀνέμους καὶ τὰς θυέλλας, μὲ τὸ πνευματικὸν ὑλικόν, τὸ ὁποῖον ἀφθονο θὰ ἀντλοῦμεν ἀπὸ τὸ Σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ, ὅπου «ἐτέχθη ἡμῖν σήμερον Σωτήρ».

Καὶ ὡς οἱ «ἀγραυλοῦντες ποιμένες» ἐκείνης τῆς Ἁγίας Νυκτός, μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶ-

νος, ταπεινοὶ καὶ μὲ ἄκραν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν θείαν Ἀγάπην, ἐν πανηγύρει χαρᾶς καὶ πνευματικῆς ἀγαλλιᾶσεως, ἅς ἐορτάζουμε Χριστοῦ τὴν Γέννησιν, προσκυνοῦντες ἐν εὐλαβείᾳ τὴν Ἁγίαν Φάτιν, «ἐν ἡ ἀνεκλίθη Χριστός».

Οὕτως οἰκοδομοῦντες καὶ εἰς τοὺς χριστιανικούς μας οἴκους καὶ εἰς τὰς καρδίας μας χριστιανικὸν θεμέλιον ἄσειστον, θὰ ἀξιοθοῦμε ἀσφαλῶς, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ, εἰς προὑπάντησιν Αὐτοῦ, πού «σήμερον γεννᾶται», ὑπόμεινοι ἐκ τῆς ὕλης πρὸς τὸ πνεῦμα, ἐκ τῆς ἀδιαφορίας πρὸς τὴν πρὸς ἀλλήλους Ἀγάπην, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πρὸ Χριστοῦ παγωμένης νύχτας τῆς ἁμαρτίας πρὸς τὴν «ἐπὶ γῆς εἰρήνην», «τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν».

Τοιαύτην ἐν Κυρίῳ Τεχθέντι ἐορτὴν καὶ πανηγυρίαν εὐχόμενοι, πατρικῶς ἀσπαζόμεθα καὶ εὐλογοῦμεν πάντας ὑμᾶς.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ Α. Θ. Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

† Δ Η Μ Η Τ Ρ Ι Ο Σ

Ἐλέφ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης παντὶ τῷ πληρώματι τῆς Ἐκκλησίας χάριν, εἰρήνην, ἔλεος παρὰ τοῦ ἐν Βηθλεέμ τεχθέντος Σωτῆρος Χριστοῦ.

Χριστὸς γεννᾶται!

Καὶ ἐπανέρχεται, λοιπόν, εἰς τὸν πλανήτην μας ἡ μνήμη καὶ ὁ ἑορτασμὸς τοῦ ἁπαξ συνελεσθέντος μυστηρίου τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως καὶ τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου. Ὅμως συγχρόνως ἐπανέρχεται, καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 1979, ἡ ὑπόμνησις, ὅτι τὸ μυστήριον τοῦτο δὲν εἶναι στατικὸν σημεῖον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Εἶναι ἀπολυτρωτικὸν μυστήριον δυναμικὸν καὶ ἐνεργούμενον ἀπὸ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπὸ χρόνου εἰς χρόνον, καὶ ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος καὶ τῆς ἀνακεφαλαιώσεως τῆς ἱστορίας ἐν τῷ ἐνανθρωπήσαντι Ἰῶ τοῦ Θεοῦ, τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ τῆς Βηθλεέμ.

Συνεχίζοντας τὴν παράδοσιν τῶν Πατριαρχῶν τοῦ Ὁρόνου τούτου, ἐν εὐθύνῃ ποιμένος ἐπικοινωνοῦμεν ἑορτικῶς ἐκ Φαναρίου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὅλην καὶ πρὸς τὸν κόσμον ἅπαντα καὶ κηρύττομεν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ, τὸ εὐαγγέλιον τῶν Χριστουγέννων, ὅπως εἶναι, ὅπως τὸ παρελάβομεν, ὅπως τὸ αἰσθάνεται ἐφέτος ἡ Μητέρα Ἐκκλησία σας.

Μὲ ταπεινώσιν καὶ λατρίαν ἐνώπιον τοῦ θεανθρωπίνου μυστηρίου τῆς Βηθλεέμ καὶ ἐμβάθυνσιν εἰς αὐτό, μὲ θεώρησιν, ἐξ ἄλλου, καὶ ἐκτίμησιν τῶν συνθηκῶν καὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ κόσμου, τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, τοῦ ἐγός, τοῦ καθενός, τοῦ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ, διὰ τὸν ὅποιον ὑπῆρξαν καὶ διακωνίζονται τὰ Χριστούγεννα, ἀπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ τούτου ἁμβωνος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας εὐαγγελιζόμεθα τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς μεγάλης ταύτης ἑορτῆς τῆς Χριστιανοσύνης ἀκριβῶς ὅπως, κατὰ τὸν Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν, τὸν εὐηγγελιστὴν ὁ ἄγγελος τὴν πρώτην ἐκείνην νύκτα πρὸς τοὺς ποιμένας καὶ τὸν λαὸν ὅλον: «Ἰδοὺ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαυὶδ» (Λουκ. 2, 10-11).

Τὸ εὐαγγέλιον τῶν Χριστουγέννων ἀγγέλλεται κατὰ πρῶτον εἰς τοὺς ποιμένας. Εἶναι εὐαγγέλιον χαρᾶς καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἀλλ' ἀπευθύνεται πρὸς ὅλον τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, ποῦ εἶναι ἡ ὅλη ἀνθρωπότης: «παντὶ τῷ λαῷ». Διὰ τοῦτο εἶναι χαρὰ μεγάλη τὸ εὐαγγέλιον τῶν Χριστουγέννων, ἡ ἀπολυτρώσις, διότι δὲν εἶναι χαρὰ τῶν ὀλίγων, ἀλλὰ τῶν πολλῶν, ὅλων, παλλαϊκῆ, εἶναι χαρὰ «παντὶ τῷ λαῷ».

Καὶ ἡ οὐσία τοῦ χαρμωσύνου ἀγγέλματος εἶναι ἀπολυτρώσις ποῦ προσφέρεται πρὸς ἕνα κόσμον ποῦ τὴν ἔχει ἀνάγκη, ὅπως τότε καὶ τώρα.

Ὁ σκοπὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εἶναι πανανθρώπινος. Ἡ σωτηρία εἶναι δι' ὅλους ἀδιακρίτως. Ἄνευ οὐδεῶς περιορισμοῦ. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι παγκόσμιος.

Τοιοιουτρόπως ἐπανέρχεται εἰς τοὺς ποιμένας ἡ εὐθύνῃ καὶ τὸ χρέος τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν Χριστουγέννων εἰς τὴν πανανθρωπίνην διάστασιν του.

Κατὰ τὸν ἐφετεινὸν ἑορτασμὸν τῶν Χριστουγέννων, ἡμεῖς οἱ ποιμένες, οἱ λαβόντες τὴν δωρεάν καὶ τὴν κλήσιν ταύτην τοῦ εὐαγγελισμοῦ, θὰ πρέπει νὰ αἰσθανώμεθα, ἴσως ἐκτονώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλην φοράν, διότι τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν ἐμπεριέχουν ἀποκαλυπτικὰς ἐνδείξεις, τὸ χρέος νὰ ἐξαγγείλωμεν καὶ νὰ ἐνεργήσωμεν τὸ μυστήριον τῆς θείας τοῦ ἀνθρώπου ἀπολυτρώσεως, μὲ ταπεινώσιν, μὲ ἀγάπην, μὲ θυσίαν, μὲ ἐνόθητα, μὲ κοινήν μαρτυρίαν, ὑπὸ τὰς οἰασθήποτε συνθήκας καὶ καταστάσεις.

Μὲ τὸ αἶσθημα αὐτῆς τῆς ἀποστολικῆς συλλογικῆς εὐθύνῃς καὶ αὐτοῦ τοῦ κοινῶ χρέους συνηντήθημεν τελευταίως ἐδῶ ὁ τῆς Ρώμης Ἐπίσκοπος καὶ ἡμεῖς, ὁ τῆς πόλεως ταύτης Ἐπίσκοπος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διὰ νὰ δώσωμεν νέαν κοινήν μαρτυρίαν ἀγάπης καὶ εἰρήνης καὶ νὰ προσφέρωμεν ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους τῷ Κυρίῳ, εἰς ὑπακοήν τοῦ θελήματός Του, ὥστε νὰ ἀξιωθῶμεν νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἐνόθητα τῆς πίστεως καὶ εἰς τὴν ἀπὸ κοινῶ μυστηριακῆς ἐνέργειας τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ εὐαγγελίου τῶν Χριστουγέννων.

Ἐπαναλαμβάνομεν δέ, ἐφείλομεν οἱ ποιμένες ἐπὶ πλέον νὰ τελέσωμεν τὸ ἀπολυτρωτικὸν μυστήριον τῶν Χριστουγέννων ὑπὸ τὰς οἰασθήποτε περὶ ἡμᾶς συνθήκας καὶ καταστάσεις. Αὐτὸ μᾶς διδάσκουν τὰ πρῶτα Χριστούγεννα.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ κατὰ σάρκα Υἱὸς τῆς Παρθένου Μαρίας, ἐτέχθη εἰς τὴν Βηθλεὲμ κατὰ τὴν χρονολογίαν τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου ἐπὶ Καίσαρος Αὐγούστου καὶ ἐπὶ ἡγεμονίας Κυρηναίου.

Τὸ ὅτι ὁ Χριστός ἐγεννήθη συγκεκριμένως εἰς τὴν Βηθλεὲμ δὲν εἶναι ἓνα αὐθαίρετον γεγονός ἀνθρώπινον, οὔτε ἐξαρτηθὲν ἐκ τοῦ θελήματος τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ τοῦ μνηστόρου Ἰωσήφ. Ἡ Βηθλεὲμ εἶναι σημεῖον καὶ συμβολισμὸς τῆς συναντήσεως τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὴν ὁποιαδήποτε ἢ τελευταία αὕτη εὐρίσκειται κατάστασιν.

Ἀπὸ τὴν εὐαγγελικὴν διήγησιν τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου πληροφοροῦμεθα διατί ἡ Βηθλεὲμ εἶναι τὸ σημεῖον τῆς ἐπὶ γῆς ἀπολυτρωτικῆς θεανθρωπίνης παρυσίας τοῦ Θεοῦ.

Λοιπόν, λέγει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον: «ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην» (Λουκ. 2, 1).

Τὸ δόγμα τοῦ Καίσαρος τῆς Ρώμης, τοῦ ἰσχυροῦ τῆς γῆς, προὐκάλεσε τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ εἰς συγκατάθεσιν καὶ συμμόρφωσιν μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου, νὰ καταβῇ ὁ Θεὸς εἰς Βηθλεὲμ.

Ἡ ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ἐκτιμήσεως οὕτω δυναμένη νὰ θεωρηθῇ θεία φιλανθρωπία καὶ ἐνανθρώπησις, θεωρουμένη ἐνδόξερα καὶ πραγματικώτερα, μᾶς ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Θεὸς ἀποφασισμένος νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπον, εἶχε θελήσει νὰ τὸν συναντήσῃ καὶ νὰ τὸν δεχθῇ ὅπως καὶ ἐκεῖ πού εὐρίσκειτο, καὶ νὰ ἀναλάβῃ ἐκεῖνος, ὁ Δημιουργὸς καὶ Σωτὴρ του, ὅλα τὰ στάδια τοῦ σταυροῦ, μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Γολγοθᾶ.

Ὡς ἐκ τούτου, μαζί μὲ τὴν χαρμονὴν τῶν Χριστουγέννων, γεννᾶται καὶ ὑπάρχει ἡ σικὰ καὶ τὸ γεγονός τοῦ σταυροῦ.

Ἡ πρώτη σταύρωσις ἀρχίζει εἰς τὴν Βηθλεὲμ μὲ τὴν ἐκουσίαν συγκατάθεσιν τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ δόγμα τοῦ κόσμου: «ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην».

Ἡ ὅλη ὑπόθεσις τῶν Χριστουγέννων, ἡ ὅλη ὑπόθεσις τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἀνθρωπότητος, ἐντάσσεται κατὰ τὰ κριτήρια τῆς ἱστορίας, τὰ ἀνθρώπινα, εἰς ἓνα σημεῖον ἀριθμητικῆς ἀπογραφῆς τῶν ἀνθρώπων προσώπων πού συνιστοῦν τὸ πλῆθος τὸ ἀνώγειον καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ κόσμου τούτου.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης θεωρουμένη ἡ Γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας ἐν Βηθλεὲμ ἀποτελεῖ, κατὰ τὰ ἀριθμολογικὰ ἀνθρώπινα κριτήρια, ἓνα ληξιαρχικὸν ἐπεισόδιον, ἀσήμαντον καθ' ἑαυτὸ εἰς τὴν ἐξ ἀπογραφῆς ἀριθμητικὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος καὶ τῆς ἰσχύος τῶν ἰσχυρῶν πού βασίζονται εἰς αὐτὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

Οἱ ληξιαρχικοὶ κατάλογοι τῆς ἀπογραφῆς τῆς οἰκουμένης τὴν νύκτα τῶν Χριστουγέννων προσέθεσαν ἓνα ἐπὶ πλέον πρόσωπον νεογέννητον.

Ὁ Καίσαρ, ὁ κοσμοκράτωρ, ἡ οἰκουμένη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὁ κόσμος, ἡ γῆ, οἱ πάντες, καὶ αὐτὴ ἡ ἱστορία, ἦσαν ἀγύπιοι ὅτι ὁ ἓνας αὐτὸς ἀριθμὸς τῆς ἀπογραφῆς, τὸ ἓνα τοῦτο νέον πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς, ἦτο ὁ Θεός, ὁ ἐπεμβαίνων εἰς τὴν ἱστορίαν, ὁ ἀνατρέπων τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὴν ἀπογραφὴν των, ὁ Ἀπογράφων τὴν οἰκουμένην. Τὸ παράδοξον τοῦτο τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως συνέλαβεν ἡ θεολογοῦσα λειτουργικὴ συνείδησις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ διατύπωσε διὰ τοῦ ὕμνου καὶ τὸ φάλλει κάθε ἐσπερινὸν τῶν Χριστουγέννων: «Α α θ ὦ ν ἐτέχθης ὑπὸ τὸ σπήλαιον».

Κατὰ τὴν ἀγίαν ταύτην νύκτα τῶν Χριστουγέννων, ταῦτα διδασκόμενοι καὶ ταῦτα μεταδίδοντες ἀπὸ τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας πρὸς ὅλους σας, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ, καὶ πρὸς τὸν κόσμον ὅλον, καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὴν χαρὰν καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν Χριστουγέννων, ἔχουμεν νὰ εἰπώμεν ὡς ταπεινὸς ποιμὴν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν γευσαλογεῖ τὴν ἀνθρωπότητα κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου καὶ ἐκ τῆς στατιστικῆς τοῦ κόσμου τούτου καὶ τῶν καισάρων του. Ἡ Ἐκκλησία δὲν παρασύρεται, λοιπόν, εἰς τὴν ἀριθμολογικὴν ἐκτίμησιν ἐκείνων, πού ὠρισμένα σημεῖα τῆς ἱστορίας καὶ τῶν σχεδίων τοῦ Θεοῦ τὰ θεωροῦν καὶ τὰ χαρακτηρίζουν ὡς «ὦραν μηδέν». Εἶναι οἱ μηδενισταί, οἱ εἰς μηδὲν λογιζόμενοι τὸν θεῖον παράγοντα. Ἐναντὶ πάντων τούτων ἡ Ἐκκλησία ἀξιολογεῖ τὴν ἀπὸ τῶν Χριστουγέννων ἀπογραφὴν κατὰ τὴν ἀρχὴν, τὴν ἀξίαν, τὴν ἱστορικὴν ἀποτελεσματικότητα καὶ τὴν ἐσχατολογίαν τοῦ Ἀπογράφοντος τὴν οἰκουμένην, τὴν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Ἐρχομένῳ (Ἀπ. 1, 4).

Μὲ αὐτὴν τὴν ὑπάντησιν τῶν Χριστουγέννων, ἐν λειτουργικῇ ἀναφορᾷ τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ θελήματι Αὐτοῦ, καὶ ἐν πιστῇ μεταδόσει τοῦ ἀκριβοῦς εὐαγγελίου τῶν Χριστουγέννων, πού εἶναι φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ, εἰρήνην ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εὐδοκίαν μετὰ πάντων ἀνθρώπων, φάλλομεν μεθ' ὅλων τῶν χριστιανῶν: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη» ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. 2, 14).

Ὅθεν καὶ καλοῦμεν τὸν κόσμον ὅλον νὰ συμφάλλῃ μεθ' ἡμῶν καὶ νὰ ἐνεργοποιήσῃ καὶ νὰ καταστήσῃ βίωμα του πνευματικῶν τὸν ὕμνον τοῦτον, εἰς δόξαν τοῦ ἐν Βηθλεὲμ τεχθέντος Χριστοῦ, τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου.

Ταῦτα ἀφ' ἡμῶν ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις, ἀπὸ δὲ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός, τοῦ ἐν Βηθλεὲμ Τεχθέντος Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ χάρις καὶ ἡ εὐλογία τῷ κόσμῳ παντί.

Χριστοῦγεννα 1979

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Δ η μ ἡ τ ρ ι ο ς
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὁμῶν.

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ*

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΠΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Άριθμ. { Πρωτ. 4771
Διεκπ. 2241 Χριστούγεννα 1979

Παναγιώτατε και Θειότατε Άρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενική Πατριάρχα, έν Χριστώ τῷ Θεῷ ἀγαπητέ και περιπόθητε ἀδελφέ και συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Δ η μ ή ρ ι ε, τήν Ὑμετέραν Παναγιότητα έν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Έν μέσῳ τοῦ συγχρόνου κόσμου τοῦ τόσο τεταραγμένου και κάτω νεύοντος, ἐπί τήν Βηθλεέμ γῶν ἀναγόμεθα τῇ διανοίᾳ. Μετά τῶν ποιμένων και μάγων τῶν έν φάτνη ἀλόγων ἀνακαίμενοι ὡς δρέφος προσκυνοῦμεν Θεόν τῶν ὄλων, πτωχεύσαντα τήν ἡμετέραν πτωχεύαν, ἵνα ἡμᾶς μετόχους ποιήσῃ τοῦ πλοῦτου τῆς χρηστότητος Αὐτοῦ. Καί τῷ ἀστέκτῳ και Θεῷ Αὐτοῦ φωτί καταλαμπόμενοι γηθούσῳως δοῶμεν:

* Ὅμοια Γράμματα ἀπεστάλησαν και πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς Ὀρθοδόξους Πατριάρχας και τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Χριστὸς γεννᾶται. Δοξάσατε.

Πόθῳ δὲ ἀδελφικῶ μετ' ἀγάπης και εὐλαβῶς τήν Ὑμετέραν κατασπαζόμενοι ἱερωτάτην Κορυφήν, τὸν ράκει σπαργανωθῆναι δι' ἡμᾶς καταξιώσαντα καθικετεύομεν ἐπί πάντων Θεόν, ὅπως τήν Αὐτοῦ συνήθη ἐνδεικνύμενος κηδεμονίαν σκέπη τήν Ὑμετέραν σεβασμίαν Πρωθεραρχίαν και τοὺς περὶ αὐτήν ἀπαντας έν Χριστῷ ἀδελφούς και τὸν τῇ Ὑμετέρᾳ Πρωτοθρόνῳ Πατριαρχικῇ ποιμαντικῇ μερίμνῃ ἐμπεισιτευμένον εὐσεβῆ, φιλόχριστον και χριστόνυμον λαόν και χαρίσηται πᾶσι τὸν νέον τῆς Ἐαυτοῦ ἀπείρου ἀγαθούνης και χρηστότητος ἐν αὐτὸν εἰρηγικὸν και πλήρη τῶν θείων και ὑπερφῶν αὐτοῦ δωρεῶν, ἀποτρέπων τὰ ἐπερχόμενα τῇ Ἐαυτοῦ Οἰκουμένῃ θεινά.

Ἐπί δὲ τούτοις και αὐθις ἐορτίως προσαγορεύομεν τήν Ὑμετέραν σεβασμίαν και Θειοτάτην Παναγιότητα έν τῷ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντι Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, διατελοῦμεν

Ἀγαπητὸς έν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος

Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΟΛΟΓΩΝ ΑΥΤΗΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΑΚΡΑΤΗΣΙΝ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ*

Τὸ διανύομενον ἔτος 1979 ἔχει ἀπ' ἀρχῆς ἐξονομασθῆ «Ἔτος τοῦ Παιδιοῦ». Ἀλλὰ και ἔτος τοῦ Μ. Βασιλείου -1600ετηρὶς (†379). Καί ἔτος τοῦ Ἀγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ -200ετηρὶς (†1779). Καί δὴ και ἔτος τῆς Παραδόσεως.

Τὸ Συνεδριόν μας, εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ἔτους τοῦ Παιδιοῦ, θὰ ἀσχοληθῆ μετ' τήν προσφορὰν τῆς Ἐκκλησίας και τῶν Θεολόγων αὐτῆς πρὸς τὸ παιδί, πρὸς τὴν νεότητα. Ἀλλ' ἐκρίναμεν ὅτι, διὰ τὴν νεότητα, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀγνοηθῆ και νὰ μὴ ἐπισημανθῆ ἡ μεγάλη προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας και τῶν Θεολόγων εἰς τὴν διακράτησιν τῶν παραδόσεών μας. Ἄλλωστε τὰ παιδιά και οἱ νέοι καλοῦνται νὰ παραλάβουν τὴν σκυτάλην τῶν παραδόσεων, διὰ νὰ διατρέχη ἡ σκυτάλη αὐτὴ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Αἱ δὲ μεγάλα και ἅγια προσσωπικότητες τοῦ Μεγ. Βασιλείου και τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ εἶναι γνωστὸν πόσον συνέβαλον εἰς τὴν

διάσωσιν τῆς Κιβωτοῦ τῶν Παραδόσεων και τοῦ κλασσικοῦ και τοῦ χριστιανικοῦ ἑλληνισμοῦ (πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐξ ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων) ἔγραψεν ὁ Μ. Βασίλειος, ἐνῶ θεμελιωτῆς σχολείων και κήρυξ τῆς πίστεως και σταυροφόρος τῆς Ὀρθοδοξίας ὑπῆρξεν ὁ ἅγ. Κοσμᾶς).

Ἴδου λοιπὸν ὅτι συμπλέκονται ἄρρηκτα ὄλοι οἱ ὡς ἄνω στόχοι και οἱ σκοποὶ τοῦ ἐ. ἔτους —στόχοι ἄλλωστε και σκοποὶ σταθεροὶ και συνεχεῖς, αἰώνιοι— και συνυφαίνονται εἰς τὴν διὰ τῆς Ἐκκλησίας και τῶν Θεολόγων κληρονόμησιν τῆς Παραδόσεως. Καί εὐλόγως εἰς αὐτὴν τὴν συμβολὴν τοῦ ἱερατείου και τῶν Θεολόγων πρὸς διακράτησιν τῶν παραδόσεών μας ἀφορᾷ ἡ πρώτη αὕτη Εἰσήγησις τοῦ Προέδρου τοῦ παρόντος Συνεδρίου.

★

Α'.

* Εἰσήγησις τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου, εἰς τὸ Β' Θεολογικὸν Συνεδριον έν Πάτραις, (τῇ 26-11-1979).

Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ θρησκεία και ἡ Ἐκκλησία συνάπτονται ὀργανικῶς πρὸς τὴν ὄλην πολιτιστικὴν πα-

ράδοσιν ἐν γένει. Διὰ δύο λόγους: α) Διότι ἡ Θρησκεία ἐνὸς λαοῦ (ἔθνους) εἶναι ἓνα μέρος —τὸ μεγαλύτερον καὶ κεντρικώτερον— τῶν παραδόσεών του. Θὰ ἦτο κολοβωμένη καὶ ψευδεστάτη ἡ περιγραφή τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων, ἐὰν ἔλειπεν ἐξ αὐτῆς τὸ α' κεφάλαιον, ἡ θρησκεία τοῦ λαοῦ. Καὶ β) —καὶ κυριώτερον— διότι εἶναι ἱστορικῶς ἀναντίρρητον ὅτι ὅλα τὰ μεγάλα ἐπιτεύγματα τοῦ πολιτισμοῦ ἐν γένει ἔχουν ρίζαν καὶ ἔμπνευσιν καὶ προώθησιν θρησκευτικῆν. Παραδείγματα: Τὰ ἔπη τοῦ Ὁμήρου, ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ὁ Πάρθενων, τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος, ἡ Ἀγία Σοφία εἰς τὸ Βυζάντιον. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ Βυζάντιον, τὸ ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἐμφανίζον τὴν χριστιανικὴν πνοὴν εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τοῦ φερόντος πολιτισμοῦ του, καὶ αὐτὴ ἡ Ἀναγέννησις, παρὰ τὴν ἀντίθετον τάσιν νὰ ὑπερφραγαλλίση τὴν ἐπιρροὴν τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου πρὸς ἕξαρσιν τοῦ κλασσικοῦ, κινεῖται μέσα εἰς τὰ θρησκευτικὰ πλαίσια κυρίως, δσάκις ἐμφανίζει ὑψηλὰ καλλιτεχνικὰ καὶ μνημειακὰ δημιουργήματα.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν τόσον ἄμεσος καὶ τόσον βαθεῖα εἶναι ἡ σχέσις τοῦ θρησκευτικοῦ παράγοντος πρὸς τὴν ἐν γένει πολιτιστικὴν κληρονομίαν τοῦ λαοῦ, προδήλως ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ θεολογικὸν δυναμικὸν αὐτῆς εἶναι οἱ πρῶτιστοι φορεῖς καὶ μεταλαμπαδεύται τῆς πατρῴας παραδόσεως.

Ἄλλ' ἄς μὴ ὀμιλῶμεν ἀόριστα περὶ Θρησκείας ἢ γενικὰ περὶ τοῦ χριστιανισμοῦ. Προτιμότερα ἄς ὀμιλήσωμεν περὶ τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ εἰδικώτερα περὶ τῆς Ὁρθοδόξιας. Μάλιστα δὲ περὶ τῶν ὀρθοδόξων Θεολόγων ὡς ἐργατῶν —συνεργῶν— τῆς Ἐκκλησίας μας. Διότι ὁ Χριστὸς δὲν ἴδρυσεν ἀπλῶς νέαν —ἀληθῆ— Θρησκείαν, ἀλλὰ Ἐκκλησίαν ἐπὶ τῆς γῆς. Εἶναι ἠνωμένος ἀρρήκτως μετὰ τῆς (θεανδρικής) Ἐκκλησίας Του. Καὶ Αὐτὸς ἔδωκεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν «πρῶτον ἀποστόλους, δευτέρον προφήτας, τρίτον διδασκάλους» (Α' Κορ. ιβ' 28) καὶ (κατὰ τὴν πρὸς Ἐφεσίους, δ' 11-12) «αὐτοὺς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ». Μέσα εἰς αὐτόν, τὸν στενώτερον ἢ τὸν εὐρύτερον, κύκλον τῶν ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ τεταγμένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ «εἰς ἔργον διακονίας», κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἐργάται τοῦ Χριστοῦ ὑπηρετοῦμεν «πρὸς οἰκοδομὴν» τοῦ μυστικοῦ, παγκοσμίου καὶ αἰωνίου «Σώματος τοῦ Χριστοῦ» —τοῦ σώματος ποῦ ἔχει τὸν Χριστὸν ὡς «κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ Ἐκκλησίᾳ» καὶ μέλη τοὺς ἀείποτε καὶ ἀπανταχοῦ πιστοὺς.

Αὐτὴ δὲ ἡ διακονία τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἡμῶν ὡς ὀργάνων Αὐτῆς, ἔχει πολλὰς ἐκφάνσεις. Καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τῆς ἡ προσφορὰ τῆς διακονίας μας εἶναι —δύναται καὶ πρέπει νὰ εἶναι— κατὰ κυριολεξίαν, παράδοσις, εἰς τὴν γενεάν μας— τὴν

νέαν γενεάν πρωτίστως— καὶ εἰς γενεάν καὶ γενεάν, τῶν ἀκενώτων θησαυρῶν, ποῦ εἶναι ἀποθησαυρισμένοι εἰς τὴν ταμειοῦχον αὐτῶν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας, καὶ ἐμπειστημένοι εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν Θεολόγων, ὡς «οἰκονόμων Θεοῦ», ὑπευθύνων διὰ τὴν μετάδοσιν (παρά - δοσιν) αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ.

Β'.

Ἄς ἴδωμεν ἐν συνεχείᾳ τὰς ἐπὶ μέρους πλευρὰς αὐτῆς τῆς προσφορᾶς μας. Καὶ ἄς ἔχωμεν ὑπ' ὄψει ὅτι κάθε μία πλευρὰ τοῦ ἔργου μας ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἓνα κεφάλαιον παραδοσιακῆς κληρονομίας καὶ προσφορᾶς.

Τρεῖς μεγάλοι καὶ βασικοὶ τομεῖς, μετὰ τὰς ἐπὶ μέρους διακλαδώσεις των, συνθέτουν τὸ παραδοσιακὸν κεφάλαιον, τὸ ὅποιον ἡ Ἐκκλησία καὶ οἱ Θεολόγοι ἔχουν προορισμὸν νὰ μεταδώσουν εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ πρῶτον εἰς τὰ παιδιά, τοὺς νέους. Νὰ διδάξουν δηλ. α) τὴν πίστιν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας β) τὴν λατρίαν αὐτῆς· καὶ γ) τὴν ὀρθόδοξον ἠθικήν, τ.ἔ. τὴν ζωὴν τὴν συνάδουσαν πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν μας.

★

1. Τὴν ὀρθόδοξον πίστιν οἱ Θεολόγοι διδάσκουν μετὰ τὰ εἰδικὰ μαθήματα, ἀφ' ἐνὸς τὰ φέροντα εἰς ἐπαφὴν μετὰ τὴν Βίβλον καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἀποκεκαλυμμένην ἀλήθειαν· καὶ ἀφ' ἑτέρου μετὰ τὴν διὰ τῆς Κατηχέσεως παρουσίαν καὶ ἐμπέδωσιν τοῦ δόγματος· τῶν δογματικῶν ἀληθειῶν τῆς Ὁρθοδοξίας. Προηγεῖται βεβαίως τὸ ἀντίστοιχον ἔργον τῆς Ἐκκλησίας· ἡ διδασκαλία τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως διὰ τοῦ κηρύγματος καὶ διὰ τῆς κατηχέσεως τῶν παιδιῶν.

Πολὺς κόσμος, δυστυχῶς, ἐνῶ φέρει τὸν τίτλον «χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι», δὲν ἔχει οὐδὲ στοιχειώδη γνώσιν τῆς Γραφῆς καὶ τῶν δογματικῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως. Καὶ ἂν ἐλάχιστά τινα γνωρίζουν, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὰ στοιχειώδη ποῦ ἐδιδάχθησαν κάποτε εἰς τὸ σχολεῖον, μερικοὶ δὲ καὶ εἰς τὸ Κατηχητικόν.

Αὐτὸ ὅμως δι' ἡμᾶς σημαίνει τὴν μεγάλην μας εὐθύνην καὶ ἀποστολήν, νὰ φέρωμεν στὰ χεῖρα τῶν παιδιῶν, τὴν ἁγίαν Γραφήν —πρωτίστως τὸ Εὐαγγέλιον, τὴν Κ.Δ.— καὶ νὰ τὰ διδάξωμεν ὅσον γίνεται πληρέστερα τὸ «πιστεύω» τῆς Ὁρθοδοξίας.

Πόσοι ἄραγε ἐκ τῶν ἐλλήνων Ὁρθοδόξων ξέρουν νὰ ἀπαγγείλουν ἔστω τὸ «Πιστεύω»;... Νὰ ἐρωτήσωμεν καὶ πόσοι τὸ ἔχουν κατανοήσει καὶ συνειδητοποιήσει;...

Πρώτη λοιπὸν προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Θεολόγων πρὸς τὴν νεότητα, εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς παραδόσεως, ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ διδασκαλία τῶν Γραφῶν καὶ τῶν δογμάτων.

Όσοι έχουν άγνοιαν τῆς Γραφῆς καὶ τῶν δογμάτων εὐκόλα γίνονται λεία τῶν αἰρετικῶν, καὶ μάλιστα τῶν χιλιαστῶν, με συνεπείας καὶ ζημίας φοβερᾶς, ἀκόμη καὶ ἔθνικας. Ἐνῶ οἱ ἐπαρκῶς κατηχημένοι καὶ ἐνημερωμένοι εἰς τὸ τί διδάσκει τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἡ Ἐκκλησία μένουσιν ἑδραῖοι καὶ ἀμετακίνητοι. Παραμένουν, ἂν μὴ «ζηλωταὶ τῶν πατρικῶν παραδόσεων», πάντως σταθεροὶ εἰς τὰ πάτρια καὶ παραδοσιακά. Τὸ αἰσθάνονται ὅτι εἶναι Ὁρθόδοξοι καὶ Ἕλληνες.

Διὰ τοῦτο ἡ παρουσία τῶν Θεολόγων εἰς τὸ Σχολεῖον εἶναι μία ἐγγύησις παραδοσιακῆς ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν, μέσα εἰς τὰ πλαίσια τὰ ὁποῖα ἄλλωστε θέτει καὶ τὸ Σύνταγμα τῆς χώρας ἡμῶν διὰ τὴν χριστιανικὴν καὶ ἑλληνοπρεπὴ μόρφωσιν τῶν παιδιῶν.

Καὶ εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ συζήτησις, ἂν ἔχουν θέσιν τὰ θρησκευτικὰ εἰς τὰ Σχολεῖα. Διότι δὲν ἀρκεῖ στὸ παιδί νὰ προσφέρεται ἐγκύκλιος μόρφωσις με στοιχεῖα μόνον τοῦ κλασσικοῦ ἢ καὶ τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ, ἀφ' ἑνός, καὶ τῶν φυσικομαθηματικῶν καὶ τεχνικῶν γνῶσεων, ἀφ' ἑτέρου. Ἄν λείψουν ἡ ἱστορία τῆς Π. καὶ τῆς Κ. Διαθήκης καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία καὶ ἡ Κατήχησις, ἡ Ἠθικὴ, ἡ Λειτουργικὴ καὶ ἐν γένει ὁ κύκλος τῶν Θρησκευτικῶν μαθημάτων, θὰ παρασκευάσωμεν ἕνα ἀτροφικὸν εἰς τὸ φρόνημα, τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς πεποιθήσεις τοῦ νέου ἕνα ἀνθρώπων ἀνεργάτιστον κοσμοθεωρικῶς καὶ ἠθικῶς, φερόμενον καὶ ρέποντα πρὸς τὸν μηδενισμόν — πού δὲν κατανοεῖ τὰς πνευματικὰς ἀξίας— καὶ τὸν ἀμοραλισμόν, πού ἀγνοεῖ τὰ ὑψηλὰ ἰδανικὰ καὶ τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς.

2. Δευτέρα, μεγάλῃς παραδοσιακῆς σημασίας, προσφορὰ ἡμῶν πρὸς τὰ παιδιά εἶναι ἡ οἰκείωσις αὐτῶν πρὸς τὴν ὀρθόδοξον **Θεῖαν Λατρείαν**.

Πρὶν εἰσελθῶμεν εἰς τὰ ἐπὶ μέρους, εἶναι ἀνάγκη νὰ τονίσωμεν κάτι πολὺ βασικὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ὀρθόδοξους Θεολόγους, κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς. Ὅτι δηλ. ἡ ὅλη διδασχὴ καὶ τὸ ὄλον ἔργον μας πρέπει πάντοτε νὰ ἔχη ἐκκλησιολογικὸν ὑπόβαθρον. Καὶ δὲν ἐννοῶ μόνον ὅτι ὅλοι ἡμεῖς, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν τὴν συναίσθησιν ὅτι εἴμεθα κατ' ἀρχὴν ἐργάται καὶ στελέχη τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄχι ἀπλῶς κρατικοὶ ὑπάλληλοι. «Θεοῦ ἐσμέν συνεργοί». Εἴμεθα τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε εἰς τὸν ἄμβωνα ἱστάμεθα, εἴτε εἰς τὴν ἔδραν. Πέραν τούτου ὅμως, καὶ οἱ ἀκροαταὶ καὶ μαθηταὶ μας πρέπει δι' ἡμῶν νὰ χειραγωγῶνται πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς τὴν μόνην Κιβωτὸν τῆς σωτηρίας. Τὸ γνωστότατον παλαιοχριστιανικὸν ἀξίωμα «ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία» (extra ecclesia nulla salus) τὸ συνειδητοποιεῖ πρῶτος ὁ Θεολόγος καὶ τὸ μεταδίδει καὶ τὸ ἐμπνέει πρὸς τοὺς μαθητὰς ἢ ἀκροατὰς του. Διότι εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζουν σαφῶς ὅτι ἡ ἐν Χριστῷ σωτηρία δὲν εἶναι ἀπόρροια οὔτε ἀπλῶς τῆς θρησκευτικῆς γνῶσεως οὔτε τῆς ἠθικῆς καταρτίσεως καθ' ἑαυτήν. Εἶναι ἔνωσις μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἔνωμάτωσις εἰς τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν.

Ὅθεν ἡ ἰδικὴ μας προσφορὰ ὡς Θεολόγων — καὶ δὴ καὶ τῶν διαφόρων Ὁργανώσεων — νοεῖται κυρίως ὡς χειραγωγήσις τῶν πιστῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ζώντων μελῶν Αὐτῆς.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, παραλλήλως πρὸς τὴν Θεῖαν Γραφήν, εἶναι ἀναγκασιότατη καὶ ἐπιβεβλημένη ἡ συνειδητοποίησις τῆς ὅλης Ἱερᾶς ἡμῶν Παραδόσεως ὑπὸ τῶν νέων, καὶ τῶν χριστιανῶν ἐν γένει. Φορεὺς δὲ καὶ ἔκφρασις καὶ ἄριστος βιοματικὸς τρόπος διὰ νὰ ἐγκλιματισθῇ τὸ παιδί, ἀλλὰ καὶ ὁ ὄριμος καὶ ἐνήλικος, εἰς τὴν ἀκραιφνὴ καὶ ὀρθόδοξον ἱερὰν Παράδοσιν, εἶναι ἡ Θεῖα Λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας. Καὶ ποῖος ἄλλος εἰ μὴ ὁ Θεολόγος — εἴτε ὡς καθηγητῆς εἴτε ὡς κατηχητῆς εἴτε ὡς ἱεροκέρυξ εἴτε ὡς ἱερούργος — ἐπωμιζέται ἀρμοδίως αὐτὴν τὴν εὐθύνην, νὰ προσφέρῃ ἐπαρκῆ λειτουργικὴν διαφώτισιν, ἀλλὰ καὶ λειτουργικὰς εὐκαιρίας γνῶσεως καὶ βιώσεως τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν; Καὶ ποῖος δὲν κατανοεῖ ὅτι ἡ τοιαύτη συμμετοχὴ καὶ οἰκείωσις τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Παραδόσεως, ἐκ μέρους τῶν ὑπὸ τὴν εὐθύνην μας διατελούντων, εἶναι τὸ ἄριστον πλαίσιον καὶ τὸ στερεώτερον βάθρον, διὰ νὰ ἐδραιωθῇ, εἰς τὰς νεανικὰς ψυχὰς προτίστως, τὸ σύνολον τῶν πατρῶων παραδόσεων;

Ὡς γνωστόν, εἰς τὴν Θεῖαν Λατρείαν συμβάλλουσι καὶ συμπλέκονται τρεῖς ἱερὰ ἔννοια καὶ προϋποθέσεις: ὁ ἱερός **χ ῶ ρ ο ς** ὁ ἱερός ἢ λειτουργικὸς **χ ρ ὀ ν ο ς** καὶ ὁ ἱεροτελεστικὸς **τ ρ ὀ π ο ς**.

α) Ὁ **ἱ ε ρ ὂ ς χ ῶ ρ ο ς** — ὁ τόπος τῆς Θεῆς Λατρίας — εἶναι κυρίως ὁ Ναός. Χρειαζέται ἀρὰ γε νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι ὁ ἔθισμός εἰς τὸ καθῆκον τοῦ ἐκκλησιασμοῦ εἶναι βασικὴ καὶ πρωταρχικὴ προϋπόθεσις, διὰ νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ ἐδραιωθῇ διὰ βίου ἡ ἐνσυνείδητος λατρευτικὴ ζωὴ τοῦ νέου ἀνθρώπου;

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τοποθετεῖται καὶ τὸ ζήτημα τῶν **μ α θ η τ ι κ ῶ ν λ ε ι τ ο υ ρ γ ι ῶ ν** ἢ τοῦ **ἐ κ κ λ η σ ι α σ μ ο ὦ** τῶν μαθητῶν, μετὰ τὰ γνωστὰ προβλήματα του καὶ τὴν πρόχειρον, δυστυχῶς, ἀντιμετώπισίν του.

Κατ' ἀρχὴν δὲν εἶναι ὀρθὸν οὔτε ἐποικοδομητικὸν νὰ ὑποκαθίσταται, ἀντὶ τῆς Κυριακῆς, μία ἄλλη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος διὰ τὸν ἐκκλησιασμόν τῶν μαθητῶν. Ἄλλος ὁ λόγος, ἐὰν πρόκειται δι' εἰδικὰς μαθητικὰς λειτουργίας, μετὰ εἰδικὰς ὁμιλίας χάριν τῶν μαθητῶν, ἀκόμη καὶ μετὰ συμμετοχὴν τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ψαλμῳδίαν, διὰ συγκροτήσεως μαθητικῆς χορωδίας κλπ.

Ἡ χρυσὴ τομὴ ἐν προκειμένῳ εἶναι ἐκεῖνη, ἣτις, ἐνῶ θὰ καλλιεργῇ καὶ θὰ παροτρύνῃ συστηματικῶς πρὸς τὸν τακτικὸν ἐκκλησιασμόν κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἐξαιρετέας ἡμέρας τῶν Ἑορτῶν, θὰ δημιουργῇ καὶ εἰδικὰς εὐκαιρίας διὰ τὴν ἐνεργότεραν καὶ ἀμεσώτεραν λειτουργικὴν ἐμπειρίαν εἰς τοὺς μαθητὰς.

Κατὰ τὰ ἄλλα, θὰ πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ζητοῦν ἀπλῶς τὴν εὐκολίαν των. Εἴτε διότι

δὲν στέργουν νὰ ἔχουν κάποια δέσμευσιν κατὰ τὰς Κυριακάς, εἴτε διότι δὲν διαμένουν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν καὶ δὲν εὐρίσκονται ἐκεῖ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀργίας τῶν Σχολείων κλπ.

Ἐπάρχουν ὅμως καὶ πολλὰ φωτεινὰ ἐξαιρέσεις. Καὶ εἶναι πολὺ εὐχάριστον, ἰδίως εἰς ἐπαρχιακὰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις, νὰ ἐμπλουτίζεται τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἀπὸ τὴν νεανικὴν παρουσίαν τῶν μαθητῶν· νὰ ἀναβαίνει εἰς τὸν ἄμβωνα ὁ Θεολόγος καθηγητῆς τῶν· εἰς μερικὰς περιπτώσεις νὰ ἱερουργῆ ὁ ἱερωμένος διδάσκαλός τῶν· καὶ νὰ παρακινῶνται οὕτω καὶ οἱ γονεῖς καὶ οἰκεῖοί τῶν εἰς τὸν τακτικὸν ἐκκλησιαστικόν, σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ διὰ νὰ καμαρώσουν τὰ παιδιά τῶν· νὰ τὰ χαροῦν «ἐν ἐκκλησιαίς εὐλογοῦντα τὸν Θεόν».

Γνωρίζομεν τὰς δυσκολίας. Ἄλλοῦ δὲν ἐπαρκεῖ ἡ χωρητικότης τοῦ ναοῦ· ἄλλοῦ —ἰδίως διὰ τοὺς πολυπληθεῖς μαθητὰς τῶν πόλεων— δημιουργεῖται πρόβλημα ἡσυχίας ἐν τῷ ναῷ κ.τ.τ. Πρὸ παντὸς ὅμως τὸ πρόβλημα τοποθετεῖται εἰς τὴν ἀντίδρασιν τῶν μαθητῶν σήμερον, ὅταν ὀδηγοῦνται ὁμαδικῶς καὶ κατ' ἐπιταγὴν πρὸς ἐκτέλεσιν κάποιου καθήκοντος, μάλιστα θρησκευτικοῦ.

Δὲν θὰ συμφωνήσωμεν ὅμως πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ὑπερθεματίζουν εἰς ἀποφυγὴν πάσης ὑποχρεωτικῆς ἐπιβολῆς ἀρχῶν καὶ κανονισμῶν εἰς τὰ σχολεῖα καὶ τοὺς μαθητὰς. Τὰ ἄκρα πρέπει ὡποσδήποτε νὰ ἀποφεύγονται. Ὅχι καταναγκασμός, ἀλλ' ὄχι καὶ τελεία χαλάρωσις καὶ ἀσυδοσία εἰς τὴν μαθητικὴν ζωὴν. Πάλιν ἡ χρυσὴ μεσότης ἔχει τὴν θέσιν τῆς. Θὰ συμβουλευσόμεν· θὰ διαφωτίσωμεν· θὰ ἐμπνεύσωμεν, εἰ δυνατόν· θὰ δημιουργήσωμεν καὶ ἐλκυστικὰς προϋποθέσεις· ἀλλὰ καὶ θὰ παρακινήσωμεν· καὶ πολλάκις θὰ ἀξιώσωμεν· καὶ θὰ πραγματοποιήσωμεν τὰ πρὸς οἰκοδομὴν προγραμματιζόμενα· θὰ ἐνεργήσωμεν μὲ κῦρος καὶ μὲ γλυκύτητα συνάμα, μὲ πατρικὴν ἀγάπην ἢ ὅποια γνωρίζει νὰ ὑποχρεοῖ. Οἱ νέοι, εἰς τὰ πρῶτα θήματα τῶν, ἔχουν ἀνάγκην νὰ τοὺς χαράξωμεν ἀποφασιστικῶς τὸν δρόμον. Καὶ ἂν δυσφορήσουν σήμερον, ἀργότερον θὰ μᾶς εὐλογοῦν καὶ θὰ μᾶς εὐγνωμονοῦν διὰ τοῦ δι' ὅτι καλὸν τοὺς ὠθήσαμεν ἐπιμόνως νὰ προσλάβουν ἐκ τοῦ Σχολείου ὡς ἀρχὴν καὶ τακτικὴν εἰς τὴν ζωὴν τῶν.

Ὁ ναὸς λοιπὸν - διὰ νὰ ἐπανεέλθωμεν, εἶναι ὁ ἱερός χώρος τῆς θείας Λατρείας, πρὸς τὸν ὅποιον θὰ συνδέσωμεν τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς πιστοὺς ἐν γένει. Ἀλλὰ καὶ θὰ τοὺς διδάξωμεν τὰ δέοντα περὶ τοῦ ναοῦ. Καὶ πρῶτον τὸ «πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι» (Α'

Τιμ. γ' 15). Ἡ ἀγωγή τῶν παιδιῶν - καὶ μόνον τῶν παιδιῶν; — ὕστερεῖ πολὺ εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο. Ἴδιόν μας ἔργον εἶναι νὰ διδάξωμεν τοὺς ἐκκλησιαζόμενους, νὰ αἰσθάνωνται τὴν ἱερότητα τοῦ ναοῦ καὶ νὰ συμπεριφέρονται ἐν αὐτῷ μὲ τὴν ἀπαιτουμένην εὐλάβειαν. Πρέπει νὰ ἀποκτήσουν παράδοσιν διὰ τὸ πῶς καὶ πότε θὰ ἔλθουν, πῶς καὶ πότε θὰ ἐξέλθουν, πῶς καὶ ποῦ θὰ σταθοῦν «εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν», κατὰ φύλον καὶ ἡλικίαν, ὅπως καθοδηγοῦν καὶ ἐμπνευον εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν οἱ ὑποδιάκονοι· πότε θὰ ἴστανται καὶ πότε θὰ κάθηνται· πότε θὰ κάνουν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ πότε θὰ γονυπετοῦν· μὲ ποίαν σειρὰν καὶ τάξιν θὰ προσέρχωνται διὰ τὴν Θ. Κοινωνίαν, τὸ ἀντίδωρον, τὴν προσκύνησιν τῶν ἱ. εἰκόνων κ.λπ. Ὅλα αὐτὰ εἶναι παράδοσις· εἶναι ἀγωγή· εἶναι ἔθιμος. Καὶ πρὸ πάντων εἶναι τὰ ἀπαραίτητα ἐξωτερικὰ δείγματα τῆς ἐνσυνειδήτου καὶ ἐν ἐπιγνώσει θείας Λατρείας, πρὸς τὴν ὁποίαν οἱ Θεολόγοι θὰ συμβάλλωμεν ἀποφασιστικῶς μὲ τὴν θεωρίαν καὶ μὲ «τὴν πρᾶξιν εἰς θεωρίας ἐπίβασιν»· μὲ τὴν ὄλην φροντίδα καὶ προσπάθειάν μας νὰ ἀποκτήσουν τὰ παιδιά τοιαύτην κατάρτισιν, ποῦ θὰ φαίνεται ἐν συνεχείᾳ καθ' ὄλην τὴν ζωὴν τῶν.

Ἐν ἀκόμῃ σημείον θὰ πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῆ, ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἱερὸν τόπον τῆς Θ. Λατρείας. Διδάσκομεν συνήθως τοὺς ρυθμοὺς καὶ τὰ μέρη τοῦ ναοῦ· καὶ τὰ ἐπὶ μέρους ἱερὰ ἀντικείμενα, ἐπιπλα καὶ σκευὴ τοῦ ναοῦ, ἄμφια, λειτουργικὰ βιβλία κ.λπ. Ἀλλὰ καλλιεργοῦμεν ἄρα γε καὶ διαφωτίζομεν τὴν ὁρθόδοξον αἰσθητικὴν περὶ τὰς λειτουργικὰς τέχνας; ποῖον τὸ λειτουργικὸν νόημα τοῦ ὁρθοδόξου (βυζαντινοῦ) ἱ. ναοῦ· ποῖον τὸ πνευματικὸν βάθος τῆς ὁρθοδόξου (βυζαντινῆς) ἀγιογραφίας· ποῖον τὸ μυσταγωγικὸν καὶ κατασκευτικὸν στοιχεῖον τῆς ἐκκλησιαστικῆς (βυζαντινῆς) μουσικῆς κ.ο.κ.; Οἱ πλείστοι τῶν ὁρθοδόξων χριστιανῶν μας δὲν ἔχουν ἐνστερνισθῆ τὴν ὁρθόδοξον παράδοσιν ἐν προκειμένῳ. Καὶ εἶναι ἀνάγκη, χωρὶς καμμίαν μισαλλοδοξίαν, νὰ καλλιεργηθῆ, διὰ τοῦ Θεολογικοῦ δυναμικοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως, τὸ παραδοσιακὸν πνεῦμα, διὰ νὰ μὴ γινόμεθα «ἐτεροζυγοῦντες» (Β' Κορ. στ' 14) πρὸς τοὺς ἐτεροδόξους, ἀλλὰ νὰ «στήκωμεν καὶ κρατῶμεν» — ἐν πᾶσι, χωρὶς νεωτερισμοὺς — «τὰς παραδόσεις» τῆς Ἐκκλησίας μας.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ*

Για μιὰ ἀκόμη φορὰ οἱ αἰθέρες δονήθηκαν ἀπὸ χριστουγεννιάτικους ἕμνους, ἄσματα καὶ δρατόρια, πὺν παρουσιάσθηκαν ἀπὸ ἐξαισιες ἀνθρώπινες φωνές, ἀρμόνια, σάλπιγγες, ἄρπες, λύρες κι ἄλλα μουσικὰ ὄργανα, ἐξυμνώντας τὸ μυστήριον, πὺν συνδέεται μὲ τὸ ἄστρο τῆς Βηθλεέμ. Ἡ Γέννηση τοῦ Σωτῆρος, πὺν ἐσήμανε τὴν εἰσβολὴ τοῦ θείου καὶ τῆς αἰωνιότητος μέσα στὸν χρόνον καὶ στὶς γῆινες, ἐνδοκοσμικές, ἱστορικὲς σχέσεις καὶ συναρτήσεις, ἀποτελεῖ τὸν ἄξονα, γύρω ἀπ' τὸν ὁποῖο κινεῖται ὀλόκληρη ἡ Ἱστορία. Ὅπως ἔλεγε ὁ Ἐγγελοσ, «ὄλη ἡ ἱστορία κατευθύνεται πρὸς τὸν Χριστὸ καὶ προέρχεται ἀπὸ αὐτόν» ἡ ἐμφάνιση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ ἄξονας τῆς παγκοσμίου ἱστορίας». Γι' αὐτὸ ἡ ἐμφάνιση τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον ὁρόσημον στὴν ἱστορία τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ, τὴν ἀπαρχὴ μιᾶς ἐξυγιαντικῆς καὶ ἀνακαινιστικῆς πορείας, πὺν ἐπὶ 2000 χρόνια συνεχίζεται πάντοτε σὲ ἀνιούσα κατεύθυνση παρὰ τὶς διαφορὲς παλινδρομήσεις ἢ καταπτώσεις, πὺν ὀφείλονται στὴν ἀντίδραση τῶν δυνάμεων τοῦ κακοῦ. Γιὰ νὰ ἐκτιμήσωμε τὴν ὄθηση, ἡ ὁποία ἐκπορεύθηκε κι ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκπορεύεται ἀπ' τὴν χριστιανικὴ κοσμοθεωρία καὶ βιοθεωρία πρὸς ἐξυγίανση, ἀνακαίνιση καὶ ἀνάπτυξη τοῦ πολιτισμοῦ, πρέπει προηγουμένως νὰ θυμηθοῦμε τί εἶναι πολιτισμός, ποιοὶ εἶναι οἱ κυριώτεροι τομεῖς του καὶ ποία εἶναι ἡ κυριώτερη προϋπόθεση τῆς ὑγιοῦς ἀναπτύξεωσ τους.

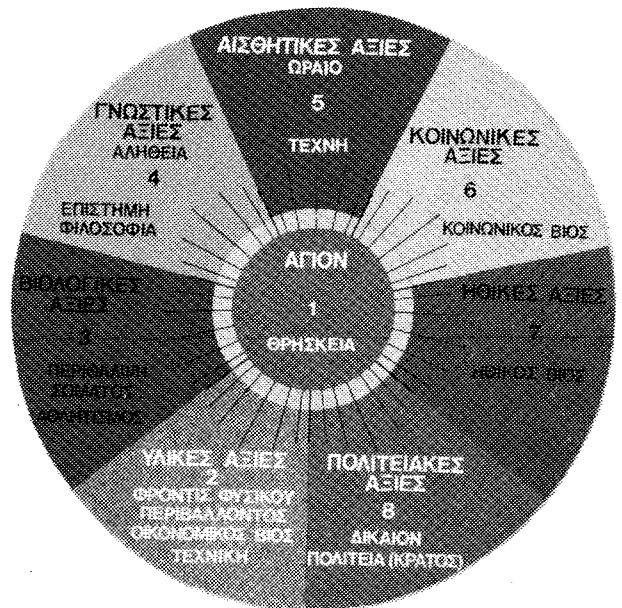
Ὁ πολιτισμός, πὺν περιλαμβάνει τόσο τὰ ὑλικοτεχνικὰ ἐπιτεύγματα, ὅσον καὶ τὶς διαφορὲς πτυχὲς τοῦ πνευματικοῦ βίου, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ βίωση καὶ πραγματοποίηση μέσα στὸν κοινωνικὸ βίον ὑπερατομικῶν ἀξιοῶν μὲ τὴν βοήθεια τῶν προδιαθέσεων καὶ ἱκανοτήτων τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεωσ. Οἱ ἀξίες αἰσθητοποιοῦνται, ὑλοποιοῦνται, ἐνσαρκώνονται, πραγματώνονται στὰ διάφορα ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ καθιστοῦν αὐτὰ ἀρεστὰ, ἐφετὰ, ἐπιθυμητὰ, στόχους τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς δραστηριότητος τῶν ἀνθρώπων.

Ἀνάλογα πρὸς τὸ εἶδος τῶν ἀξιοῶν, πὺν πραγματώνονται μέσα στὰ πολιτιστικὰ ἀγαθὰ, ὁ πολιτισμοσ διακρίνεται σὲ διάφορα στοιχεῖα ἢ διαφοροὺς τομεῖς.

* (Ὁμιλία πὺν μεταδόθηκε τὴν 25ῃ Δεκεμβρίου 1979 ἀπὸ τὴν τηλεόραση τῆς ΕΡΤ στὸ πρόγραμμα «Πανεπιστήμιο γιὰ ὄλους»).

Τὸ νόημα τῶν τομέων αὐτῶν τοῦ πολιτισμοῦ συνίσταται στὸ ὅτι ὁ καθένας ἀπ' αὐτοὺς σημαίνει πραγμάτωση μιᾶς ὀρισμένης ἀξίας, ἐπομένως ἀντιστοιχεῖ κι ἀνταποκρίνεται σὲ μιὰ ἰδιαίτερη ἀξιολογικὴ προδιάθεση, τάση καὶ ροπή τῆς ψυχῆς μας.

Οἱ κυριώτεροι ἀπ' τοὺς τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ, ὅπως τοὺς ἀριθμοῦμε σ' ἓνα πρόχειρον σχεδιάγραμμα πρὸς ἐποπτικὴ παρουσίασή τους, εἶναι οἱ ἐξῆς: Ὑπὸ τὸν ἀριθμὸ 1, στὸ κέντρο τοῦ ὄλου πολιτισμοῦ, παρου-

σιάζομε τὴν Θρησκεία, ἡ ὁποία ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πιὸ ἐνδόμυχη ἀπ' τὶς πανανθρώπινες ἐμφυτεσ ροπές. Πρόκειται γιὰ τὴν ροπή πρὸς τὴν ἀξία τοῦ Ἁγίου. Ὁ τομεὺς 2 ἀναφέρεται στὴν ἀξιοποίηση τοῦ οἰκονομικοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, στὴν ἀνάπτυξη τοῦ Οἰκονομικοῦ βίου καὶ τῆς Τεχνικῆς. Ἐπομένως ὁ τομεὺς αὐτὸς ἀποβλέπει στὴν ἱκανοποίηση τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ στὴν δημιουργία τῆς ὑλικοτεχνικῆς ὑποδομῆς τῶν ἄλλων τομέων τοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ τομεὺς 3 ἀποβλέπει στὴν πραγματοποίηση τῶν βιολογικῶν ἀξιοῶν, τῆς σωματικῆς ὑγείας καὶ εὐεξίας. Ὑπὸ τὸν ἀρ. 4 τομεῖα παρουσιάζομε τὸν τομεῖα τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Φιλοσοφίας. Ὁ τομεὺς αὐτὸς, πὺν ἀνταποκρίνεται στὸ ὅτι ὁ ἀνθρώπος «φύσει τοῦ εἰδέναι ὀρέγεται», ἀφορᾷ στὴν κατάκτηση τῆς γνώσεωσ καὶ στὴν βίωση τῆς ἀξίας τῆς ἀλήθειας. Ὁ ὑπ' ἀρ. 5 το-

μεύς είναι ή περιοχή τής Τέχνης, πού σημαίνει πραγμάτωση τής αισθητικῆς ἀξίας τοῦ ὄραίου, τής ὁμορφιάς. Ὁ τομεύς, τὸν ὁποῖο σημειώνομε μὲ τὸν ἀριθμὸ β, ἔχει ὡς νόημα τὴν πραγμάτωση τῶν κοινωνικῶν ἀξιών καὶ τὴν ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου ὡς κοινωνικοῦ ὄντος. Ὁ τομεύς ὑπ' ἀρ. 7, ἱκανοποιώντας τὴν ἔμφυτη ἠθικὴ συνείδηση καὶ τὴν πραγματοποίηση τῆς ἠθικῆς ἀξίας, ἐπιδιώκει τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἠθικοῦ βίου. Τέλος, ὁ ὑπ' ἀρ. 8 τομεύς δημιουργεῖται ἀπ' τὴν πραγμάτωση τῶν πολιτειακῶν καὶ δικαιονομικῶν ἀξιών μέσα στὴν Πολιτεία ἢ στὸ Κράτος.

Ἀπ' αὐτὰ γίνεται φανερό, πὼς ὁ καθένας ἀπ' τοὺς τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ εἶναι τρόπον τινὰ ἡ προέκταση καὶ προβολὴ ἑνὸς κομματιοῦ τῆς ὑπάρξεώς μας, γιατί ἐκπηγάζει ἀπὸ ἰδιαίτερη καὶ ξεχωριστὴ ἀξιολογικὴ προδιάθεσή μας. Ἐπομένως ὁ καθένας ἀπ' τοὺς τομεῖς αὐτοὺς ἔχει ἰδιαίτερο νόημα καὶ ἐκπληρώνει ἰδιαίτερο σκοπὸ. Γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ ἐκβληθῇ ἀπ' τὸν πολιτισμὸ, οὔτε ν' ἀντικατασταθῇ ἀπὸ ἄλλον τομέα. Ὅπως μέσα στὴν ὁλότητα τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀντικατασταθῇ τὸ σικώτι ἀπ' τὴν καρδιά ἢ ἡ καρδιά ἀπ' τὸ στομάχι, γιατί τὸ καθένα ἀπ' τὰ ὄργανα αὐτὰ ἔχει ἰδιαίτερη καὶ ξεχωριστὴ ἀποστολή, ἔτσι καὶ μέσα στὴν ὁλότητα τοῦ πολιτισμοῦ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἀντικατασταθῇ λ.χ. ἡ Θρησκεία ἀπ' τὴν Ἐπιστήμη ἢ ἡ Ἐπιστήμη ἀπ' τὴν Τέχνη καὶ ἡ Τέχνη ἀπ' τὸν ἠθικὸ βίον κ.ο.κ., γιατί ἡ καθεμιά ἀπ' τίς πολιτιστικὲς αὐτὲς περιοχὲς ἀντιστοιχεῖ σὲ ἰδιαίτερη ἀνάγκη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Γιὰ νὰ ὑπάρξῃ λοιπὸν ὑγιὴς πολιτιστικὴ ἀνάπτυξη καὶ γιὰ ν' ἀποφεύγεται ἡ λεγομένη «πολιτιστικὴ νόσος» ἢ «κρίσις» τοῦ πολιτισμοῦ, πρέπει οἱ διάφοροι τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ νὰ ἱεραρχοῦνται κατὰ τρόπο σύστοιχο πρὸς τὴν ἱεραρχικὴ διαβάθμιση καὶ κλιμάκωση τῶν ἀξιών καὶ νὰ παρουσιάζουν ἀρμονικὴ συνανάπτυξη κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴν ἀναπτύσσεται ὑπερτροφικὰ ὡς εἶδος πολιτιστικοῦ νεοπλασματος (καρκίνου) ὁ ἕνας τομεύς, λ.χ. ἡ Τεχνικὴ, εἰς βάρος τῶν ἄλλων.

Ἐχοντας αὐτὰ ὑπ' ὄψη κατανοοῦμε γιατί ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ ζωτικὴ ἐντελέχεια τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ. Ἡ χριστιανικὴ ἀλήθεια σύμφωνα μὲ τὸν βαθμὸ καὶ τὴν ἀναλογία, πού γίνεται δεκτὴ ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους καὶ μετουσιώνεται σὲ πράξη καὶ ζωὴ, μπορεῖ νὰ ἀναζωπυρήσῃ, πυροδοτήσῃ, ἐκκολάψῃ, ἀναπτύξῃ καὶ συνενώσῃ σὲ μιὰ ἱεραρχημένη ὀργανικὴ ὁλότητα ὅλα τὰ στοιχεῖα καὶ ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ.

Ὅσο μᾶς ἐπιτρέπει ὁ χρόνος, θὰ σκιαγραφήσωμε τίς συναρτήσεις τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς τοὺς διαφόρους τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ, ἀρχίζοντας ἀπ' τὴν ὑπ' ἀρ. 1 πολιτιστικὴν περιοχὴ, δηλαδὴ τὴν περιοχὴ τῆς Θρησκείας. Ὁ Χριστιανισμὸς ἱκανοποιεῖ κατὰ τὸν τελειότερο τρόπο τὴν πιδὸ μύχια καὶ πιδὸ βαθειὰ νοσταλγία τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία, ὅταν δὲν ἔχη ἐκφυλισθῇ, στρέφεται πρὸς τὸν Θεό, ὅπως τὸ ἡλιολούλουδο στρέφεται πρὸς τὸν ἥλιο καὶ ἡ μαγνητικὴ βελόνα πρὸς τὸν βορρᾶ. Ὁ ἅγιος Ἀύγουστίνος γράφει χαρακτηριστικὰ στὸν Πρόλογο τῶν «Ἐξομολογήσεων» του: «Γιὰ Σένα, ὦ Θεέ μου, μᾶς ἐπλάσες» καὶ ἡ καρδιά μας εἶναι ἀνήσυχη, ἕως ὅτου ἀναπαυθῇ σὲ Σένα». Κάτι παρόμοιο διατύπωνε καὶ ὁ φαινομενικὰ ἄθεος Νίτσε στὴν περιπαθῆ προσευχὴ του:

«ὦ! Ἔλα πίσω μέσα μου,
ἄγνωστὲ μου Θεέ!, πού εἶσαι ὁ πόνος μου
καὶ ἡ ἐσχάτη εὐτυχία μου!».

Αὐτὴ ἡ νοσταλγία τοῦ ἁγ. Ἀύγουστίνου καὶ ἡ ἐκβαθῶν κραυγαλέα θρησκευτικὴ ἀναζήτηση τοῦ Νίτσε μποροῦν νὰ ἱκανοποιηθοῦν πλήρως μόνο στὴν ἀτιμωσφαιρα τῆς νέας ὄντολογικῆς πραγματικότητος, τῆς «καινῆς κτίσεως», τὴν ὁποία δημιουργεῖ ὁ Χριστός. Ἡ Γέννηση τοῦ Σωτῆρος σημαίνει τὴν ἀνατολὴ καὶ ἐνεργοποίηση τοῦ νέου αἰῶνος μέσα στὰ τοπικὰ καὶ χρονικὰ πλαίσια τοῦ παλαιοῦ, τὴν παρουσία καὶ διακήρυξη τοῦ ἐρχομένου αἰῶνος μέσα στὸν «νῦν» αἰῶνα. Ἡ ἀνακαίνιση, τὴν ὁποία φέρνει ὁ Χριστός, σημαίνει τὴν ἐκκόλαψη καινούργιων δυνατοτήτων πάνω ἀπ' τίς ὑπάρχουσες πραγματικότητες, θρυμματισμὸ τυραννικῶν δεσμῶν, ἀπελευθέρωση ἀπ' τοὺς ἐφιάλτες τῆς ἐνοχῆς, ἴαση τῶν «συντετριμμένων τὴν καρδιάν», «αἰχμαλώτοις ἄφρασι», ἀνάβλεψη τῶν πνευματικῶν τυφλῶν (Λουκ. δ', 18), ζωογόνηση τῆς μισοπεθαμένης ψυχῆς μὲ τὴν ζωογόνο ἐνέργεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀναμόρφωση τῆς ρυπωμένης εἰκόνας τῆς ψυχῆς σὲ ἀρχέτυπο κάλλος, ἔνταξη τοῦ παρόντος στὴν προοπτικὴ τοῦ μέλλοντος, ἐξωραϊσμὸ τῆς γηίνης πραγματικότητος μὲ θεῖες ἀνταύγειες καὶ λαμπηδόνες καὶ μὲ οὐράνια χρώματα, συμμετοχὴ στὴ νίκη τῆς Ἀναστάσεως, ὀριστικὴ ὑπερνίκηση τοῦ πόνου καὶ τῆς ὀδύνης τοῦ θανάτου, ἐνεργὸ καὶ δυναμικὴ συμμετοχὴ στὴν θεανθρώπινη φύση τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴν μυστικὴ κοινωνία τῶν προσώπων, πού τὴν συναποτελοῦν.

Ἡ τέλεια ἐπαφὴ μὲ τὸ Ἅγιο συνειδητοποιεῖ, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μόνον τὸ ἀπόλυτο Ὄν καὶ ἡ ὑψίστη ὄντολογικὴ πραγματικότης, μὰ καὶ τὸ ὑψιστὸ Ἄγαθὸ,

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ*

Μας φαίνεται ότι δύο άρχαι όφείλουν να πρυτανεύσουν εις την έκκλησιαστικήν διοργάνωσιν τής Όρθοδόξου Διασποράς έν γένει και τής Όρθοδόξου Έκκλησίας έν Γαλλία ειδιχώτερον:

1. Να τείνωμεν πρός μίαν κατάστασιν, ή όποία μακροχρονίως όφείλει να είναι άυστηρώς προσηρμοσμένη πρός τό πνεύμα και τό γράμμα τών Έρωών Κανόνων, (ιδιαιτέρως τού Του Κανόνος τής Πρώτης Οικουμενικής Συνόδου — «να μή υπάρχουν δύο έπίσκοποι έν τή ίδια πόλει» — και τού 12ου Κανόνος τής Τετάρτης Οικουμενικής Συνόδου — «να μή υπάρχουν δύο Μητροπολίται εις την ίδιαν Έπαρχίαν»), καθώς και εις τās άποφάσεις τής Συνόδου Κωνσταντινουπόλεως τού 1872, καταδικάζουσας τόν φυλετισμόν.

2. Να λάδωμεν ύπ' όψιν τās συγχρόνους ποιμαντικές πραγματικότητας, τās πολιτιστικάς και έθνικάς διαφορότητας τών έν Γαλλία ζώντων Όρθοδόξων, τούς υπάρχοντας δεσμούς πολλών έξ αυτών μετά τής πατρίδος τής καταγωγής των.

Είναι λοιπόν αναγκαίον, εάν θέλωμεν ταυτοχρόνως να σεδασθώμεν την πραγματικότητα και να μείνωμεν πιστοί εις τās άρχάς πού έμπνέουν την όργάνωσιν τής Έκκλησίας μας, να προβλέψωμεν ένδιαμέσους σταθμούς μεταξύ τής συγχρόνου πραγματικότητας και τού έπιδιωχομένου τελικού σκοπού.

Ός έκ τούτου είναι δυνατόν να προβλέψωμεν μίαν όργάνωσιν τής Όρθοδόξου έν Γαλλία Έκκλησίας, κλιμακουμένην εις τρεις περιόδους:

* Τό παρόν ά.λορον έλήφθη έκ τού περιοδικού «Όρθόδοξος Μαρτυρία και Σκέψις», Άριθ. 19, Ιούνιος - Αύγουστος 1979, σ. 9.

ή ύψίστη αξιολογική πραγματικότητα, τό πλήρωμα όλων τών αξιών, ή πηγή, άπ' την όποία έρχεται «πάσα δόσις αγαθή και πών δώρημα τέλειον». Όλες οι αξίες, πού υλοποιούνται στα διάφορα αγαθά τών διαφόρων τομέων τού πολιτισμού, είναι δωρεές τής θείας αγαθότητας. Αυτό έξηγει γιατί ή γνησία χριστιανική ζωή δέν είναι φυγόκοσμος ατομιστικός νοσηρός μυστικισμός, μα φωτεινή παρουσία κι άκτινοβολία σ' όλόκληρη την κοινωνική και πολιτιστική ζωή. (Αυτό θέλωμε να αισθητοποιήσωμε με τις άκτινες, πού στο σχεδιάγραμμα μας έκπορεύονται άπ' την Θρησκεία, πού βρίσκεται στο κέντρο, πρός όλους τούς τομείς τού πολι-

1) Εις μίαν πρώτην περίοδον, προεκτείνοντες την σύγχρονον κατάστασιν, οι Έπίσκοποι μας θα εύρίσκοντο ακόμη επί κεφαλής έπισκοπών, όριζομένων υπό τού έθνικού χαρακτήρος των.

Έν τή μεταξύ: α) Η παρούσα Διεπισκοπική Έπιτροπή θα άνεγνωρίζετο από τούδε ως έχουσα έξουσίαν άποφάσεων έφ' όλων τών υποθέσεων, αι όποια παρουσιάζουν ένα κοινόν ένδιαφέρον εις όλας τās έπισκοπάς (ποιμαντική τής Νεολαίας, έπαφή με την κοινήν γνώμη, οικουμενικά σχέσεις, μόρφωσις τού κλήρου κ.τ.λ.).

β) (Η Έπιτροπή αυτή) θα συνεκάλει τουλάχιστον μίαν φοράν άνά τριετίαν μίαν αντιπροσωπευτικήν συνέλευσιν (κληρικο - λαϊκήν) όλων τών έν Γαλλία διαμενόντων Όρθοδόξων. Η συμβουλευτική αυτή συνέλευσις θα συνέβαλλεν εις την ανάπτυξιν μιās κοινής συνειδήσεως όλων τών Όρθοδόξων τών διαφόρων έπισκοπών. Τα μέλη τού Μητροπολιτικού Συμβουλίου θα ήτο δυνατόν να εκλέγωνται από τούς κόλπους τής Συνελεύσεως αυτής.

γ) Η Διεπισκοπική Έπιτροπή θα συνεκαλείτο, τακτικώς, δύο φορές κατ' έτος (συμφώνως πρός τόν 3Τον Κανόνα τών Αγίων Αποστόλων) υπό την Προεδρίαν τού Μητροπολίτου Γαλλίας, Έξάρχου τού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.

Η Διεπισκοπική Έπιτροπή θα έτεινε κατά ταυτα να άποδής μία πραγματική Έπαρχιακή Σύνοδος.

2) Εις ένα δεύτερον σταθμόν — ό όποιος είναι δυνατόν να άποφασισθή από μίαν Πανορθόδοξον Προσυνοδικήν Διάσκεψιν — θα έφηρμόζετο ό 4ος Κανών τής Πρώτης Οικουμενικής Συνόδου και ό 3ος τής Έ-

τισμού, πού παριστάνονται με τούς τομείς τού κύκλου άπ' τόν άριθμό 2 έως 8). Η χριστιανική ζωή, — όταν δέν παρεξηγείται από στενοκεφάλους εκπροσώπους πού έχουν στα μάτια τις παρωπίδες τής μονομερείας και «ζήλον ου κατ' έπίγνωσιν», δέν έχει μόνο κατακόρυφη κατεύθυνση πρός τόν ουρανό, μα και όριζόντια κίνηση πρός τούς συνανθρώπους και τούς διαφόρους τομείς τού πολιτισμού.

(Συνεχίζεται)

ΕΤΑΙΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΣ

Άντιπρότασις τού Πανεπιστημίου Άθηνών

Ἐπὶ τῇ 1600ῃ ἐπετείῳ ἀπὸ τῆς Κοιμήσεως τοῦ Μεγάλου Βασιλείου

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΑΞΙΑ ΑΥΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΓΑΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ*

Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὴν ὑποδεέστερον τῶν Ἀγγέλων «ἠλάττωσας αὐτὸν ὄραχ' ἢ τὸν ἀγγέλου»¹⁴, λέγει ὁ Ἱερὸς Ψαλμωδός. Τὸ «ὄραχ' ἢ» τοῦτο, κατὰ τὸ ὅποιον ὁ ἄνθρωπος διαφέρει τῶν Ἀγγέλων, εἶναι τὸ χοῖκόν σῶμα του, τὸ ὅποιον ὅμως δύναται νὰ καταστήσῃ, διὰ τῆς ἀρετῆς, ἀθάνατον, καὶ νὰ γίνῃ καὶ εἰς τοῦτο ὅμοιος πρὸς τὸν Πλάστην του¹⁵.

Ἄλλὰ ἡ εὐνοια τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον φαίνεται καὶ ἐξ ἄλλων στοιχείων, τὰ ὅποια χαρακτηρίζουν αὐτὸν μόνον ἐν τῷ κόσμῳ. Ταῦτα εἶναι: α) ὁ λόγος, τὸ ὅποιον οὐδὲν ἕτερον πλάσμα ἔχει, β) ἡ ἀγάπη

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 517 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 23-24 τεύχους.

14. Ψαλμ. 8,δ.

15. Πρὸβλ. Μεγ. Βασ. ὁμ. εἰς Ψαλμ. 48, Ἑλλ. Πατρ. MIGNE 29,449 ε.

πρὸς τὸν Θεόν, ἡ ὁποία εἶναι ἔμφυτος εἰς τὸν ἄνθρωπον, μὴ διδασκομένη καὶ μὴ ἐπιβαλλομένη ἐξωθεν πρὸς αὐτὸν, γ) ὁ νοῦς, μὲ τὸν ὅποιον δύναται νὰ «περινοῆ» τὸν Θεόν καὶ ἀνάγεται ἐκ τῶν ὁρωμένων εἰς τὸν Πλάστην του. Ἀκόμη ἐλόκληρος ἡ ἄλλη δημιουργία, ἡ ὁποία προηγήθη τῆς τοῦ ἀνθρώπου, εἶχε σκοπὸν νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν βασιλέα αὐτὸν τῆς κτίσεως καὶ παράσχω εἰς αὐτὸν πᾶσαν βοήθειαν καὶ ἀνεσιν εἰς τὰς ἀνάγκας του¹⁶.

Αὐτός, ὁ τόσο τιμηθεὶς καὶ εὐνοηθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, εἶχεν ὄλην τὴν δυνατότητα, ἐργαζόμενος διὰ τῶν ἀρετῶν τὸ «καθ' ὁμοίωσιν», νὰ ζῆ ὡς

16. Πρὸβλ. Μ. Βασ. «ὄροι κατὰ πλάτος» 2, Ἑλλ. Πατρ. MIGNE 31,908, ὁμιλ. 1η εἰς Ἑξάημ. Ἑλλ. Πατρ. MIGNE 29,16.

δοξίῃ: δηλαδή, ὅταν θὰ ἐνεφανίζετο ἡ ἀνάγκη τῆς χειροτονίας ἐνὸς νέου ἐπισκόπου, οὗτος θὰ ἐξελέγετο ἀπὸ τὴν ἐπαρχιακὴν σύνοδον (τὴν παλαιὰν Διεπισκοπικὴν Ἐπιτροπὴν). Πρὸ αὐτῆς τῆς ἐκλογῆς ἡ κληρικολαϊκὴ συνέλευσις θὰ εἶχε συμβουλευτικὴν γνώμην καὶ θὰ προέτεινε ἓνα ὑποψήφιον.

Τοῦ λοιποῦ θὰ ἐδίδοτο εἰς κάθε νέον Ἐπίσκοπον μία γεωγραφικῶς ὁρισμένη ἐπαρχία, εἰς τρόπον ὅστε νὰ ἔχη δικαιοδοσίαν ἐπὶ μιᾶς συγκεκριμένης περιοχῆς, καθαρῶς ὀριοθετημένης (μία λ.χ. γαλλικὴ νομαρχία). Ὁ νέος Ἐπίσκοπος θὰ δύναται νὰ ὀνομάσῃ ἀρχιερατικούς ἐπιτρόπους, εἰδικῶς ἐπιφορτισμένους διὰ τὴν ποιμαντικὴν μέριμναν τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης ἐθνότητος, ἔχοντας τὴν ἰδίαν γλῶσσαν καὶ πνευματικότητα μὲ αὐτάς.

Ἐάν ἐν τῷ μεταξύ, κατὰ μίαν ἐνδιάμεσον περίοδον καὶ ἐξαιρετικῶς, ἡ ἐπαρχιακὴ σύνοδος θὰ ἔκρινεν ὅτι ἡ παρουσία ἐν Γαλλίᾳ μιᾶς προσφάτου καὶ ὁμαδικῆς μεταναστεύσεως, ἀνηκούσης εἰς μίαν ἰδιαίτεραν ἐθνότητα, θὰ καθίστα ἀναγκαίαν τὴν ἐκλογὴν ἐνὸς Ἐπισκόπου, ὑπευθύνου αὐτῆς τῆς ἐθνότητος ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους, (ἡ ἐπαρχιακὴ σύνοδος) θὰ συνεβουλεύετο τὴν Μητέρα - Ἐκκλησίαν τῆς ομάδος μεταναστεύσεως, προτοῦ νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἐπισκόπου, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπεφορτίζετο τῆς εὐθύνης. Εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν ὅμως, αὐτὸς ὁ Ἐπίσκοπος δὲν θὰ εἶναι παρὰ ἓνας Βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Μητροπολίτου - Ἐξάρχου, διὰ νὰ διαφυλαχθῇ ἡ ἀρχὴ ἐνὸς μόνου κυριάρχου Ἐπισκόπου ἐπὶ ἐνὸς ἰδίου ἐδάφους.

3) Ὁ τελικὸς σκοπὸς θὰ ἦτο ἡ συγκρότησις κατανεμημένων ἐπὶ συνόλου τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους ἐδ. α. φ. ι. κ. ὦ. ν. ἐ. π. ι. σ. κ. ο. π. ὦ. ν., ἐπὶ τῆς τύχης τῶν ὁποίων θὰ προεδρεύη ἓνας μόνον Ἐπίσκοπος ἐπὶ καθωρισμένου ἐδαφικοῦ τμήματος, καὶ ἓνας μόνον Μητροπολίτης (θὰ προεδρεύη) τῆς συνόδου ὄλων αὐτῶν τῶν Ἐπισκόπων, οἱ ὅποιοι θὰ συνεκρότου τὴν Ἐπαρχίαν τῆς Γαλλίας καὶ ἡ ὁποία θὰ ἐτίθετο ὑπὸ τὸ κλίμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Πρὸς διαφύλαξιν τῶν προνομίων τοῦ Ρωμαϊκοῦ Πατριαρχείου — ἐν τῇ προοπτικῇ μιᾶς ἐνδεχομένης ἐπιαναφορᾶς τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος — καὶ διὰ νὰ μὴ γίνῃ ἀπομίμησις τῶν λατίων τοῦ 13ου αἰῶνος, οἱ ὅποιοι ἐγκαθίδρουν παραλλήλους πρὸς τὰς βυζαντινὰς ἐπαρχίας — οἱ τίτλοι τῶν ἐδαφικῶν ὀρθοδόξων ἐπισκοπῶν δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι οἱ αὐτοὶ μὲ τοὺς τίτλους τῶν ὑπαρχουσῶν ρωμαϊκῶν ἐπισκοπῶν. Θὰ ὑπῆρχεν ἐπὶ παραδείγματι «ἓνας ἐπίσκοπος τῶν ὀρθοδόξων τῆς περιοχῆς Ροδανῶ - Ἀλπεων» καὶ ὄχι ἓνας ἐπίσκοπος Λυῶνος, ἐφ' ὅσον ὁ Ἐπίσκοπος Λυῶνος ὑπάρχει ἤδη καὶ εἶναι Ρωμαιοκαθολικός.

Οὕτως, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν ὑπαρχουσῶν σήμερον διαφοροτήτων, πνευματικῶν καὶ ἐθνικῶν, ἡ Ἐκκλησία μας θὰ ἐξελίσετο προσδευτικῶς, ἀλλὰ σταθερῶς, πρὸς μίαν τάξιν, σύμφωνον ἐν ταυτῷ πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Παραδόσεως, καὶ πρὸς τὸ γράμμα τῶν Ἱερῶν Κανόνων.

† Ἀρχιμ. ΚΥΡΙΑΛΟΣ ΑΡΓΕΝΤΗΣ

ἄγγελος ἐπὶ τῆς γῆς, ἐνισχυόμενος εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, καὶ πλησιάζων ἀενάως τοῦτον νὰ καταστή, διὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀγιότητος, ἀθάνατος¹⁷. Ὅμως, ἐλεύθερος ὢν, ἀντὶ νὰ ἐκλέξῃ τὸ ἀγαθὸν τοῦτο, διὰ τῆς ἐλευθέρως καὶ ἀβιάστου αὐτοῦ βουλήσεως, ἐξέλεξε τὸ ἔλως ἀντίθετον τοῦτου, τὸ κακόν, γεγονός, τὸ ὁποῖον ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς πῦσιν εἰς τὴν ἁμαρτίαν¹⁸. Ὁ ἄνθρωπος δηλαδὴ, ἐπίστευσεν ἀνοήτως πρὸς σιγμῆν, ὅτι ἡ ὑπεροχὴ του ἔναντι τῶν ἄλλων δημιουργημάτων, δὲν ὀφείλετο εἰς τὴν θεῖαν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν, ἀλλὰ εἰς ἰδικὰς του δυνάμεις, καὶ ὅτι, ὡς ἐκ τούτου, ἡδύνατο καὶ αὐτὸς νὰ καταστή θεός. Τοῦτο ὅμως ἀκριβῶς ἀπετέλει ὕβριν κατὰ τοῦ θεοῦ Δημιουργοῦ, τοῦ ὁποῖου τὰς ἐντολάς παρέβη καὶ ἠθέτησε, καὶ οὕτω κατέστη ὁ ἴδιος αἴτιος τῆς πτώσεώς του καὶ τῶν δεινῶν, τὰ ὁποῖα ἐπηκολούθησαν ταύτην¹⁹.

Τὰ μετὰ τὴν πῦσιν τοῦ ἀνθρώπου ἐπακολούθησαντα δεινὰ, δὲν περιωρίσθησαν εἰς μόνον τὸν παραδάντα τὰς θεῖας ἐντολάς γενάρχη τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ μετεδόθησαν καὶ εἰς σύμπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, τὸ ὁποῖον προήλθεν ἐκ τοῦ παραδάτου τούτου γενάρχου. Καὶ εἶναι τὰ δεινὰ αὐτὰ φρικτὰ καὶ ἀλλεπάλληλα· οἱ γενάρχη τῶν ἀνθρώπων ἐκδιώκονται ἤδη, μετὰ τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς καὶ καθίστανται πλέον θνητοί· «ὅσον γὰρ ἀφίστατο τῆς ζωῆς (δηλ. τοῦ Θεοῦ) ὁ ἄνθρωπος, τοσοῦτον προσήγγιζε τῷ θανάτῳ· ζωὴ γὰρ ὁ Θεός, στέρησις δὲ τῆς ζωῆς θάνατος»²⁰, λέγει ἐνδεικτικῶς ὁ Μ. Βασίλειος. Ἡ ἰδιότης τῆς «κατ' εἰκόνα» Θεοῦ ὑποστάσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀμβλύνεται καὶ φθείρεται, καὶ ὁ ἄνθρωπος μεταβάλλεται, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, εἰς χοϊκόν, γεγονός τὸ ὁποῖον παρωθεῖ τοῦτον πρὸς τὸ κακόν καὶ τὴν διαφθοράν. «Τὸ καθ' ὁμοίωσιν» ἐπίσης ἀποβάλλεται καὶ δυσχεραίνεται, γεγονός τὸ ὁποῖον, καὶ τοῦτο, καθιστᾷ δυσκολώτερον τὴν μετὰ τοῦ θεοῦ ἐπαφὴν καὶ ἐπικοινωνίαν²¹.

Ἡ ἁμαρτία, ἀφοῦ ἀπεμάκρυνε τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον δὲν ἐτόλμα πλέον νὰ ἀντικρύσῃ, κατέστησε καὶ δεινὴν τὴν θέσιν του ἐντὸς τοῦ κόσμου καὶ ἀπεξέγνωσεν αὐτὸν ἐκ τῆς κυριαρχίας του ἐπὶ τῆς φύσεως· «ἕως μὲν γὰρ εἶχεν τὴν πρὸς τὸν Θεόν παρησίαν, λέγει ὁ Μ. Βασίλειος, φοβερός καὶ τοῖς θηρίοις ἦν· ἐπειδὴ δὲ προσέκρουσε, καὶ τοὺς ἐσχάτους τῶν συνδούλων ἐδεδοίκει λοιπόν»²².

17. Πρὸς Μ. Βασ. «ὅτι ἔστιν αἴτιος τῶν κακῶν ὁ Θεός» Ἑλλ. Πατρ. MIGNE 31,344 καὶ 525.

18. Μ. Βασ. «ὅροι κατὰ πλάτος» Ἑλλ. Πατρ. MIGNE 31,332.

19. Βλ. Μ. Βασ. Ἀσκ. Διατ. 4,1 Ἑλλ. Πατρ. MIGNE 31, 1348 καὶ 54,593.

20. «ὅτι ἔστιν αἴτιος τῶν κακῶν ὁ Θεός» Ἑλλ. Πατρ. MIGNE 31,345.

21. Πρὸς Μ. Βασ. Λόγ. Ἀσκ. Ἑλλ. Πατρ. MIGNE 31,869.

22. Ὅμιλ. εἰς Γεν. 9, Ἑλλ. Πατρ. MIGNE 53,79.

Ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία ἐπέφερε καὶ ἕτερον δεινόν· διέκοψε τὴν ἐπαφὴν πλάσματος καὶ Πλάστου. Ὁ ἄνθρωπος, ἁμαρτήσας, δὲν ἦτο πλέον εἰς θέσιν νὰ ἀντιλαμβάνεται τὰ θεῖα καὶ οὐράνια, καί, σὺν τῷ χρόνῳ προΐοντι, ἐλησημόνησεν αὐτὸν τὸν Δημιουργόν του καὶ ἐλάτρευσε τὴν κτίσιν παρὰ τὸν Κτίσαντα, ἐκεῖνα δηλ. τὰ ὁποῖα «ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτοῦ»²³.

Ἐκ τῆς ἀρχαίας δόξης καὶ τῆς ἐξόχου τιμῆς καὶ εὐνοίας, διὰ τῆς ὁποίας περιεβάλετο ὁ πρὸ τῆς ἁμαρτίας ἄνθρωπος, ἤδη παρέμενεν ἐν αὐτῷ μόνον τὸ «κατ' εἰκόνα», καὶ τοῦτο ὑποδαθμισμένον καὶ ἐσπιλωμένον ἐκ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἀκόμη ὁ πόθος καὶ ὁ στεναγμὸς διὰ τὴν λύτρωσιν καὶ τὴν ἐκ τῶν δεινῶν ἄνεσιν.

Ὅμως, εἰς τὸ κατάντημα αὐτό, εἰς τὸ ὁποῖον, λόγῳ τῆς ἀπερισκεψίας του ἐφθασεν ὁ ἄνθρωπος, δὲν ἐγκατελείφθη ἀδοθήτητος ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ του. Ὁ φιλάγαθος καὶ παντελεῆμων Θεὸς περιέβαλλε πάντοτε μὲ τὴν ἰδίαν ἀγάπην τὸ πλάσμα τῶν χειρῶν του· «οὐ γὰρ ἀφέθημεν —λέγει ὁ Μ. Βασίλειος— ὑπὸ τῆς ἀγαθότητος τοῦ Δεσπότη, οὐδὲ ἀνεκόψαμεν αὐτὸν τὴν εἰς ἡμᾶς ἀγάπην, ἀναισθησία τῶν τιμῶν τὸν Εὐεργέτην παρυθρίσαντες»²⁴, καὶ «ὅτε ἤλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου»²⁵, ὅταν ἡ ἐξαχρείωσις τοῦ ἀνθρώπου εἶχε φθάσει πλέον εἰς τὸ ἀποκορύφωμά της, τότε εὗρεν Ἐκεῖνος, ὁ θεὸς Δημιουργός, τὸν τρόπον καὶ τὸ μέσον τῆς λύτρωσεως τοῦ πλάσματός του.

Δεικνύων, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τὴν ἀγάπην του καὶ τὴν εὐνοίαν του πρὸς τὸ πλάσμα του, κενώνει· ἑαυτὸν καὶ προσλαμβάνει σχῆμα καὶ μορφήν ἀνθρώπου, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν γῆν Ἐκεῖνος, διὰ νὰ ἀνυψώσῃ εἰς τὸν οὐρανὸν τὸν πεσόντα εἰς τὴν ἁμαρτίαν ἄνθρωπον· «διὰ τοῦτο ἡ μετὰ σαρκὸς ἐπιδημία Χριστοῦ, λέγει πάλιν ὁ Μ. Βασίλειος, αἱ τῶν εὐαγγελικῶν πολιτευμάτων ὑποτυπώσεις, τὰ πάθη, ὁ σταυρός, ἡ ταφή, ἡ ἀνάστασις, ὥστε τὸν σωζόμενον ἄνθρωπον διὰ μιμήσεως Χριστοῦ τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην υἱοθεσίαν ἀπολαβεῖν»²⁶. Διὰ νὰ δοηθῆσῃ, λοιπόν, τὸ περιπεσόν εἰς τὴν ἁμαρτίαν πλάσμα του νὰ ἐπανεῦρῃ τὸν δρόμον τῆς ἀγάπης του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τῆς ἐπιστροφῆς πλησίον τοῦ Πλάστου του, γίνεται ἄνθρωπος ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὥστε, μιμούμενος αὐτὸν ὁ ἁμαρτήσας ἄνθρωπος, δυνηθῆ νὰ συνενώσῃ τὰ διεστῶτα²⁷.

Ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ὑφίσταται, χάριν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ μίαν ἄλλην θυσίαν· δὲν γίνεται μόνον ἄνθρωπος ὁ ἴδιος, ἀλλὰ καταδέχεται, Ἐκεῖνος, ὁ ἀναμάρτητος, νὰ ἀναδεχθῆ ἐπὶ τῶν ὤμων του τὴν ἁμαρτίαν σύμπαντος τοῦ ἀνθρώπινου γένους καί, ὡς ἁμαρτωλὸς ὁ ἴδιος, νὰ θυσιασθῆ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, προσ-

23. Μ. Βασ. Ἀσκ. Διατ. 18,2, Ἑλλ. Πατρ. MIGNE 31, 1384.

24. «Ὅροι κατὰ πλάτος», Ἑλλ. Πατρ. MIGNE 31,913.

25. Γαλ. 4,4.

26. Περὶ Ἀγ. Πνεύματος, 15,35, MIGNE 32,128.

27. Πρὸς Μ. Βασ. Ὅμιλ. εἰς Ψαλμ. 61, MIGNE 29,473.

φέρων ἑαυτὸν θυσίαν «καθαιρετικὴν τῶν σωματικῶν παθῶν καὶ διεγερτικὴν τῶν τῆς ψυχῆς ιδιωμάτων»²⁸.

Μὲ τὴν σταυρικὴν θυσίαν τοῦ Κυρίου «τὰ ἀρχαῖα παρήλθε»²⁹, καὶ ὁ πιστεύων τὴν θυσίαν αὐτὴν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ὡς ἀπολυτρωτικὴν θυσίαν ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου, δύναται πλέον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν πατρίδα, ἀφοῦ θεδαίως ἐργάζεται καὶ εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀρετῆς, σμιλεύων τὸ «καθ' ὁμοίωσιν».

Ἄλλὰ, ἐνῶ αὐτὴ εἶναι ἡ θέσις τοῦ Θεοῦ ἔναντι τοῦ ἀνθρώπου, ἔπεται, ὅτι καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔχει ὑποχρεώσεις καὶ καθήκοντα, τὸσον ἔναντι τοῦ Δημιουργοῦ καὶ Ἐδεργέτου αὐτοῦ Θεοῦ, ὅσον καὶ ἔναντι αὐτοῦ τοῦ ἰδίου τοῦ ἀτόμου, ἀλλὰ καὶ ἔναντι τῶν ὁμοίων τοῦ πλασμάτων, τῶν συνανθρώπων του. Ποῖα εἶναι ταῦτα;

α) Ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, κατὰ τρόπον ὅπως ἐξαιρετικόν, πεσὼν δὲ εἰς τὴν ἁμαρτίαν δὲν ἐγκατελείφθη ἀδοθήτος, ἀλλὰ «ἀνεπλάσθη» ὑπὸ τοῦ Πλάστου του. Τοῦτο δημιουργεῖ εἰς αὐτὸν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνθυμῆται τὴν εὐγένειαν τῆς καταγωγῆς του, ἀφοῦ ἐπλάσθη «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» Θεοῦ, καὶ τὸ καθήκον τοῦ νὰ διώκῃ, πάσῃ δυνάμει, τὰ ἄνω³⁰. «Ὡς διεσχηματίσθης οὕτω διάθου σεαυτοῦ τὸν δῖον, τὸ πολίτευμα ἔχε ἐν οὐρανοῖς, ἀληθινή σου πατρίς ἡ ἄνω Ἱερουσαλήμ, πολίται καὶ συμφυλέται οἱ πρωτότοκοι, οἱ ἀπογεγραμμένοι ἐν οὐρανοῖς», λέγει χαρακτηριστικῶς ὁ Μ. Βασίλειος³¹. Πᾶσα ἀντίθετος πρὸς ταῦτα τάσις καὶ σκέψις καὶ ἐνέργεια, μειώνει καὶ υποβιβάζει τὸν τὸσον εὐνοηθέντα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λησμονῆ ὅτι «οὗ ὁ Χριστὸς ἔστιν, ὑπὲρ τὰ γῆινα εἶναι τῆ διανοία»³².

Ἐπὶ πλέον ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ λησμονῆ, ὅτι ἡ παρούσα ζωὴ εἶναι μόνον τὸ στάδιον τῶν ἀγῶνων, τῶν ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ σεσωσμένων, ἐν τῷ ὁποίῳ ὀφείλει νὰ ἀγωνισθῇ, διὰ τὴν ἠθικὴν του τελείωσιν. Ἄνευ τοῦ ἀγῶνος τούτου οὐδεὶς δύναται νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ οὐράνια σκηνώματα τῆς δόξης τοῦ Κυρίου, ὁ ἀγὼν δὲ αὐτὸς εἶναι ὁ καταξίωσις τὴν ἐπίγειον ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου³³.

β) Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος, μετὰ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ θυσίαν τοῦ Ἰησοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐμμείνῃ εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ἔπεται, κατὰ φυσικὴν συνέπειαν, ὅτι χάνει τὸ «καθ' ὁμοίωσιν», διότι ἀργεῖται νὰ ἐργασθῇ διὰ τοῦτο. Τούτου ἕνεκα συμβαίνοντος μοιραίως πάλιν χάνει τὴν εὐγένειαν τοῦ εἶδους του καὶ μεταπίπτει εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀλόγων ζώων· «σύγες σεαυτοῦ τῆς τιμῆς, λέγει ὁ

Μ. Βασίλειος, ἵνα μὴ παρειασθῆς τοῖς ἀνοήτοις κτήγεσι»³⁴. Ὅταν τὸ τὸσον εὐνοηθὲν καὶ τιμηθὲν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δημιουργημὰ τοῦτο μεταπίπτῃ ἐθελουσίως, λόγῳ τῆς συμπεριφορᾶς του, εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀλόγων ζώων πῶς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι ἔχει πλασθῆ «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» τοῦ Πλάστου του;

γ) Ὁ ἄνθρωπος ἔχει καθήκον νὰ ἀγαπᾷ τὸν συνανθρώπον του. Τὸ καθήκον τοῦτο ἀπορρέει ἐκ τοῦ ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι ἐπλάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἐνός καὶ μόνοῦ Δημιουργοῦ, ἄρα εἶναι ἀδελφοὶ μεταξύ των καὶ τέκνα τοῦ ἐνός καὶ αὐτοῦ πατρός, τοῦ θείου Δημιουργοῦ, ὅστις ἐπλάσσε πάντας ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ καὶ ἐπροίκισε πάντας μετὰ τοῦ αὐτοῦ θεοῦ ἐμφυσήματος. Ἐπομένως ὅταν πάσῃ ἐν μέλος, δὲν συμπάσχουν καὶ πάντα τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ ἰδίου σώματος; Σῶμα ἐν εἶναι ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος, τὸ ὅποιον, ἀρχικῶς, ἐλάτρευε τὸν ἴδιον Θεόν, κατήγετο ἐκ τῶν αὐτῶν πατέρων, εἶχε τὰ αὐτὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, καὶ ἐλάλει τὴν ἴδιαν γλῶσσαν, ἀκριβῶς «ἵνα τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν ἀλλήλοις ἀποκαλύπτωμεν καὶ διὰ τὸ κοινωνικὸν τῆς φύσεως ἕκαστος τῷ πλησίον μεταδιδῶμεν»³⁵, διὰ νὰ συνεννοῦνται δηλαδὴ εὐχερῶς μεταξύ των καὶ ἀλληλοβοηθῶνται οἱ ἄνθρωποι.

Μὲ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου σταυρικὴν θυσίαν τοῦ Κυρίου πάντες οἱ ἄνθρωποι κατέστημεν ἐν νέον εἶδος, «ἐν σῶμα ἐν Χριστῷ λαὸς περιούσιος, ἔθνος ἅγιον, εἰς λαὸς πάντες οἱ εἰς Χριστὸν ἠλιπικότες»³⁶, ἀπεξενωμένον ἐκ τῆς ἁμαρτίας καὶ τρεφόμενον διὰ τοῦ τιμίου αἵματος Ἐκείνου, ὅστις ἔσωσεν ἡμᾶς ἐκ τῆς ἁμαρτίας.

Τὰς σχέσεις του, λοιπόν, ἕκαστος, ἔναντι τῶν ἀδελφῶν συνανθρώπων του, δεόν νὰ ρυθμίξῃ συμφώνως πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ, μάλιστα ἂν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ὅτι, πᾶς ἄνθρωπος, ἀσκέτως τῆς ἐν τῷ κόσμῳ κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, ἐπλάσθη «κατ' εἰκόνα» Θεοῦ. Ἐπὶ πλέον τούτου, ἀφοῦ οἱ πάντες ἐπλάσθησαν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Δημιουργοῦ, ἔπεται ὅτι εἴμεθα «πάντες ἀδελφοί, πάντες ἐνός πατρός ἕκγονοι»³⁷, καὶ ἄρα τὸ νὰ ἀποστρέφεται τις τοὺς ἀδελφούς του τούτους, ὡς «ἄγος καὶ μίαισμα» εἶναι μισητὸν παρὰ τοῦ Θεοῦ³⁸. Καθήκον παντός εἶναι νὰ συντρέχῃ τοὺς ἀδελφούς εἰς τὰς χρεῖας αὐτῶν καὶ περιθάλλῃ «τὸ συγγενὲς σῶμα»³⁹.

Τὴν ἔμπρακτον πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀγάπην ὑπέδειξε καὶ ἐδίδαξεν αὐτὸς ὁ Θεός, ὅστις, διὰ τὴν αἰτίαν αὐτὴν, «ἐκένωσεν ἑαυτὸν, μορφὴν δούλου λαβὼν»⁴⁰,

28. Μ. Βασ. Ἐπιστ. 260, MIGNE 32,964.

29. Β' Κορ. 5,17.

30. Πρβλ. Μ. Βασ. Περὶ ταπεινοφρ. 3, MIGNE 31,529.

31. Εἰς Ἐξάκμ. 9, MIGNE 29,192.

32. Μ. Βασ. εἰς Ἐξάκμ. 9, MIGNE 29,192.

33. Πρβλ. Μ. Βασ. Ἐπιστ. 189, MIGNE 32,684.

34. Εἰς Ψαλμ. 48, MIGNE 29,452.

35. Μ. Βασ. εἰς τὸ «πρόσεχε σεαυτῷ» MIGNE 31,197.

36. Μ. Βασ. Ἐπιστ. 161, MIGNE 32,629.

37. Μ. Βασ. περὶ ἐλεημ. MIGNE 32,1160.

38. Πρβλ. Μ. Βασ. ὁμ. 21, MIGNE 31,553 ἔ.

39. Μ. Βασ. περὶ ἐλεημ. MIGNE 32,1161.

40. Φιλιπ. 2.7.

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΙΩΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΕΝ ΤΩ ΙΕΡΩ ΝΑΩ ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΝΩ ΠΑΤΗΣΙΩΝ *

Ἐγεννήθη δ' ὁ γεννάδας εἰς τὰ ἔνδοξα διὰ τοὺς γενναίους Ὀπλαρχηγούς τῆς Ἐθνεγεροσίας Σουδεναῖων Καλαθούτων, τὰ συνοικισθέντα ὑπὸ Ἑπειρωτῶν, ἀνατολικῶς τῶν Ἀρσωνίων Ὀρέων, ἦτοι τοῦ Χελμοῦ, ἐπὶ τῆς ὑπερχλιομέτρου θέσεως τῶν ἱστορικῶν ἀρχαίων Λουσῶν καὶ ἐν τῇ Ἄνω Συνοικίᾳ τῆ ἐπ-

ονομαζομένη Θεσιόκος. Ὁ Ἰωνᾶς Κωνσταντινίδης ἔζησε τὰ τραγικὰ καὶ ἀποκαρδιωτικὰ Ὀρλωφικά, δεκαεῖς ὢν παιδίον, πιθανώτατα δόκιμος καὶ μαθητὴς τοῦ «Κρυφοῦ Σχολείου» τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐνδόξου Μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου τῶν Καλαθούτων, εἰς ἣν φαίνεται ὀφείλων καὶ τὸ προφητικὸν μοναστικὸν ὄνομα Ἰωνᾶς, τοῦ κοσμικοῦ ὀνόματος αὐτοῦ μὴ διασωθέντος ἡμῖν.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 524 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 23-24 τεύχους.

καὶ ἐθυσιάσθη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἀνυψώσῃ τὸ πλάσμα του εἰς τοὺς οὐρανοὺς⁴¹. Ἐὰν λοιπὸν θέλωμεν νὰ λεγώμεθα Χριστιανοὶ καὶ ὁπαδοὶ Ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ἐθυσιάσθη ὑπὲρ ἡμῶν, πῶς δυνάμεθα νὰ ἀθετῶμεν τὰς ἐντολάς του, μάλιστα ὅταν ὁ ἴδιος λέγῃ, ὅτι «ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις»⁴², καὶ ὅτι «εἰ ἀγαπᾶτε με τὰς ἐντολάς μου τηρήσατε»⁴³, καὶ ἀκόμη ὅταν ὁ ἴδιος λέγῃ ὅτι ἐν τῇ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον ἀγάπῃ «ὄλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται»⁴⁴;

Καθῆκον λοιπὸν ἔχει πᾶς Χριστιανὸς νὰ μιμῆται τὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀγάπην τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ θεμελιωτοῦ τῆς πίστεως, τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον θὰ ἐκφράζεται ἡ τοιαύτη ἀγάπη, δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν. Ὅ,τι χαρακτηρίζει τὴν φιλόανθρωπον ἐκδηλώσιν τοῦ Χριστιανοῦ, εἶναι ἡ διάθεσις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ ὅχι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον νὰ ἐκδηλώσῃ αὐτήν.

Ὁ Κύριος, μὲ ὅσα λέγει εἰς τὴν παραβολὴν τῆς Κρίσεως⁴⁵, ἀφίγει νὰ ἐννοηθῇ ὅτι κριτήριον διὰ τὴν κληρονομίαν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν θὰ εἶναι ἡ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐκδηλουμένη παντοιοτρόπως ἀγάπη ἐνῶ φαίνεται σαφῶς, ὅτι θέτει εἰς ἥσσανα μοῖραν πάντα τὰ λοιπὰ παραπτώματα τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ ἄνθρωπος ὁ κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασθεὶς, προωρίσθη νὰ ζῆ αἰωνίως. Τὸ τίμιον τοῦτο κτίσμα τοῦ θεοῦ Δημιουργοῦ ἐκοσμήθη δι' ἀρετῶν καὶ χαρίτων, τὰς ὁποίας ὀφείλει ἐν συνεχείᾳ νὰ διαπτύξῃ διὰ νὰ ἐπι-

τύχῃ τὸ «καθ' ὁμοίωσιν», νὰ γίνῃ δηλαδὴ ὁμοῖος πρὸς τὸν Πλάστην του.

Διὰ νὰ βοηθήσῃ εἰς τοῦτο, τὴν θέωσίν του, τὸν ἄνθρωπον ὁ Θεὸς, ἐκέκωσεν ἑαυτὸν καὶ ἐθυσιάσθη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅμως ἀπόκειται νὰ οικειωθῇ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ θυσίαν τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ δυναθῇ νὰ ζήσῃ αἰωνίως πλησίον τοῦ Δημιουργοῦ του, ἔργον τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιτύχῃ διὰ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἰδίας αὐτοῦ προσωπικότητος, ἀλλὰ καὶ τῆς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ πλησίον.

Σήμερον δεδαίως, παρὰ τὴν εὐμάρειαν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν διατυμπανιζομένην ὑπὸ πάντων ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου, ἡ ἀνθρωπίνη προσωπικότης ἔχει καταρρακωθῆ καὶ ἔχει ἀπολέσει τὴν ἀξίαν καὶ τὸν προσορισμὸν τῆς, ὡς ἀκριδῶς συνέβαινε καὶ κατὰ τοὺς χρόνους, κατὰ τοὺς ὁποίους ἔζη ὁ Μέγας τῆς Ἐκκλησίας Πατήρ, ὁ Ἅγιος Βασίλειος, ὁ ὁποῖος, διὰ νὰ ὑποβοηθήσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς πνευματικὴν ἀνύψωσιν, ἀνέπτυξε διὰ τῶν συγγραφῶν του τὴν περὶ αὐτοῦ διδασκαλίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Ἄς εὐχρηθῶμεν ὅπως τὸ κήρυγμα τοῦ μεγάλου τούτου Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ Οἰκουμενικοῦ Διδασκάλου διὰ τὴν ἡθικὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰς ἡμέρας του συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸ τίμιον τοῦτο κτίσμα ἡ προσήκουσα τιμὴ καὶ ἀξία, συντελέσῃ καὶ πάλιν σήμερον νὰ ἐπανεύρωμεν πάντες τὸν δρόμον μας καὶ ἀντιληφθῶμεν τὸν προσορισμὸν μας, ἐκείνον τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἔταξεν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὥστε, εὐχαῖς καὶ ἰκεσίαις αὐτοῦ, νὰ ὑψωθῶμεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ζήσωμεν αἰωνίως πλησίον τοῦ Δημιουργοῦ μας Θεοῦ.

Ἄρχιμ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΦΑΡΑΝΤΑΤΟΣ

Πρωτοσύγκελλος Ἱ. Μητροπόλεως

Ν. Ἰωνίας καὶ Ν. Φιλαδελφείας

41. Πρβλ. Μ. Βασ. Ὅροι κατὰ πλάτος 2, MIGNE 31,913.

42. Ἰωάν. 13,35.

43. Ἰωάν. 14,15.

44. Ματθ. 22,40, πρβλ. καὶ Μ. Βασ. Ὅροι κατὰ πλάτος MIGNE 31,917.

45. Ματθ. 25,34 ε.

Ἡ ἀκαρδὸς καὶ ἀνέντιμος ἐξαπάτησις καὶ ἐγκατάλειψις τῶν ραγιαδῶν Ἑλλήνων εἶναι γνωστὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν, ὡς Ὀρλωφικά. Ὁ Ἀλέξιος Γρηγορίδης Ὀρλώφ, εὐνοούμενος Αἰκατερίνης τῆς Μεγάλης καὶ δολοφόνος τοῦ συζύγου αὐτῆς Πέτρου τοῦ Γ', ἀποσταλεὶς ἐξήγειρε, κατὰ τῶν κριτῶν τῶν Τούρκων, τοὺς Ἕλληνας, ἵνα προκληθῆ ἀντιπερισπασμός, κατὰ τὸν κρίσιμον καὶ ἀβέβαιον Ρωσοτουρκικὸν Πόλεμον. Μόλις, ὅμως, ἐπέτυχον τὴν ἐπωφελεστάτην διὰ τὴν Ἁγίαν Ρωσίαν Συνθήκην τοῦ Κιουτσούκ - Καϊναρτζή, κατ' Ἰούλιον τοῦ 1774, ἐγκατέλειψαν ἀπροειδοποιητῶς, αἰφνιδίως καὶ ἐν ψυχρῷ τοὺς ἀφελεῖς καὶ εὐπίστους Ἕλληνας, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐξεγερθῆ, κατ' αὐτῶν, λυσσαλέα καὶ ἀνηλεὴς ἢ ἀνεκδιήγητος εἰς θηριωδίας ἐκδικητικότης τῶν Ὀθωμανῶν Τούρκων, ἀπαράλλακτα, ὡς συνέβη, εἰς τὰς ἡμέρας μας, μὲ τὸν Ἀτίλαν, ἐν Κύπρῳ, θεωμένων μὲ εὐγενῆ, πολιτισμένην καὶ συγγρατημένην ψυχραιμίαν τῶν Ἰσχυρῶν τῆς Γῆς, τῶν ἀναλαβόντων διεθνῶς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀνθρωπιστικῶν Νόμων καὶ Ἀποφάσεων τοῦ Ο.Η.Ε.!

Κατὰ τὴν κρισιμοτάτην ἐκεῖνην στιγμήν, ἰδρῦθη ἡ Ὀμοσπονδία τῶν ἄρματωλῶν τῆς Πελοποννήσου, ἐπὶ τοῦ περιφήμου Ζαχαριᾶ Μπαρμπιτσιώτη, ἐκ Βαρθίσης τῆς Λακεδαιμόνος, προγόνου τοῦ σημερινοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θερησκευμάτων Κου Κου Ἰωάννου Βαρθιτσιώτη. Ὁ Ζαχαριᾶς Μπαρμπιτσιώτης μετέφερε, τότε, τὸ περὶ τὰ Καλάβρυτα Παναχαϊκὸν Ὄρος, εἰς Ἐθνικὸν Σκοπευτήριον καὶ Γυμναστήριον, ὅπου κατήρτισε καὶ προητοίμασε διὰ τὴν Ἐθνεγερσίαν τοῦ Μεγάλου τῆς Παλιγγενεσίας Ἀγῶνος τοὺς πλείστους τῶν Πελοποννησίων Ἄρματωλῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐγγύς Ρουμελιωτῶν, τρομοκρατῶν τοὺς τωράνους καὶ τὸν Μῶρα - Βαλεση καὶ ἐξαναγκάσας τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ Γενικὸν Δεσφάνα τῆς Πελοποννήσου.

Πρὶν ἢ δολοφονηθῆ ὁ Ζαχαριᾶς Μπαρμπιτσιώτης, διὰ προδοσίας, φρονιδί τῆς Πύλης (1805), εἰς τὰ παλληκάρια του συγκατελέγοντο ὁ Πατριάρχης τοῦ Ἀγῶνος Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ὁ Νικήτας Σταματελόπουλος, γνωστὸς ὡς Νικηταρᾶς καὶ ὁ ἡμέτερος Ἰωνᾶς Κωνσταντινίδης ἐκ Σουδενῶν, ἀδελφὸς τῆς Μονῆς Μεγάλου Σπηλαίου, μετασχόντες ἐνεργῶς τῶν μαζῶν Βαλιτσιῶν καὶ Δολιανῶν, τῆς ἀλώσεως τῆς Τριπολιτσᾶς, κατὰ Μάιον τοῦ 1821, καὶ τῶν πολεμικῶν ἐν Ἀργεὶ ἐπιχειρήσεων, κατ' Ἰούλιον τοῦ 1822, ἀλλὰ καὶ τῆς Β' Ἐθνοσυνελεύσεως, ἐν Ἀστροί (1823). Ἐν συνεχείᾳ δὲ συνέπραξαν μετὰ τῆς δμάδος τοῦ γενναιοτάτου τῶν Πολεμαρχῶν τοῦ Ἀγῶνος Γεωργίου Καραϊσκάκη, τοῦ ἐκ Καρδίσιος τῶν Θεσσαλικῶν Ἀρχαίτου, κατὰ τοῦ Κιουταχῆ!

Ἀπὸ τοῦ 1764, λοιπόν, μέχρι τοῦ 1801, ὀφείλομεν νὰ ἀναζητήσωμεν τὸν ἡμέτερον Ἰωνᾶν Κωνσταντινίδην, ἀσκούμενον καὶ καταριζόμενον συγχρόνως, εἰς μὲν τὰς πολεμικὰς ἀσκήσεις καὶ προγυμνασίας, μετὰ τῶν Πολεμαρχῶν Μπαρμπιτσιώτη, Κολοκο-

τρώνη, Νικηταρᾶ καὶ Πετμεζᾶ, εἰς δὲ τὰ γράμματα καὶ τὴν μοναστικὴν καὶ ἱερατικὴν σταδιοδρομίαν, εἰς τὴν ἐγγύς Μονὴν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, ἧτις καὶ κατὰ τὰς ζοφερωτέρας τοῦ Ἐθνικοῦ σιγμᾶς, ἀσθεσιον διεφύλαξε τὴν δάδα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πατριωτισμοῦ καὶ τῆς Χριστιανικῆς Καριέρας. Εἰς τὸ «Κρυφὸ Σχολεῖον» τῆς ἐμόρφωσε τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν φρόνημα καὶ ἦθος τῶν πλείστων ἡγρετῶν τοῦ Ἀγῶνος καὶ κωδεργητῶν τοῦ ἐκ τῆς τέφρας του ἀναγεννηθέντος Ἐθνικοῦ καὶ τῆς Ἐθνικῆς Ἐκκλησίας καὶ Παιδείας.

Ἐξδοκιμήσας εἰς τὰ Γράμματα ὁ Μεγαλοσπηλαιώτης Μοναχὸς Ἰωνᾶς Κωνσταντινίδης καὶ διακριθεὶς διὰ τὸ σοβαρὸν ἄμα καὶ γενναῖον ἀλλὰ καὶ ἱεροπρεπὲς τοῦ ἦθους, ἐκρίθη ἄξιος τῶν ἱερατικῶν βαθμῶν καὶ τῷ 1801, εἰς ἡλικίαν 36 εἰῶν τῆ προτάσει τοῦ Κορινθίου Ζαχαρίου γέροντος καὶ ἀσθενοῦς ἐπιθναναίου, ἐξελέγη Βοηθὸς αὐτοῦ Ἐπίσκοπος, ἐπὶ τὸν τίτλον τοῦ Δαμαλῶν, κωμοπόλεως τῆς Ἐπαρχίας Τροιζηνίας τοῦ Νομοῦ Ἀργολίδος, δύο ὥρας ἀπεχούσης τοῦ Πόρου, ἐκτισμένης, ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Τροιζήνης καὶ πάντοτε ἀνηκούσης εἰς τὸν Μητροπολίτην Κορίνθου.

Ὡς τιονλάριος Ἐπίσκοπος ὁ Δαμαλῶν Ἰωνᾶς, ἐπὶ 33 ἔτη, δὲν περιορίσθη εἰς μόνον τὰ ἐκκλησιαστικὰ του καθήκοντα, ἀλλ' ἐπέδειξε σπανίαν δραστηριότητα διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς Ἐλευθερίας τῆς δούλης Πατρίδος, ἥδη ἀπὸ τοῦ 1819 μνηθεὶς εἰς τὴν Φιλικὴν Ἐταιρείαν, καὶ ἴδια κατὰ τὴν ἐκπόρθησιν τοῦ Φρουρίου τῆς Κορίνθου. Ὁ ἐκ τῶν Ἀγωνιστῶν ὑπασπιστῆς τοῦ Γέροντος τοῦ Μωριά ἱστοριογράφος Φώτιος Χρυσανθόπουλος, ὁ γνωστὸς ὡς Φωτᾶκος, συγγραφεὺς τῶν «Βίων τῶν Πελοποννησίων» καὶ τῆς ἀμερολήπτου Ἱστορίας τῶν κρισιμωτέρων γεγονότων καὶ προσώπων τοῦ Ἀγῶνος, γράφει, περὶ τοῦ Ἰωνᾶ: «Ὁ Ἐπίσκοπος οὗτος, κατ' ἀρχὰς εὐρεθεὶς εἰς τὰ Μέγαρα, πολὺ ἐχρησίμευσεν ἐμψυχῶν τὸν τόπον καὶ φρονιζῶν νὰ πολιωροκρηθῆ τὸ Φρούριον τῆς Κορίνθου, ἀποπέλλον ἐκεῖ Μεγαρίτας καὶ ἄλλους. Ἐφάνη δὲ καθ' ὅλα ὠφέλιμος, μέχρις ἐντελοῦς ἀποκαταστάσεως τοῦ Ἐθνικοῦ».

Διασώζεται ἕως τῆς σήμερον ὁ θρόλος, ὅτι ὁ Δαμαλῶν Ἰωνᾶς, ὡς γενναιοτάτος Ἀγωνιστῆς, Μαχητῆς καὶ Πολεμιστῆς, ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος, ὡς ἄλλος Ἰούδας Μακκαβαῖος καὶ Συνέσιος Κυρήνης, ἐπικεφαλῆς 600 παλληκαριῶν, παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, ἐτιμήθη παρ' αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου λέγεται, ὅτι ἔσωσε καὶ τὴν ζωὴν, μὲ τὴν ἐξῆς ἐξαιρετικὴν τιμὴν:

«Ὁ Κολοκοτρώνης, ἂν καὶ Ἀρχιστρατήγος, ἠρνήθη νὰ εἰσέλθῃ πρῶτος εἰς τὸ καταληφθὲν τοῦ Ἀρχοκορίνθου Φρουρίου, εἰπὼν εἰς τὸν Ἀγωνιστὴν Ἱεροάρχην Δαμαλῶν Ἰωνᾶν «Εἰς ἐσένα, Δέσποτα, χρωστάμε ἐπιότη τὴν νίκη, εὐλόγα καὶ μετὰ πρῶτος ἀπὸ τὴν καστρόπορτα...»!

Ὁ Δαμαλῶν Ἰωνᾶς τῷ 1825 διαδεχθεὶς τὸν Ἀνδρούσης Ἰωσήφ ἀπομακρυνθέντα ἀπὸ τὸ Μινιστέριον τῆς Θεσηκείας, εἰς μίαν φάσιν διχονοίας τῶν Ἀρχηγῶν τοῦ Ἀγῶνος καὶ κρίσεως τῶν πολεμικῶν πραγμάτων, ἐπιστρατεύεται, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μινιστερίου, ἦτοι τοῦ Ὑπουργείου τῆς Θεσηκείας. Ἐκ τῆς θέσεώς του ταύτης ἐπιμελῶς, ἀόκνως καὶ ἀγροῦπῶς ἐφρόντισε διὰ τὴν εὐκλειαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Παιδείας. Ἐφρόντισε γὰρ φανῆ χρήσιμος καὶ δημοουργικὸς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ μόλις ἐξερχόμενον ἐκ τῆς μακροῦς ζοφεροῦς δουλείας Νέον Ἑλληνορθόδοξον Ἔθνος.

Ἡ ἐπαρκὴς καὶ χρησιμὴ διοικήσεις τῆς Ἐκκλησίας, περιλαμβάνουσα καὶ τὴν ὑπ' αὐτῆς συντηρουμένην Παιδείαν ἀπερόφρησε τὴν ἀγροῦπνον ἐνεργητικότητά του, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν διαφόρων Ἐργαζομένων του, διὰ τῶν ὁποίων συνίστα τὴν τῶνσιν τῆς εὐσεβείας καὶ τὴν περιφρούρησιν τῆς εὐκοσμίας, διότι, ὡς ἐτόνιζεν, ἄνευ τῆς εἰλικρινοῦς διατηρήσεως τῶν δύο τούτων, τὰ πάντα ἀπόλλυνται.

Ὁ Δαμαλῶν Ἰωνᾶς, ὡς μέλος πολλῶν κυβερνητικῶν Ἐπιτροπῶν, ἐφρόντισε διὰ τὴν διαρρύθμισιν πολλῶν ἐκ τῶν κακῶς ἐχόντων, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐνεργῶς παρακολοῦθῶν συγχρόνως ἐκ τοῦ σύνεργου τὰς διαφόρους φάσεις τοῦ Ἐνόπλου Ἀγῶνος διὰ τὴν Παλιγγενεσίαν, ἀπλοῦς, λιτῶς καὶ ἀπέριτος, ὡς Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀνιδιοτελεῖς τοῦ Γένους Πατῆρ καὶ Εὐεργέτης.

Ἐκεῖνο ποῦ εἶναι καταπληκτικὸν καὶ ἄκρως συγκινητικόν, εἰς τὴν φωτεινὴν αὐτὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Ἱεράρχου καὶ Ἐθνάρχου Δαμαλῶν Ἰωνᾶ, εἶναι ἡ μέριμνά του περὶ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ὀρθοδοξίας, οὐ μόνον τῆς κυρίως Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τῆς Κύπρου καὶ τῆς Συρίας, ἀποστολικὸν ἀληθῶς καὶ Παύλειον χαρακτηριστικὸν καὶ ἡ πλατεῖα πανελληνίου καρδία του, ἐν τῇ ὁποίᾳ, ὡς ἄλλος Ρήγας Φεραῖος, ἐχώρει ὅλους τοὺς ἀπογόνους τοῦ Βυζαντίου Ἑλληνορθοδόξους Ραγιάδες, τοὺς ὁποίους καὶ ἐπεζήτηε νὰ ἐξεγείρῃ συγχρόνως καὶ ἀπὸ κοινοῦ, κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ Ὀθωμανοῦ Τούρκου Σουλτάνου.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν, συγκινητικώταται καὶ πεισιτικώταται γραφεῖσαι Ἐπιστολαὶ του, ὡς Ὑπουργοῦ τῆς Θεσηκείας, καὶ ἀποσταλεῖσαι πρὸς τε τοὺς Ἐθνάρχας τῆς Κύπρου Ἱεράρχας καὶ πρὸς τὸν Πατριάρχον τῆς Ἀντιοχείας, ἀλλ' ἀκόμη καὶ αἱ πρὸς τὸν Συρο - Χριστιανὸν Τοπάρχον τοῦ Αἰθῶνου Μπίρ-Μπεσίρ Σεγάμπε διασωζόμεναι, ἀποδεικνύουν πὸς ἐν τῇ φυχῇ του ὁ Ἱεράρχης καὶ Ἐθνάρχης Ἰωνᾶς εἶχε συζεύξει τὸν Χριστιανισμὸν μετὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ Ἑλευθερίας καὶ ἐπίστευεν, διὸ καὶ αἱ φονικώταται μάχαι, διὰ τὴν ἀνάκτησιν τῶν θείων τούτων δώρων, δὲν ἀντέκειντο πρὸς τὰς Ἐντολάς τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ Ἐθαγγέλιον τῆς Ἀγάπης, τῆς Ἑλευθερίας καὶ τῆς Διακοσύνης!...

Καὶ μετὰ τὴν ἄφιξιν δὲ τοῦ Καποδιστρίου (6.1. 1828), ὁ Δαμαλῶν Ἰωνᾶς συμμετέχε τῆς διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 23ης Ἰανουαρίου 1828 Κυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὡς Τοποτηρητῆς δέ, ἀπὸ τοῦ 1830 ἕως τοῦ 1833 τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀργολίδος, ἐδρεῦον ἐν Ναυπλίῳ, κατ' οὐσίαν, ἦτο ὁ Προϋπερέτης τοῦ Νεοελληνικοῦ Ἔθνους, ἔχοντος πρωτεύουσάν του τὸ Ναύπλιον.

Μολοντί, κατὰ τὸν Ἱερομῆμονα Ἱστοριοδίφην τῶν Ἀνεκδότων τοῦ Ἀγῶνος τοῦ 1821, Αἰδεσιμολογιώτατον Προϋπερέτα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Καρῦ-κη, τὸν Ἐνενηκονταετῆ Καλαβρυτίνον παριστάμενον Προϊοπερεσβύτερον κ. Νικόλαον Παπαδόπουλον, ὑπάρχει ἡ ἀνεπιβεβαίωτος παράδοσις, διὸ ὁ Δαμαλῶν Ἰωνᾶς ὠρῆσε τὸν πρῶτον Ἡγεμόνα τοῦ Νέου Ἑλληνικοῦ Ἔθνους Ὀθῶνα, ἐν Ναυπλίῳ τῇ 18ῃ Ἰανουαρίου 1833, ἀναμφισβήτητον εἶναι, διὸ ὑπερασπιζόμενος τὸν εἰς θάνατον καταδικασθέντα ὡς ἐχθρὸν τοῦ Ὀθῶνος Θεόδωρον Κολοκοτρώνην καὶ τοὺς ἄλλους θανάτους ὑπὸ τῆς σπείρας τῶν ξένων Ἡρωϊκῶν Ἀρματολῶν καὶ Ὀπλαρχηγῶν τοῦ Ἀγῶνος ταπεινωθέντας, ἀλλὰ καὶ διαμαρτυρούμενος διὰ τὴν βεδήλωσιν τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τῶν Ἱερῶν καὶ Ὁσίων, ὑπὸ τῶν Νέων Εἰκονομάχων καὶ Μοναστηριωμάχων Βαναρῶν, δὲν ἦτο συμπαθὴς εἰς τὴν Ἀντιβασιλείαν τοῦ ἀηλίκου Ὀθῶνος καὶ δὴ καὶ εἰς τὸν ἀπαισίας μνήμης μισέλληνα Ἀρμυραμπουργκ. Ὅθεν καὶ ἐνωρίτατα ἐπεζήτησαν νὰ τὸν ἀπομακρύνουν, ἀπὸ τῶν Κυβερνητικῶν Προσκηνίων, περιορίζοντες αὐτὸν εἰς τὴν ἀχανῆ καὶ δυσδιοικήτην Ἐπισκοπὴν Ἡλείας, μακρὰν τοῦ Ναυπλίου, παρ' ἐξεῦρον καὶ ἐτοποθέτησαν ἄλλον, ἀσυγκρίτως κατώτερον τοῦ Ἰωνᾶ!... Βαρῆως φέρων τὴν ἀσθεῖ καὶ ἄστοργον πρὸς τὸ ἐβδομηκονταετὲς πρόσωπόν του συμπεριφορὰν καὶ τὸν θάνατον παραγκωνισμὸν του, ἀπὸ τοὺς ξένους καὶ τοὺς ξηνοδούλους ὁ Ἰωνᾶς, ἔνεκα τοῦ ὁποίου καὶ ἡ ὑγεία τοῦ φιλοτίμου Ἀνδρὸς Ἱεράρχου καὶ Ἐθνάρχου ἐκλονίσθη, παρητήθη ἀμέσως τῆς θέσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἡλείας, διατηρήσας τὸν τίτλον τοῦ πρῶτου Ἡλείας, ἐπὶ δεκαοκτὼ ὅλα ἔτη, καθ' ἃ ἐφησυχάζε πενόμενος, στεροῦμενος καὶ γυμνητεύων ὁ ὑπερήφανος οὗτος Ἀνὴρ. Μόλις δὲ μετὰ 18 ἔτη, διὸ εὐρίσκειτο εἰς τὸ 88ον τῆς ἡλικίας του ἔτος, ἡ Βαναρική τοῦ Ὀθῶνος Αὐλή, ἐνοχλουμένη ἀπὸ τὴν καταραγῆν τοῦ εὐγενοῦς καὶ φιλοτίμου Ἑλληνικοῦ Ὀρθοδόξου Λαοῦ τοῦ μὴ ἀνεχομένου τὴν ἀδικίαν τῶν ἀξίων τιμῆς καὶ ἀναγνωρίσεως τέκνων του, ἠναγκάσθη, ὡς τραγικὴν εἰρωνείαν, νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸν ἀδικηθέντα καὶ πικραθέντα Πατέρα τοῦ Ἀγῶνος εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Κορίνθου, θέσιν χηρεύουσαν ἀπὸ μακροῦ καὶ καισαροπατικῶς μὴ πληρομένην, ἔνεκα καὶ τῶν ἀλύτων μετὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διοικητικῶν ἐκκρεμοτήτων. Πλήν, ἀλλ' ὅμως, εἶναι ἄγνωστον ἐὰν ὁ ἀπὸ Δαμαλῶν καὶ Ἡλείας Ἰωνᾶς μετέβη κἄν εἰς τὴν νέαν του ἔδραν, εἰς τὴν Κορίνθον, ἔνεκα θαθεὸς γῆρας καὶ ἀσθενείας, ἀποθανὼν

μετὰ ἐν ἔτος καὶ ἐνταφιασθεὶς εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Μοῆν Παιμερίσιων Ταξιαρχῶν, τὴν γνωστὴν ὡς Μοῆν Πετρακῆ, ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς ὁποίας ἕως τῆς σήμερον δείκνυται ὁ ἀπέριτος Τάφος του. Ἡ φιλογένεια καὶ εὐσέβεια τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἀθηνῶν, πρὸ εἰκοσαετίας, ἔσχε τὴν πρόνοιαν καὶ κοσμοῦσα τὰς πλατείας καὶ τὰ ἄλλα μὲ προτομὰς τῶν Μεγάλων Ἐθνικῶν Ἀνδρῶν, δαπάναις τοῦ Ἑλληνοαμερικανοῦ ἀπογόνου τοῦ Σπανοῦ, κατασκευάσασα ἐτοποθέτησε τὴν δοριχαλκίνην Προτομὴν τοῦ Ἰωανῆ Κωνσταντινίδου Ἀρχιεπισκόπου Κορίνθου εἰς τὴν ἀνατολικῶς καὶ ὑψηλότερον τοῦ Ναοῦ ἡμῶν εὐρισσομένην Πλατείαν Ἐβανς.

Φεῦ τὸν τελευταῖον καιρὸν εὐρέθη τὸ ἥρῳον ἐρριμένον ἱεροσούλως καὶ θανδαλιστικῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μὲ ἔκδηλα τὰ σημεῖα κακοποιήσεως καὶ ἀπανθρώπου καὶ ἀνιέρου βεβηλώσεως, μαρτυρούσης μίσους ἄσπονδον κατὰ τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, κατὰ τῶν Μεγάλων Ἀγωνιστῶν τοῦ 1821.

Καὶ ἡ εὐσεβὴς Ἑλληνικὴ Πολιτεία φιλοστόργως ἀνταποκρινθεῖσα εἰς τὰς διαμαρτυρίας ἡμῶν καὶ τὰ διαδήματα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει ὁ Ναὸς καὶ ἡ Ἐνορία, περιουλέξεε διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὸν κακοποιηθέντα Ἱεράρχην καὶ Ἐθνάρχην Ἰωανῆ, καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον τοῦ Ναοῦ, δαπάναις τοῦ φιλογενοῦς Μεσοηρίου Θεολόγου Κου Ἰωάννου Μαζοπούλου, ἀποκατέστησε τὸν Ἱεράρχην καὶ Ἐθνάρχην εἰς τὴν σημερινὴν αὐτοῦ ἀριμύζουσαν θέσιν καὶ εὐπρόεπιαν.

Ὁφείλεται πᾶσα εὐγνωμοσύνη καὶ δόλοφρυχος εὐχαριστία εἰς τὸν Μακαριώτατον ἡμῶν Πατέρα καὶ Ποιμενάρχη, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος Κον Κον Σεραφεῖμ, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν καὶ τὸ θερμὸν ἄρτυρον ἐθνικοθρησκευτικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ ὁποίου καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἐπροσιατεύθη τὸ δίκαιον, τὸ ἀριμύζον καὶ ἡ ἑλληνοχριστιανικὴ εὐπρόεπια. Ἐξέλθωμεν λοιπὸν Μακαριώτατε καὶ Σεβασμιώτατοι, Σεβάσμοι Ἱερεῖς τοῦ Ὑψίστου καὶ Ἐπιμύτατοι Ἐκπρόσωποι τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, τῆς Παιδείας καὶ τῶν Παραγωγικῶν Τάξεων. Ἐξέλθωμεν, Δαε τοῦ Κυρίου Ἑλληνικῆ Ὀρθόδοξε, ἐκ τῶν Σπλάγγων τοῦ ὁποίου καὶ αὐτὸς ἐξῆλθεν ὁ σήμερον τιμώμενος Ἱεράρχης καὶ Ἐθνάρχης, μετὰ Ἐξαπτερούγων καὶ Λαβάρων, μετὰ Βαίων καὶ Κλάδων καὶ Στεφάνων Ἑλληνικῆς Δάφνης, μετὰ θυμαμάτων καὶ λαμπάδων, μετὰ πομπῆς καὶ Παρατάξεως καθάπερ ἡ Παρεμβολὴ τοῦ Θεοῦ, ἐν τῇ Σιών. Καὶ κυκλώσωμεν τὸ Ἡρῳον τοῦ Ἱεράρχου καὶ Ἐθνάρχου Ἰωανῆ. Σιῶμεν δ' εὐλαδῶς καὶ πόσχωμεν, ἐν σιγῇ καὶ εὐλαθείᾳ. Ἴδου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἡ Κεφαλὴ, ὁ σεπίδς τῆς Πίστεως Προκαθήμενος, ἐκτείνων τὰς ἱερὰς χεῖρας εἰς τὰ ἅγια τῶν Ἁγίων τῆς Ἑλληνορθοδόξου ἡμῶν Φυλῆς θὰ

ἀνασύρη τὴν καλύπτουσαν τὴν ἄχραντον τοῦ Ἡρώου Ἱεράρχου καὶ Ἐθνάρχου Προτομὴν, θὰ παραδώσῃ ταύτην εἰς κοινὴν τοῦ Λαοῦ τῆς Ἐνορίας ἡμῶν ἐθνικοθρησκευτικὴν τιμὴν καὶ εὐλάβειαν, διδάσκων δ' ἡμᾶς ὅπως πρέπει νὰ τιμῶμεν τὸ ἥρῳον καὶ τὸν τόπον, ἐν τούτῳ λαμπρῶν καὶ ἀγιάζει καὶ εὐλογεῖ τὴν ἐπαιρομένην εἰς τὰ Οὐράνια ὕψη Κυανόλευκον Σημαίαν μας, τὴν ὁποίαν τιμᾶν καὶ ἐλευθέραν παραλαβόντες, παρὰ τῶν θυσιασθέντων δι' αὐτὴν Ἡρωϊκῶν Προγόνων μας, καλοῦμεθα ἐλευθέραν καὶ σεβαστὴν νὰ παραδώσωμεν εἰς τὰ τέκνα μας, ἀναιρέφροντες ταῦτα μὲ τὰ προαιώνια τῆς Φυλῆς ἰδανικά, τὴν Πατρίδα, τὴν Θρησκείαν καὶ τὴν Οἰκογένειαν.

Ὁ δὲ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν ὁ νονητήσας τὴν πρὸς τοὺς Πατέρας τιμὴν, δλέπων τὴν ἀγαθὴν ἀπάντων ἡμῶν προαίρεσιν, τὴν γνώμην, τὸν πόθον, τὴν προθυμίαν, ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος, καὶ δυσωπούμενος ὑπὸ τοῦ περὶ τὸν Θρόνον Αὐτοῦ τὸν τρισάγιον περιπολοῦντος τιμωμένου Ἱεράρχου καὶ Ἐθνάρχου Ἰωανῆ, εἶδε τὴν φιλιότητα ἡμῶν Πατρίδα Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀγιοπάτην ἡμῶν Ἐκκλησίαν, τὴν Κιβωτὸν τοῦ Γένους καὶ τῶν Παραδόσεων νὰ διαφυλάτῃ ἀσινεῖς καὶ ἀνεπηρέαστους πάσης προδοσίας καὶ ἐξομωσίας καὶ ἀρνήσεως. Τοὺς καθ' οἷον δὴποτε τρόπον συμβαλόντας καὶ συντελέσαντας εἰς τῆς σημερινῆς Ἐορτῆς καὶ τελετῆς τὴν διοργάνωσιν καὶ πραγματοποιήσιν νὰ ἀμείρῃ μὲ τὰς πνευματικὰς καὶ ὑλικὰς Αὐτοῦ Ἐλλογίας καὶ ἀνταποδόσεις.

Τὸν δ' εὐσεβῆ καὶ φιλόπατρι, τὸν εὐγενῆ καὶ φιλότιμον τοῦτον Λαὸν νὰ καταξιώσῃ, εἰς γενεὰς γενεῶν, ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ τόπῳ τοιαύτας εὐφροσύνας, λαμπρὰς καὶ ἐποικοδομητικὰς νὰ ἐορτάξῃ Ἐθνικοθρησκευτικὰς Ἐορτὰς καὶ Τελετὰς, φυλάσσων τοῦ Οὐρανοδόχου καὶ Ἐθνοκῆρυκος Διδασκάλου αὐτοῦ Παύλου τὴν Ἐπιτολήν «Στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς Παραδόσεις...». Ἀμήν. (Β' Θεσο. 2,15).

★

Στεφάνους εἰς τὴν ἀποκαλυφθεῖσαν προτομὴν κατέθεσαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελελήμων, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς Θρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κ. Σπυρίδων Τρωϊάνος, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Ἰωάννου Βαρθιτσιώτη, καὶ ὁ Ταξίαρχος κ. Δημήτριος Ζέρβας, ὡς ἐκπρόσωπος τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας.

† Ἀρχιμ. ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΕΛ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

Πτ. Θ., Φ. - Β' Γυμνασιάρχης

Ἱερατικῶς Προϊστάμενος Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Ἀντωνίου

Ἄνω Πατησίων

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ*

12. Έκ πάντων τών άνωτέρω συνάγεται ότι πολλά τών εθίμων, τής λειτουργικής έν γενεί τάξεως, τής πρακτικής και λατρευτικής εφαρμογής του χριστιανικού διώματος, τών θεσμών, έχουν ακαθόριστον τήν ιστορικήν ύλοποίησιν, γένεσιν, επικράτησιν και πραγματώσιν των και ανάγονται υπό τών Πατέρων εις αυτήν ταύτην τήν Παράδοσιν υπό τών Άποστόλων.

Είς άπαντα ό πυρήν είναι Άποστολικός, επειδή όμολογιακά προσευχαί, κλάσεις Άρτου, βαπτίσματα, επιθέσεις χειρών κ.λπ. υπό αυτών τών Άποστόλων έγινοντο. Όθεν αι καθόλου Έκκλησιαστικά πράξεις, πυρήνα τής θείας λατρείας έχουν τήν παράδοσιν. Ό Άγιος Πολύκαρπος αλλά και ό Άγιος Ανίκητος, ως γράφει ό Ευσέβιος, μέ δάσιν τήν Άποστολικήν Παράδοσιν άπέδωκαν τόν καθορισμόν τής ημέρας του Πάσχα³⁵.

Έπίσης εις τās Ίεράς Συνόδους, κατά τούς πρώτους αιώνας, οι Άγιοι Πατέρες προκειμένου να άποφανθούν περι τών αναφανέντων αίρετικών, μετά πάσης σπουδής διεκρίβοντο τί ή Παράδοσις έδίδασκε και επί τή δάσει ταύτης, έν αντιπαραβολή προς τās Άγίας Γραφάς, άπεφαίνοντο αι Σύνοδοι.

13. Ούτω τεκμήριον άποδεικτικόν είναι ότι εις τās Οικουμενικάς Συνόδους έναντίον τών κακοδοξιών και τών αίρετικών, προς διατύπωσιν τής όρθής πίστεως, άπαντες οι παρακαθήμενοι έπίσκοποι άνεφώνουν «αυτή ή πίστις τών Άποστόλων». Όπως συνέδη έν τή Δ' Οικουμενική Σύνοδω, ή όποία διετύπωσε τόν όρον, περι τών δύο έν Χριστώ φύσεων ένωθειών άτρέπτως, άσυγχύτως, άδιαιρέτως, άνεδόγησαν πάντες οι Έπίσκοποι:

«Αυτή ή πίστις τών Πατέρων' αυτη ή πίστις τών Άποστόλων' πάντες ούτω πιστεύομεν»³⁶.

Έπίσης και κατά τήν ΣΤ' Οικουμενικήν Σύνοδον, έν Πράξει ΙΗ' ή όποία έπιστέλλεται προς Άγάθωνα τόν Ρώμη, γράφει μεταξύ άλλων: «Όρον έξεφωνήσαμεν, ού μετάραντες (= μετατοπίσαντες κατά τό δή λεγόμενον), όρια αιώνια, μή γένοιτο»³⁷.

Και έν τή όρω τής Ζ' Οικουμενικής Συνόδου καταγράφονται τά έπόμενα: «Μετά πάσης τοίνυν άκριδειας έρευνήσαντες τε και διασκαφόμενοι... ούδέν άφαιρούμεν, ούδέν προσθήσαμεν, αλλά πάντα τής Καθολικής Έκκλησίας άμειώτα διαφυλάττομεν. Ούτω γάρ κρατού-

νεται (= ισχυροποιείται) ή τών άγιών Πατέρων ήμϊν διδασκαλία, είτουν Παράδοσις τής Καθολικής Έκκλησίας. Ούτω τō έν Χριστώ λαλήσαντι Παύλω και πάση τή Θεία Άποστολική όμηγύρει και πατρική άγιότητι έξακολουθοϋμεν κρατούντες τās Παραδόσεις άς παρειλήφαιμεν»³⁸. Και μέ τήν άπογραφήν του Όρου «ή Άγία Σύνοδος έξεδόγησεν' Αυτη ή πίστις τών Άποστόλων» (Πράξις ΣΤ' Mansi 18, 376 και 380, 397).

14. Έν τή συμφωνία τών Πατέρων (consensus Patrum) εις τά λεγόμενα έφαντορικά χωρία τής Άγίας Γραφής τά όποια αναφέρονται εις τās δογματικάς άληθείας περι πίστεως, συμπεριελήφθη ή έρμηνευτική Παράδοσις, ως έπίσης και ή διαδεδομένη υπό τών Άποστόλων, κηρυττομένη και παραδοθείσα διδασκαλία.

Υπ' όψει πρέπει να έχωμεν, όταν αναφέρωμεν Πατέρας, τούς πραγματικούς τής Έκκλησίας Πατέρας, οι όποιοι κατά τόν Μέγαν Βασίλειον «τō θελήματι τής Γραφής ήμολούθησαν», τών όποίων, Πατέρων, αι άποφάσεις είναι έξχυροι. Ούτοι, κατά τόν έν Λειρίνου Βικέντιον, «έν τή πίστει και τή καθολική κοινωγία άγίως, σοφώς, σταθερώς ζώντες, διδάσκοντες και έμμένοντες ή να άποθάνωσιν έν Χριστώ πιστώς, ή να θανατωθώσιν ύπερ του Χριστου, μακαρίως ήξιώθησαν»³⁹.

Προς πίστωσιν τών άνωτέρω αναφερομένων, τήν παράδοσιν τών Πατέρων τούτων έπεκαλοϋντο: Ό Μέγας Άθανάσιος και ό Ευσέβιος ό Παμφίλου. Διά δε τήν έδραίωσιν του «όμοουσίου» ό μέγας άθλητής τής Όρθοδοξίας Άγιος Άθανάσιος, αναφέρεται εις τās μαρτυρίας τών Πατέρων, άλλοτε μέν διά τās κακοδοξίας τών Άρειανών, γράφω: «Άρκεί ότι ούκ έστι ταυτα τής Καθολικής Έκκλησίας, ούδε ταυτα οι Πατέρες έφρόνησαν». Άλλοτε δε αναφερόμενος προς «τήν αίτιαν και τήν διάνοιαν καθ' ήν ή Σύνοδος (τής Νικαίας) έξέθεσε τό έν τής ουσίας και τό όμοούσιον συμφώνως τοις έν τών Γραφών περι του Σωτήρος είρημένους και όσοι προ αυτου έξέθεντο Πατέρες και έγγραφα»⁴⁰ τουτ' αυτό εις τό «περι Άγιου Πνεύματος» Κεφάλαιον, ό μέν μέγας πατήρ και ούρανοφάντωρ Βασίλειος ό Καισαρείας, έξετάζει «όποιαί τινες εισι' αι έννοιαι περι του πνεύματος «αι τε τών Γραφών περι αυτου συναχθείσαι, και άς έν τής άγράφου Παραδόσεως τών Πατέρων διεξέλαμθα»⁴¹. Συμπεριλαμβάnei ιδε τās μαρτυρίας Κλή-

38. Περι Άγιου Πνεύματος Ζ' Κεφ., παρ. 16, Μ. 32,46.

39. Commonit 28, Μ. 50, 675.

40. Έπιστ. προς Έπίκτητον, παρ. 3, Μ. 26,1056 και 25,468.

41. Περι Άγιου Πνεύματος Κεφ. Θ' παρ. 22 και 72, Μ. 32,1108.

* Συνέχεια έκ τής σελ. 522 του ύπ' άριθ. 23-24 τεύχους.

35. Ευσεβίου Έκκλ. Ιστορία βιβλ. V, Κεφ. 24, Μ. 20, 495.

36. Mansi Τόμ. 6, 972, Τόμος 11, 632.

37. Πράξις ΣΤ' Mansi 18, 376, 380 και 397.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐπί τῆ ἀνατολῆ τοῦ νέου Ἐνιαυτοῦ.

Ἡ ἀνατολή τοῦ Νέου Ἔτους 1980 ἐσήμανε τὴν εἴσοδον τῆς ἀνθρωπότητας εἰς τὴν προτελευταίαν δεκαετίαν τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος. «Εἰς τὸ χρονικὸν τοῦτο κατώφλιον, —ὡς ἐτόνισεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ εἰς τὸ ἐπὶ τῷ Ν. Ἔτει μῆνυμά του—, μᾶς συνοδεύουν τὰ ἄπειρα ἱστορικὰ διδάγματα τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ καὶ ἐπὶ πλέον ἢ φοιτικῶδης ἀνάμνησις τῶν δύο τελευταίων παγκοσμίων πολέμων. Ὡς ὁ μυθικὸς Ἡρακλῆς, ἡ ἀνθρωπότης ἐφθάσεν εἰς τὸ κοῖσιμον στανροδομῆ ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν θὰ κριθῆ ἢ ἰδίᾳ καὶ ὁ πλανήτης».

Ἐπειδὴ δὲ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκλογὴ ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τοῦ προσανατολισμοῦ τῶν σκέψεων καὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν «ἐλαχίστων εἰς ἀριθμὸν ὑπευθύνων ἡγετῶν τῆς Οἰκουμένης», οἵτινες «κροατοῦν εἰς χεῖρας τῶν τὴν τύχην μοιρᾶδων ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων», δι' αὐτὸ μετὰ τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ἐκ βάθους ψυχῆς εὐχόμεθα, ὅπως ὁ Ἄρχων τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν Πανάγαθος Θεὸς λαλήσῃ ἀγαθὰ εἰς τὰς καρδίας

μαγτος Ρώμης, Διονυσίου Ρώμης, Διονυσίου Ἀλεξανδρείας, Γρηγορίου Θαυματουργοῦ, Φερμιλιανοῦ καὶ Μελετιοῦ.

Ὁ δὲ Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ὑποστηρίζει ὅτι «Μονογενὴς καὶ φύσει καὶ υἱὸς (ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός) ἀρκεῖ εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ἡμετέρου λόγου τὸ ἔχειν πατρόθεν ἡκουσαν πρὸς ἡμᾶς τὴν Παράδοσιν, οἷόν τινα κληρὸν δι' ἀκολουθίας ἐκ τῶν Ἀποστόλων διὰ τῶν ἐφεξῆς Ἀγίων παραπεμφθέντα»⁴².

Τὴν Ἀποστολικὴν ταύτην Παράδοσιν ὄχι μόνον οἱ ἀνωτέρω ἀναφερόμενοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας διέκριναν, ἀλλ' ἀπεθρασύρισαν εἰς τὰς θεοπνεύστους συγγραφὰς τῶν καὶ ἐναντίον πάσης πλάνης καὶ αἰρέσεως ἐτάχθησαν ὅπαντες οἱ κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα διαλάμπαντες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ «διὰ τῆς τοῦ Πνεύματος Χάριτος, εἰς τὸ τῆς Θεοπνεύστου Γραφῆς καταδύντες βάθος (= εἰσέδυσαν διὰ πνευματικῆς καταδύσεως εἰς τὸ βάθος τῶν λεπτεπιλέπτων θεῶν ἐνοσιῶν).

«Αὐτοὶ τε τὴν αὐτῆς (= τῆς Γραφῆς) διάνοιαν ἐγγύωσαν καὶ τοῖς μαθεῖν βουλομένοις δῆλῃ (= φανεράν) ταύτην ἀπέφηναν», «κρουνοὶ χρηματίσαντες τῆς τοῦ Θεοῦ Πνεύματος Χάριτος, ἐκ μιᾶς Πηγῆς τὸ νόημα δεχόμενοι»⁴³. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ε' αἰῶνος καὶ ἐξῆς πάντες

τῶν ὑπευθύνων τῆς περαιτέρω ἀνθρωπίνης πορείας, ὥστε αἱ φονικαὶ μάχαιραι νὰ μετατραποῦν εἰς εἰρηνικὰ ἄροτρα, πρὸς παγκόμιον χαρμόσυνον συναδέλφωσιν τῶν λαῶν».

Τὸ γνήσιον οἰκουμενικὸν πνεῦμα.

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Δημητρίου, ἀναφερόμενος εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπισκέψεως τοῦ Πάπα Ἰωάννου - Παύλου τοῦ Β', ἐτόνισεν, ὅτι αὕτη συνεβάλετο εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ γνησίου οἰκουμενικοῦ πνεύματος, «ἐφ' ὅσον ἔδειξεν, ὅτι ἡ οἰκουμενικὴ εὐθύνη δὲν πρόκειται νὰ εἶναι λόγια καὶ θεωρητικὰ, ἀλλὰ ἔργα καὶ πράξεις, πὸν νὰ ἐμπνέωνται ἀπὸ τὴν ἀρετὴν τῆς ταπεινώσεως καὶ τοῦ χριστιανικοῦ θάρρους. Οἱ ἐκκλησιαστικὲς πράξεις, πὸν σφραγίζονται ἀπὸ τὴν Χριστοθέλητην ταπεινώσει, δὲν μπορεῖ παρὰ ν' ἀνοίγουν τοὺς Ὀυρανούς. Αὐτὲς πλέον θεολογοῦν. «Ἡ ἄνοδος στὴ θεωρία γίνεται ἀπὸ τὴν πράξιν», ὅπως ἔλεγε καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. Ἐκκλησιαστικὲς πράξεις διέκοψαν τὴν κοινωνία Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Ἐκκλησιαστικὲς πράξεις μποροῦν

οἱ τοῦ καλῆμου συγγραφεῖς ἐδασκίζοντο ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων ὡς ἐγκύρου Πηγῆς τῆς Ἀποστολικῆς Παραδόσεως.

Ἄλλ' ὁ χρόνος «ἐπιλήφει με διηγούμενον»⁴⁴ τὰ περὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως κρατούμενα ἔθιμα, ἤθη, Δόγματα, ὅρους δογματικούς, λειτουργικούς καὶ Λειτουργικούς ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ καὶ τάξει*.

Ἄρχιμ. ΛΕΩΝΙΔΗΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ

Ἱεροκήρυξ Ἱ. Μ. Κορίνθου

44. Ἐβραίου 1Α' 32.

[(*) Πρὶν ἢ ὁ ἐμιλητὴς καταλείψει τὴν εἰσῆγησίν του ἐξήγησε τὴν κατανόησιν τῶν περισταμένων διὰ τὰς ἐλλείψεις, αἵτινες εἶναι ἀναπόφευκτοι κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοσοῦτον σοφου θέματος, ὡς τὸ τῆς Παραδόσεως. Ἐξέφρασε τὰς θερμὰς αὐτοῦ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κορίνθου κ. Πανταλεήμονα ὅστις τῷ ἐμπιστεύθη τὴν διαπραγματεύσειν τοῦ θέματος καὶ ὅστις, ὡς ἀνέφερον ὁ εἰσηγητὴς, μετὰ τοῦ περὶ αὐτὸν Ἱεροῦ Κλήρου διαφυλάττει, ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην, τὰς Παραδόσεις τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ἀπευθυνόμενος δὲ πρὸς τοὺς συνέδρους εἶπεν:

«Μίαν καὶ μόνην παρακαλῶ, πατέρες καὶ ἀδελφοί, παραίνεσιν ἔχετε πάντοτε ἀπὸ ἐμὲ εἰς τὴν διάνοιαν καὶ εἰς τὴν καρδίαν σας εἰς τοὺς ὀραίους πνευματικούς ἀγῶνας τῆς Ἱερατείας σας καὶ τῆς Ἱερατικῆς ἀπὸ Θεοῦ ἐξουσίας σας: «Στήκετε καὶ κρατεῖτε τὰς Παραδόσεις...»].

42. Κατὰ Εὐνομίου IV, Π. 45, 653.

43. Θεοδώρητου Ἐπιστολὴ 151. Κυρίλλου Κατὰ Νεστορίου IV 2, Μ. 81, 176.

νά επισυναγάγουν τήν μία ποιμήν τοῦ Χριστοῦ σέ πλήρη ἐνότητα».

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ σεπιῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπομνήσκουν τήν ἀσφαλεσιάτην ὁδὸν πρὸς ἀποκατάστασιν ἐν τῷ μέλλοντι τῆς ἐνότητος τῶν Ἐκκλησιῶν. Αἱ θεολογικαὶ οἰκουμενικαὶ συζητήσεις θὰ εἶναι ἄκαρποι καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ ἀποτελέσματος, ἐὰν δὲν συνοδεύονται ὑπὸ πράξεων εἰλικρινοῦς ἀποκηρύξεως τοῦ κοσμικοῦ φρονηματος καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ, ὅστις ὑπῆρξεν ἡ κύρια αἰτία τοῦ ἀπ' ἀλλήλων χωρισμοῦ τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὅθεν τοιαῦτα πράξεις πρέπει ἀκριβῶς νὰ συνοδεύουν καὶ ἐμπνεύχουν τὸν ἐπικείμενον διάλογον μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν.

Πρέπει νὰ ἀνυψωθῇ ἡ ποιοτικὴ των στάθμη.

Οἱ ραδιοφωνικοὶ σταθμοὶ καὶ τὰ τηλεοπτικὰ δίκτυα τῆς χώρας παρουσίασαν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς διάφορα «πανηγυρικά» προγράμματα, ἀποσκοποῦντα εἰς τὴν δημιουργίαν καταλλήλου ἑορταστικῆς ἀτμοσφαιρᾶς.

Ἀσφαλῶς ἡ πρόθεσις των ἦτο ἀγαθὴ, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα εἰς μερικὰς περιπτώσεις ὑπῆρξε λίαν ἀξιόλογον καὶ τῷ ὄντι μωσταγωγικόν.

Ἄλλ' ἡ διαπίστωσις αὕτη οὐδόλως σημαίνει, ὅτι δὲν πρέπει κατὰ τὴν προετοιμασίαν τῶν προγραμμάτων τούτων νὰ καταβάλληται μεγαλυτέρα προσπάθεια πρὸς ἀνύψωσιν τῆς ποιοτικῆς των στάθμης τόσον ἐξ ἐπόψεως μορφολογικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς, ὅσον καὶ ἐξ ἐπόψεως περιεχομένου. Διὰ νὰ περιορισθῶμεν εἰς ἐν παράδειγμα, τὴν ἐσπέραν τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων τὰ προγράμματα θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι οὐχὶ ἀντιγραφὴ ἢ μίμησις εὐρωπαϊκῶν καὶ ἀμερικανικῶν αἰσθησιακῶν νυκτερινῶν ἐπιθεωρήσεων, ἀλλὰ προβολὴ τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος καὶ προετοιμασία εἰς τὸ νὰ ἴδουν οἱ πιστοὶ μετὰ πάσης νηφαλιότητος ὁρθρον θαυμάσιον «πῶς ἐγεννήθη ὁ Χριστός» καὶ νὰ ἀκολουθήσουν «ἐνθα ὁδεύει ὁ ἀστήρ».

Πηγαὶ καλλιτεχνικῆς ἐμπνεύσεως.

Ἡ ἀπονομή τοῦ βραβείου Νόμπελ εἰς τὸν ποιητὴν Ὀδυσσεά Ἐλύτην ἔδωκε ἀφορμὴν ἔνθεν μὲν εἰς τὸ νὰ προβληθῇ ἐπὶ παγκοσμίῳ ἐπιπέδῳ ἢ καθ' ὅλον ἑλληνικὴν ποιητικὴν, ἐτέρωθεν δὲ εἰς τὸ νὰ τονισθῇ ὑπὸ διαφόρων κριτικῶν καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ βραβευθέντος ποιητοῦ, ὅτι αἱ κύρια πηγαὶ ἐμπνεύσεως τοῦ ποιητικοῦ του λόγου ὑπῆρξαν ἀφ' ἑνὸς ἡ ἑλληνικὴ φύσις καὶ παράδοσις καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰ ὀρθόδοξα λειτουργικὰ βιώματα.

Οὕτως διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν κατενοήθη τὸ πόσον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν γνησίων καλλιτεχνικῶν μορφῶν συμβάλλεται ἡ ὀρθόδοξος πνευματικότης. Αὕτη δὲν προσφέρει μόνον ἀναρίθμητα θέματα γνησίας καλ-

λιτεχνικῆς ἐμπνεύσεως. Ἐπὶ πλέον ὑποβοηθεῖ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ καλλιτέχου, διότι, δαμάζουσα τὰς ἐνστικτώδεις παρορμήσεις, συντελεῖ εἰς τὴν δημιουργίαν καθαρῶν αἰσθητικῶν βιωμάτων, τὰ ὁποῖα δὲν νοθεύονται ὑπὸ ἡδονιστικῶν ἢ χρησιμοθηρικῶν ὁρῶν καὶ ἐπιδιώξεων, ἀλλὰ συναρτῶνται πρὸς τὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν ζωὴν καὶ κοινωνικὴν εὐθύνην.

Ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ «Ἔτους τοῦ Παιδιοῦ».

Ἀσφαλῶς αἱ ἀνὰ τὴν ἐφήλιον ὁργανοθεῖσαι καὶ πραγματοποιηθεῖσαι κατὰ τὸ ἔτος 1979 ἐκδηλώσεις πρὸς χάριν τῆς παιδικῆς ἡλικίας κατέστησαν εἰς εὐρεΐαν ἔκτασιν συνειδητόν, ὅτι ἡ πεπολιτισμένη ἀνθρωπότης δέον νὰ ἐντείνει καὶ συστηματοποιήσῃ τὰς προσπάθειάς της πρὸς περιφρούρησιν καὶ ἱκανοποίησιν τῶν δικαιωμάτων τῆς παιδικῆς ἡλικίας εἰς τοὺς τομεῖς τῆς διατροφῆς, τῆς ὑγείας, τῆς ψυχαγωγίας, τῆς μορφώσεως καὶ τῆς βελτιώσεως τῶν καθ' ὅλον προϋποθέσεων τῆς βιολογικῆς καὶ πνευματικῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν.

Ἄλλ' ἡ λήξις τοῦ «ἔτους τοῦ παιδιοῦ» ἐπιβάλλει νὰ τονισθῇ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν, ὅτι ἡ πραγματώσις τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο προσδιορισθέντων σκοπῶν θὰ εἶναι ἀποσπασματικὴ ἢ κλασματικὴ καὶ οὐχὶ πλήρης καὶ ὠλοκληρωμένη, ἐὰν αὕτη ἐπιδιωχθῇ μόνον ἐν ὀνόματι ἑνὸς ἀναιμικοῦ οὐμανισμοῦ καὶ ἐκτὸς πλαισίου τῆς χριστιανικῆς κοσμοθεωρίας καὶ βιωθεωρίας. Μόνον αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ παράσῃ δραστικὰ κίνητρα καὶ ἐλατήρια διὰ τὴν μετ' αὐταπαρνήσεως ἀφιέρωσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς πρὸς χάριν τῶν παιδιῶν διακονίας καὶ διὰ τὴν προβολὴν ἑνὸς κατὰ πάντα ἀσπίου μορφωτικοῦ ιδεώδους, ὅπερ μόνον δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ὀλότητος τῆς παιδικῆς ὑπάρξεως καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν ὠλοκληρωμένων προσωπικότητων.

Γνώρισμα τοῦ γνησίου χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ τονισθῇ, ὅτι εἶναι ἀξία ἐπαίρου καὶ προβολῆς ἢ εἰς πανελλήνιον κλίμακα ἀναληφθεῖσα προσπάθεια πρὸς χάριν τῶν «ἀπορροαμύστων» Ἑλληνοπαίδων, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς, —συνφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα, αἵτινα ἐδόθησαν εἰς τὴν δημοσιότητα ὑπὸ τῆς «Πανελληνίου Ἐπιτροπῆς Ὑλοποιήσεως Στόχων τοῦ Ἔτους τοῦ Παιδιοῦ»—, ἀνέρχεται εἰς μερικὰς δεκάδας χιλιάδων. Τὰ παιδιὰ ταῦτα ἔχουν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτιον ἀναπηρίαν τινά, ἥτις παρεμποδίζει τὸ νὰ συμπορευθοῦν μετὰ τῶν ὑγιῶν παιδιῶν καὶ οὕτω τὰ καταδικάζει εἰς ζωὴν προβληματικὴν ἢ μαρτυρικὴν.

Ἡ προσπάθεια πρὸς περίθαλψιν τῶν παιδιῶν τούτων καὶ πρὸς δημιουργίαν τῶν καταλλήλων συνθηκῶν διὰ τὴν ἐπίπονον ἐδίκην μόρφωσίν των κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα εἰς αὐτὰ συνθήκας καλῆς διαβιώσεως καὶ ἐξουδετερώσεως πολλῶν ὀδνηρῶν συν-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Έκκλησία της Ελλάδος

Συνοδική Αντιπροσωπεία σε γιορτές στη Σικελία.

Από 2 έως 6 Δεκεμβρίου 1979, η Έκκλησία της Σικελίας ώργάνωσε έορταστικές εκδηλώσεις γύρω από τη μνήμη του Μεγάλου Βασιλείου, που τιμάται και εκεί ιδιαίτερα, λόγω της επιδράσεώς του στη διαμόρφωση του μοναστικού βίου.

Η Έσρλ. Σύνοδος ανταποκρίθηκε στην πρόσκληση, που της απήρθησε ο Καρδινάλιος αρχιεπίσκοπος του Παλέρμο, σεβ. Σαλβατόρε Παππαλάρντο, και ώρισε αντιπροσώπους τους Σεβ. Μητροπολίτες Κίτρος κ. Βαρνάβα, Πρόεδρο της Συνοδικής Έπιτροπής Διορθόδοξης και Διαχριστιανικών Σχέσεων, Διδουμταίχου και Όρεστιάδος κ. Αγαθάγγελο και Σάμου και Ίκκαρίας κ. Παντελεήμονα, Συνοδικά μέλη και τον αιδ. πρωτοπρεσβύτερο κ. Κυριακό Τσουρό.

Η Αντιπροσωπεία μας έγινε δεκτή από τον Σεβ. Καρδινάλιο, τους Σικελούς επισκόπους, τον Κλήρο, τους πολιτικούς άρχοντες και το λαό της Σικελίας με εγκάρδιότητα και τιμές. Καθ' όλο δέ το διάστημα της έχει παραμονής της, η Τηλεόραση και ο Τύπος έκαναν καθημερινώς εθιμότεστατη παρουσίασή της.

Οι έορτές έγιναν στο Παλέρμο και στη Μεσσήνη. Στη Μεσσήνη, την Κυριακή, 2 Δεκεμβρίου, σε λαμπρή ειδική τελετή με πολυπληθή συμμετοχή λαού, μετά από παρουσίαση που έκανε ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Μεσσήνης κ. Ίγνάτιος Κωνσάνθος, μίλησε ο Σεβ. Κίτρος κ. Βαρνάβας γύρω από την προσωπικότητα και ιδίως τους άγώνες του Μεγάλου Βασιλείου για τη διατήρηση της ορθόδοξης πίστεως. Στην ίδια πόλη είχε συγκληθή από τη Φιλοσοφική Σχολή του εκεί Κρατικού Πανεπιστημίου «Διεθνές Συνέδριο», με θέμα το Μέγα Βασίλειο ως οργανωτή του μοναχικού βίου. Στην έναρξη του Συνεδρίου, κλήθηκε τιμητικώς και η Έλληνική Αντιπροσωπεία. Ο Σεβ. Κίτρος, παίρνοντας το λόγο, αναφέρθηκε στη συμβολή του Αγίου Βασιλείου για τη διαμόρφωση των άσκητικών ιδεωδών.

Παράλληλα, οι Θεολογικές Σχολές του Παλέρμο και της Μεσσήνης, ώργάνωσαν δεξιώσεις προς τιμήν της Έλληνικής Αντιπροσωπείας, με συμμετοχή όλων των καθηγητών και φοιτητών τους, στις οποίες μίλησε επίκαιρα ο Σεβ. Κίτρος. Η παρουσία της Αντιπροσωπείας μας σ' αυτές τις εκδηλώσεις προκάλεσε έκδηλο ένθουσιασμό. Έξ άλλου, σε ειδικές συναντήσεις με τους άρμοδίους της πομπαντικής δραστηριότητας στο Παλέρμο και στη Μεσσήνη έγινε ανταλλαγή της σχετικής πείρας των Έκκλησιών.

Η Αντιπροσωπεία έπεσεκέφθη έπίσης την Έπισκοπή Πιάνα ντέλι: Άλμπανέζι, δηλαδή των «Αρβανιτών», που έφυγαν το 16ο αιώνα από την Πελοπόννησο, εγκαταστάθηκαν εκεί και διατηρούν ακόμη το βυζαντινό ορθόδοξο τυπικό. Έγινε δεκτή από τον Σεβ. Έπίσκοπο Ίωσήφ Περνιτσάρο και τους τοπικούς άρχοντες και έπισκέφθηκε τους μνημειώδεις βυζαντινούς ναούς της περιοχής. Σε γεύμα που παρέθεσε ο έπίσκοπος Ίωσήφ, το λόγο έλαβε ο Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου κ. Παντελεήμων, ο οποίος όρισμένα τμήματα της διμιλίας του έκανε στην «άρβανιτική» γλώσσα, πράγμα που ένθουσίασε τους παριστάνοντες Έπίσης ο Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου έπεσεκέφθη έλληνοφώνων χωριά της Καλαβρίας καθώς και ένα χωριό όνομαζόμενο Σάμος, που διατηρεί ακόμη την ανάμνηση ιστορικών δεσμών με τη Σάμο του Αιγαίου και έγινε δεκτός με εκδηλώσεις ένθουσιασμού και βαθιές συγκινήσεως.

Με την εθκαιρία της έπισκέψεως αυτής, τα μέλη της Αντιπροσωπείας συναντήθηκαν ιδιαιτέρως και με τους Έλληνες φοιτητές των Πανεπιστημίων του Παλέρμο και της Μεσσήνης, συζήτησαν τα προβλήματά τους και τους έδωσαν πατρικές οδηγίες.

Άκόμη η Αντιπροσωπεία έπισκέφθηκε αξιόλογα ιστορικά βυζαντινά μνημεία της Σικελίας, που μιλούν εύγλωττα για το ιστορικό παρελθόν.

Γενικά, η έπίσκεψη αυτή για την όποια θα γράψουμε έκτενέστερα σε προσεχές τεύχος μας, διεξήχθη με πολλή έπιτυχία, άνανεώνοντας και θερμαίνοντας τους ιστορικούς δεσμούς Έλλάδος και Σικελίας.

επειδών και έπιπτώσεων της άναπηρίας των είναι γνώρισμα του γνησιού χριστιανικού πολιτισμού, εκ του οποίου έξωβελίθη ως άπαράδεκτος η αντίληψη του προχριστιανικού κόσμου, καθ' ήν η πολιτεία δέον να άπαλλάσσεται των δυσόμορφων ή άναπήρων παιδιών, έπιτρέπονσα η έπιβάλλουσα την ύπό των γονέων θανάτωσιν αυτών. Μετά την παραγγελίαν του Κυρίου «άφειτε τα παιδία έξοχεσθαι προς με», μία κοινωνία θεοσεΐται σήμεραν τόσον πλέον πεπολιτισμένη, όσον έντός αυτής είναι πλέον άνεπτυγμένη και ώργανωμένη η πρόνοια διά τα καθυστερημένα η άνάπηρα η καχεκτικά η σπαστικά η άπροσάρμοστα παιδία.

Άνάγκη καταπολεμήσεως των αιτίων.

Καθ' ό έπεσημάνθη προσφάτως εις τας έφημερίδας, «οί έξαφανίσεις άηλίκων τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν άνησυχητική, κατακόρυφη άνοδο. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως, το 1979 —μέχρι τις 31 Όκτωβρίου— είχαν δηλωθή στις άστυνομικές άρχές 1.616 έξαφανίσεις

παιδιών, από τα όποια 324 δέν βροθήκαν. Έξ άλλου, σύμφωνα με έπίσημα στοιχεία, μέσα σε έπίτα χρόνια, οι έξαφανίσεις άηλίκων ύπεροδιπλασιάστηκαν...

Όθεν επιβάλλεται, όπως πάντες οι άρμόδιοι συνεργασθοΐν προς περιστολήν του κακού, καταπολεμούντες τας αιτίας, αιτινες οδηγούν εις τας περι όν ό λόγος έξαφανίσεις. Τα αίτια ταυτα είναι είτε η άπατηλή γοητεία της αισθησιακής ζωής, είτε η άδίστακτος έκμεταλλευτική διάθεσις των σωματειώδων, είτε η φυγή έξ ένός άπαραδέκτου οικογενειακού περιβάλλοντος. Ως έσημειώθη σχετικώς ύπό περιοδικού τινος, «οί διάφοροι δικασταί άηλίκων και οι παιδαγωγοί και οι ψυχίατροι άκόμη κατά κόρον μας πληροφορούν, ότι εγκαταλείπουν τα σπύτια των κατά νόνα παιδία γονέων, οι όποιοι ευρίσκονται εις διάστασιν μεταξύ των και καθημερινώς διαπληκτίζονται η έχουν πάψει να ένδιαφέρωνται διά μίαν προσωπικήν έπικοινωνίαν με τα παιδία των και παραμελούν την πνευματικήν των τροφοδοσίαν».

Συνοδική Έπιτροπή Άλληλοδοθηθείας και σχέσεων με τὰ τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν.

• Ὑστερα ἀπὸ ἐνέργειες τοῦ Γραφείου τῆς Ἐπιτροπῆς Ἄλληλοδοθηθείας και Σχέσεων μετὰ τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν ἐπιβεβαιώθηκε με σχετικὸ ΤΕΛΕΞ ὅτι ἀπὸ δωρεὰς διαφόρων Ἐκκλησιῶν - Μελῶν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν ἀγοράζονται στὴ Γερμανία τριάντα τροχόσπιτα, προοριζόμενα γιὰ τοὺς σεισμοπαθεῖς τῆς Θεσπρωτίας. Τὰ τροχόσπιτα θὰ ἀποσταλοῦν αἰδηροδρομικὰ στὴν Ἑλλάδα και θὰ προωθηθοῦν με φροντίδα τῆς Ἐκκλησίας στοὺς σεισμοπαθεῖς. Τὸ συνολικὸ κόστος με τὴ μεταφορὰ ὑπολογίζεται σὲ 100.000 δολλάρια.

• Τὸ παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν, μέσω τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἄλληλοδοθηθείας και Σχέσεων μετὰ τῶν ξένων Ἐκκλησιῶν διαθέτει και γιὰ τὸ ἔτος 1980 δέκα θέσεις γιὰ διακοπὲς ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων στὴν «CASA LOCARNO» τῆς Ἑλβετίας.

Ἡ περίοδος ἀρχίζει στὶς 28 Ἰανουαρίου και λήγει τὸν Ὀκτώβριο.

Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὑπάλληλοι μποροῦν νὰ πᾶνε με τὴ σύζυγό τους. Μοναδικὴ προϋπόθεση εἶναι νὰ γνωρίζουν στοιχειωδῶς μιὰ ἀπὸ τὶς ἑθνοπαθικές γλώσσες (Γερμανικὰ, Γαλλικὰ, Ἀγγλικὰ, Ἰταλικὰ).

Γιὰ μὴ ἐκκλησιαστικοὺς ὑπαλλήλους προσφέρεται ἐπίσης ἡ δυνατότητα νὰ παραθερίσουν στὸν ἴδιο τόπο με 35 ἐλβετικὰ φράγκα τὴ μέρα κατ' ἄτομο, με πλήρη διατροφή.

Γιὰ περισσότερες πληροφορίες: Ἰαίου 1 — Ἀθήνα (140), τηλ. 738-691, 738-671.

Ἰ. Μητροπολίτης Ἀργολίδος.

Στὶς 2 και 9 Δεκεμβρίου 1979, ἔγινε ἐορταστικὴ ἐκδήλωση στὸ Νάυπλιο και στὸ Ἄργος ἀντίστοιχα και με τὸ ἴδιο πρόγραμμα, γιὰ νὰ προδληθῇ ἡ πολυδιάστατη μορφή τοῦ φωστῆρος τῆς Κτισταρείας Μ. Βασιλείου στὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα τῆς Ἰ. Μητροπόλεως.

Στὸ Νάυπλιο ἔγινε στὴν αἴθουσα διαλέξεων τοῦ Συλλόγου «ὁ Παλαμῆδης» και στὸ Ἄργος στὴν αἴθουσα τῆς Χριστιανικῆς Ἑστίας Νεανίδων. Καὶ στὶς δύο ἐκδηλώσεις ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ ἦταν ἀθροὰ και συγκινητικὴ.

Μετὰ τὸ ἐμπνευσμένο ἄνοιγμα τῆς ἐορτῆς ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη κ. Χρυσόστομο ἀκολούθησαν τρεῖς μικρὲς εἰσηγήσεις σὰ θέματα: Ὁ Μέγας Βασιλείας ὡς πνευματικὴ προσωπικότητα, ὡς ποιμὴν και ὡς κοινωνικὸς ἐργάτης. Ὑστερα ἀπὸ τὶς ὀλιγόλεπτες αὐτὲς εἰσηγήσεις, διαβάστηκαν κείμενα ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Μ. Βασιλείου σχετικά με τὰ θέματα. Ἀπαγγέλληκαν δύο ποιήματα ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ Ἱεράρχη και τῆς ἀδελφῆς του Μακρίνας και ἡ πολυμελὴς χορωδία τοῦ Συνδέσμου Ἱεροφαιτῶν Ἀργολίδος ἔφαλε ἐνδιάμεσα ἑπτὰ ὕμνους ἀπὸ τὸν ἑσπερινὸ και τὸν ὄρθρο τῆς ἐορτῆς τοῦ Μ. Βασιλείου.

Ἡ ἐορταστικὴ ἐκδήλωση ἔληξε με τὴν ἀνάγνωσι ἀποσπάσματος εὐχῆς ἀπὸ τὴ Θεία Λειτουργία τοῦ τιμωμένου Ἀγίου.

Με τὴν εὐκαιρία τῆς ἐκδηλώσεως ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ἀπηθύνη σχετικὴ ἐγκύκλιο ἡ ὁποία διανεμήθη εἰς πολλὰς χιλιάδας ἀντιτύπων εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς.

Ἡ ἐκδήλωση διοργανώθη ὑπὸ τοῦ Πανος Ἀρχιμ. Τιμοθέου Τζιαβάρη, Ἱεροκήρυκος Ἀργολίδος, τοῦ Πρωτοπρ. Ἰωάννου Γιαννοπούλου, Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου Ἀργολίδος και τοῦ Αἰδεσιμολ. Ἱερέως Δημητρίου Κωστοπούλου, Θεολόγου.

Ἰ. Μητροπολίτης Κίτρους.

Με πρωτοβουλία τους, οἱ μαθητὲς τῶν Γυμνασίων και Λυκείων Κατερίνης θέλησαν νὰ τιμήσουν τὸν Ποιμενάρχη τους Σεβ. Μητροπολίτη Κίτρους κ. Βαρνάβα γιὰ τὰ 25 χρόνια τῆς ἀρχιερατείας του. Πρὸς τοῦτο ὄργάνωσαν μιὰ ἐνθουσιώδη ἐορταστικὴ ἐκδήλωση στὴν αἴθουσα τοῦ κινηματογράφου «Πάλλας» τὴν 15η Δεκεμβρίου, με τὴν παρουσία τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν και τῶν καθηγητῶν τους. Ἡ ἐκδήλωση σημεῖωσε λαμπρὴ ἐπιτυχία.

Ὁ μαθητόκοσμος, ὁ ὁποῖος κατέκλυσε ἀσφυκτικὰ τὴ μεγάλη αἴθουσα, ἐξέφρασε με ζωντὲς ἐκδηλώσεις τὸ σεβασμὸ και τὴν ἀγάπη, με τὴν ὁποῖαν περιβάλλει τὸν πνευματικὸ του Πατέρα.

Στὴν ἀρχή, ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Τσαϊρίδης, με εἰσηγητικὴ προσφώνησί του, ἀναφέρθηκε στὴ σημασία ποὺ ἔχει μιὰ τέτοια ἀπὸ νέους ἐκδηλωση γιὰ τὴν ἐποχὴ μας, ἐξῆρε τὴν προσωπικότητα τοῦ τιμωμένου Ἱεράρχη και τόνισε τὴν πολυσχιδῆ θράσι του σὲ ὅλους τοὺς τομεις και τὴ φωτισμένη προσφορὰ του στὴ νεότητα, ποὺ ἐξηγεῖ τὴν τιμὴ και τὴν ἀγάπη τῶν νέων.

Κατόπιν οἱ μαθητὲς και οἱ μαθήτριες ἐκτέλεσαν ὠραῖοτατο πρόγραμμα. Διάδασαν διαλεγμένα ἀποσπάσματα ἀπὸ ὁμιλίες, μηνύματα και ἄλλα ἔργα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Κίτρους και ἡ μαθητικὴ χορωδία, με τὴ διεύθυνσι τοῦ φιλολόγου καθηγητῆ κ. Ἐμμανουηλίδη, τραγούδησε διάφορα ἄσματα.

Στὸ τέλος, μίλησε ὁ Σεβασμιώτατος με λίγα ἄλλα ἐκφραστικὰ και διδακτικὰ λόγια, διακοπτόμενος συνεχῶς ἀπὸ τὰ χειροκροτήματα και τὶς ἐπευφημίες τῶν μαθητῶν. Ἡ τελετὴ ἔληξε με τὴ φήμη τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη, ποὺ τὴν ἔφαλε μαζί ὅλος ὁ μαθητόκοσμος. Ἡ ὠραία αὐτὴ ἐκδήλωση, κυρίως γιὰ τὸ ὅτι ὄργανώθηκε και πραγματοποιήθηκε ἀπὸ νέους γιὰ τὸν Ἱεράρχη τους, εἶχε γενικώτερη ἀπήχησι.

Ἰ. Μητροπολίτης Πατρῶν.

Προγραμματίσθηκε γιὰ τὶς 19 Ἰανουαρίου, ἡ παράδοσι τεμαχίου τοῦ σταυροῦ τοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου, ποὺ σώζεται στὴ Μασσαλία.

Ἡ παράδοσι θὰ γίνῃ, σὲ ἐπίσημη τελετῇ, ἀπὸ τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Μασσαλίας Καρδινάλιο κ. Ρογῆρο Ἐτογκαρὰι πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Πατρῶν κ. Νικόδημο, στὴν Πάτρα.

Ἡδὴ ἡ Διορκῆς Ἰ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία δέχθηκε ἀνάλογο ἔγγραφο τοῦ Σεβ. Πατρῶν κ. Νικόδημο, ἐνημέρωσε τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ. Δημήτριο γιὰ τὴν τελετῇ, με τὴν παράκλησι νὰ συμμετάσχη σ' αὐτὴ τὸ Πατριαρχεῖο με ἐκπρόσωπό του.

Ἰ. Μητροπολίτης Χαλκίδος.

Ἀπὸ τὶς 27 ὄς τὶς 28 Νοεμβρίου ἔγινε στὸν Ἰ. Ναὸ Ἐδωγελιστρίας Χαλκίδος Ἱερατικὸ Συνέδριο, στὸ ὁποῖο πῆρε μέρος τὸ σύνολο σχεδὸν τῶν κληρικῶν τῆς Ἰ. Μ. Χαλκίδος. Θέμα τοῦ Συνεδρίου ἦταν «Ἐκκλησία και Παράδοσι». Μετὰ τὸν Ἀγιασμὸ, χαιρέτισε τοὺς συνέδρους ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος τονίζοντας τὸν σπουδαῖο κοινωνικὸ ρόλο ποὺ διαδραματίζει ἡ Ἐκκλησία μας ἀπὸ τὴν ἱδρυσί της ὄς σήμερα. Χαιρέτισμο ἀπηθύνη και ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Νομαρχίας κ. Π. Λαμπρόπουλος.

Εἰσηγήσεις ἔκαναν ὁ Γεν. Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Παν. Ἀρχιμ. Διονύσιος Μάνταλος με θέμα: «Ὁ ἱερέας ὡς θεματοφύλακας τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως», ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Χαλκίδος Παν. Ἀρχιμ. Νεκτάριος Τσουδάλης με θέμα: «Ὁ ἱερέας και τὰ κειμήλια τῆς Ἐκκλησίας» και ὁ Πρωτοσύγκελλος Παν. Ἀρχιμ. Πολύκαρπος Χρυσικός με θέμα: «Ὁ Μ. Βασιλείος και ἡ φιλανθρωπία».

Τὸ συνέδριο ἔκλεισε ὁ Σεβ. ἀνακαφαλαιώνοντας δὺα τὰ θέματα καὶ προβαίνοντας σὲ πατρικῆς νοθεσίης πρὸς τοὺς κληρικούς τῆς Μητροπόλεως, στοὺς ὁποίους καὶ παρατέθηκε δεξιῶσι.

— Τὸ Σάββατο 1 Δεκεμβρίου στὴ Σχολὴ Ἰποψηφίων Κατηχητῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, ποὺ λειτουργεῖ στὸ Οἰκοτροφεῖο Ἀρρένων ἔκανε εἰσήγησι με θέμα «Ἡ προσωπικότητα τοῦ Κατηχητῆ» ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου Παν. Ἀρχιμ. Γερμανὸς Παρασκευόπουλος. Τὴν ἐπομένη Κυριακὴ 2 Δεκεμβρίου πῆρε μέρος στὴ Θεία Λειτουργία στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγ. Ἰωάννου Θεολόγου Μαντουδίου, κατὰ τὴν ὁποία ὁ Σεβ. χειροτόνησε σὲ διάκονο τὸν κ. Εὐάγγελο Σταμούλη, Κορίνθιο.

— Στὸς σπουδαστῆς τῆς Σχολῆς Ἰποψηφίων Κατηχητῶν μίλησε, ὑστερα ἀπὸ πρόσκλησι τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη, ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Καθηγητῆς κ. Εὐ. Θεοδώρου με θέμα: «Ἀρνητικοὶ παράγοντες καὶ ἐμπόδια στὴν κατηχητικὴ διακονία καὶ τρόποι ἐξουδετερώσεως αὐτῶν». Ἀκολούθησε διάλογος με τοὺς σπουδαστῆς. Ἐπίσης ὁ κ. Θεοδώρου μίλησε στοὺς τροφίμους τοῦ Οἰκοτροφείου Ἀρρένων.

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον

● Τὴν 1η Δεκεμβρίου ἔγινε στὸν Καθεδρικό Ναὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πριγκιπωνήσων τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, στὴν Πρίγκηπο, ἡ ἐνθρόνισι τοῦ νεοεκλεγέντος Μητροπολίτη κ. Καλλιπικού. Λόγω τῆς παρουσίας πολλῶν Ἀρχιερέων τοῦ ὄρονου στὸ Φανάρι, με τὴν εὐκαιρία τῆς ἐκεῖ Συναντήσεως Πάπα καὶ Πατριάρχου, ἡ ἐνθρόνισι προσέλαβε ἐξαιρετικὴ μεγαλοπρέπεια. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πριγκιπωνήσων ἐξέφρασε τὴν βαθειὰ συγκίνησι τοῦ γιὰ τὴν ἐπιστροφή στὸν τόπο τῆς ἀρχικῆς του διακονίας, ζήτησε τίς προσευχῆς τοῦ μικροῦ τοῦ ποιμνίου καὶ διεδῆλωσε τὴν πλήρη ἀφοσίωσι τοῦ στὸ ποιμαντικὸ ἔργο, ἀλλὰ καὶ τὴν πιστότητα τοῦ στὴ φωνὴ τοῦ Ἱεροῦ Κέντρου.

● Ἐξεδήμησε εἰς Κύριον τῇ 10ῃ Δεκεμβρίου ὁ Μητροπολίτης Λαοδικείας κυρὸς Μάξιμος. Ἀφοῦ τελέσθηκε τῇ 12ῃ τοῦ μηνὸς στὸν Πατριαρχικὸ Ναὸ ἡ ἐξόδιος Θ. Λειτουργία ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Μύρων κ. Χρυσόστομο, ἀκολούθησε ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία, κατὰ τὴν ὁποία χοροστάτησε ἡ Α.Θ.Π. ὁ Πατριάρχης Δημήτριος, με μέλη τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου. Τὸν ἐπικήδειο ἐξεφώνησε ὁ Πανοσιολ. Ἰγγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου κ. Ἰάκωβος Σωφρονιάδης.

Ὁ ἐνταφιασμὸς ἔγινε στὸ Νεκροταφεῖο Μεταμορφώσεως Σιολῆ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

● Με Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ συγχροστασία γιορτάσθηκε στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἡ ἐπέτειος 1600 χρόνων ἀπὸ τῆς κομῆσεως τοῦ Μεγάλου Βασιλείου στίς 30 Δεκεμβρίου. Μίλησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μύρων Χρυσόστομος.

Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας

Ἡ Ἱ. Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, σὲ πρόσφατη συνεδρία τῆς, ἀπεφάσισε τὴν τοποθέτησι στὴν Ἱ. Μητρόπολι: Ἀξίωμης τοῦ Ἐπισκόπου Βαθυλῶνος Πέτρου.

Ἐπίσης ἐξέλεξε Ἐπισκόπους τοὺς ἀρχιμανδρίτες Ἰωακείμ Μπασαλάκη, Σολομώντα Μπαζαῖο καὶ Φιλήμονα Ἀγικανίτη, ἀναθέτοντάς τους καθήκοντα σὲ ἐκκλησιαστικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κάτρου καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας.

Ἐκκλησία Σερβίας

Ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον ἀνέλαβε πολυήμερον περιοδείαν εἰς τὴν Βοσνίαν, ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἐπαρχίαν Ζβορνικίου καὶ Τούζλας, εἰς τὸ ἔδαφος τῆς ὁποίας ἔκτος τῶν ὀρθοδόξων διαβιῶν καὶ πολλοὶ ρωμαιοκαθολικοὶ, ὀπαδοὶ ἄλλων χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν, καθὼς καὶ μουσουλμάνοι. Κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἐπαρχίας ἐγκαταίεσε ναοὺς, κατοικίας ἱερῶν καὶ ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ καταστήματα καὶ κωδωνοστάσια, γενόμενος παντοῦ ἐνθουσιωδῶς δεκτὸς μετὰ συγκινητικῶν ἐκδηλώσεων ἀγάπης καὶ ἀποσιώσεως τῶν πιστῶν εἰς τὴν Ὀρθόδοξίαν καὶ τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν, γεγονόςς τὸ ὅποιον ἐξήτρε δέοντως καὶ ὁ Πατριάρχης εἶπὼν μεταξύ ἄλλων ὅτι εἶδεν «ὅτι ἡ Βοσνία εἶναι πνευματικῶς ἰσχυρὸς καὶ σημαντικὸς παράγων εἰς τὴν ἐνότητά τῆς Ὀρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας. Αὕτη ἀποτελεῖ τμήμα τῆς Ὀρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τμήμα πλήρες πνεύματος, ζωῆς πίστεως καὶ θρησκευτικοῦ βιώματος, θρησκευτικοῦ ζήλου διὰ πᾶν τὸ εὐγενὲς καὶ ὑψηλόν...».

Ἀπὸ 23 ἕως 28 Σεπτεμβρίου παρελθόντος ἔτους ὁ γνωστὸς Ρωμαιοκαθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Βιέννης Καρδινάλιος Δρ Καϊνιχ, ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἰδρύματος «PRO ORIENTE», ἐπισκέφθη τὸν Πατριάρχην Γερμανὸν καὶ τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ ἰδρύματος.

Κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος εἶχε συνομιλίαν μετὰ τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς περαιτέρω συνεργασίας τοῦ ἰδρύματος καὶ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν σχετικὴν ὁμιλίαν τοῦ ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προσφέρων ὡς δῶρον εἰς τὸν Πατριάρχην Γερμανὸν Ἅγιον Ποτήριον ἐξέφρασε τὴν εὐχὴν ἡ ἐπίσκεψις τοῦ αὐτῆ «νὰ γίνῃ ἀφορμὴ δι' ἑτι μεγαλύτεραν συνεννόησιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας καὶ ἐμφανῆς σημεῖον τῆς ἐπιθυμίας μας νὰ ἐκπληρώσωμεν τὴν ἐντολήν τοῦ Χριστοῦ «ἵνα πάντες ἕν ὦσιν». Ὡς σύμβολον τῆς εὐχῆς αὐτῆς θὰ ἐπεσθῶμεν νὰ ἐγχειρίσω εἰς τὴν Ἱμετέραν Ἀγιότητα τὸ Ποτήριον τοῦτο, τὸ ὅποιον δέον νὰ ἐκφράξῃ τὴν ἐλπίδα ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ πίνωμεν ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ποτηρίου. Εἴθε τὸ μέλλον τοῦτο ἐπ' ἀγαθῶ τῶν Ἐκκλησιῶν μας καὶ τῶν λαῶν μας νὰ ἔλθῃ γρήγορα...».

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ ὁ Καϊνιχ ἐπισκέφθη ὀρισμένους Ἐπαρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, ἱστορικῆς Μονᾶς, τὰς Ἱερατικὰς Σχολὰς τοῦ Βελιγραδίου καὶ τοῦ Καρλοβίου καὶ τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Βελιγραδίου. Οὗτος ἐγένετο δεκτὸς καὶ ὑπὸ τῶν ἀνωτάτων κρατικῶν λειτουργῶν, ἤτοι ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Κυβερνήσεως, τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς τοπικῆς Κυβερνήσεως τῆς Σερβίας καὶ τῶν ἀρμοσίων ὑπουργῶν - προέδρων τῶν Ἐπιτροπῶν διὰ τὰς σχέσεις μετὰ τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων.

Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ φιλοξενουμένου Ρωμαιοκαθολικοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐκ τῆς Γιουγκοσλαβίας, ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς ἔδωκε πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου δεξιῶσι εἰς τὸ Μέγαρον τοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν ἀνώτατοι κρατικοὶ καὶ ἐκκλησιαστικοὶ λειτουργοί, Ἀκαδημαϊκοί, Καθηγηταὶ Πανεπιστημίου, Καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν, λογοτέχνη καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐκπρόσωποι τοῦ πολιτικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου τοῦ Βελιγραδίου.

Ἡ ἐν Βελιγραδίῳ Διπλωματικὴ καὶ Στρατιωτικὴ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἑλλάδος ὀργάνωσε καὶ ἐφέτος τὸ ἐτήσιον Μνημόσυον εἰς τὸ ἐν Πιρὸτ Ἑλληνικῶν Στρατιωτικῶν Νεκροταφείων, εἰς μνήμην τῶν ἐκεῖ ἀναπαυομένων Ἑλλήνων Ἀξιω-

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Νικολάου Π. Βασιλειάδη, Έθνομάρτυρες του Κυπριακού Έπους 1955 - 1959. Άθηναι: 1979 σ. 298, έκδ. 3η.

1. Συγκλοκαστικόν διβλίον, περιγράφον τὸ «μεγάλο ἔπος τοῦ 1955 - 1959 ποῦ ἦταν δημιοῦργημα κυρίως τῶν νέων τῆς Ἑλληνικῆς Κύπρου». Τὸ νὰ ἀναλύσω τὸ ἔργον, θεωρῶ ὄχι ἀπαραίτητον. Καὶ ὁ τίτλος καὶ μόνον εἰσάγει τὸν μέλλοντα νὰ λάθῃ εἰς χεῖράς του τὸ ἔργον εἰς τὸ πράγματι μέγα καὶ ἔνδοξον Έπος τῆς ἄχρι σήμερον ἀγωνιζομένης Κύπρου ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς. Πόση ἦτο ἡ ἐντύπωση εἰς τὴν λαϊκὴν ψυχὴν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἔργου, ἀποδεικνύει ἡ τρίτη ἔκδοσις τούτου. Καὶ ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας ἠσθάνθη πράγματι ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν καὶ συγκίνησιν ἐξ αὐτοῦ.

Ὁ κ. Βασιλειάδης εἶναι δόκιμος συγγραφεὺς. Μὲ θαθεῖαν πίστιν εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ μὲ εὐρύτητα γνώσεων, γλωσσομαθῆς, κατορθώνει νὰ σαγηνεύῃ τὴν λαϊκὴν ψυχὴν. Εἶναι συγγραφεὺς πολλῶν ἔργων καὶ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ δόκιμος χριστιανὸς Ἀπολογητῆς συγχρόνων προβλημάτων. Εἶναι λίαν γνωστὸς εἰς τὸ πολὺ δημόσιον, ὡς ἐκλαϊκευτῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς Ἑλληνορθόδοξου Σκέψεως. Τὰ ἔργα του ἔχουν εὐρυτάτην διάδοσιν μεταξὺ τῶν εὐδιαθέτων καὶ ἀπροκαταλήπτων ἀνθρώπων. Μάλιστα τὰ ἔργα «Υπόμνημα εἰς τὰς Παροιμίας» καὶ «Υπόμνημα εἰς τὸν Ἑκκλησιαστήν» ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ἡρ. Γ. Παπαδημητρίου, ἀποτελοῦν ἀξιόλογα θεολογικὰ καὶ δὴ καὶ ἐρμηνευτικὰ τῆς Π.Δ. ἔργα διὰ πάντα μελε-

τητῆν. Ὁ δραστήριος κ. Βασιλειάδης, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἔργων, συντάσσει καὶ διευθύνει τὸ μηνιαῖον φαιτητικὸν Περιοδικὸν «Ἡ δ ρ ᾱ σ ί ς μ α ρ», καλαίσθητον, εἰκονογραφημένον καὶ μὲ ὕλην συγχρόνου προβληματισμοῦ καὶ διαφωτίσεως διὰ τοὺς Νέους καὶ μάλιστα τοὺς σπουδαστὰς τῶν Ἀνωτάτων Πανεπιστημιακῶν Σχολῶν.

Ὁ κ. Βασιλειάδης εἶναι ἄξιος ἐπαίνου καὶ διὰ τὴν ὄλην ἐκλαϊκευτικὴν συγγραφικὴν του δραστηριότητα ἐν Ἑλληνορθόδοξῳ πνεύματι.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Tito Collianter, Ὁ δρόμος τῶν Ἀσκητῶν. Μετάφρ. ἀπὸ τὰ Σουηδικὰ : Ἀρχιμ. Εὐσέβιος Βίττης. Ἀθήνα 1979. Ἐκδόσεις «Ἀκρίτας». (σειρὰ «Ὁρθόδοξη Μαρτυρία», ἀρ. 2), σελ. 156.

Ἀποτελεῖ μεγάλην ὄντως ἐπιτυχίαν διὰ τὰ ἑλληνικὰ ἐκδοτικὰ πράγματα ἡ παράδοσις εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν τοῦ παρόντος ἔργου, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ πρῶτον (ἐξ ὧων γνωρίζομεν) διβλίον τοῦ Collianter, ποῦ μεταφράζεται εἰς τὴν γλῶσσαν μας, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι δὲν θὰ εἶναι καὶ τὸ τελευταῖον. Ἀξίζουν συγχαρητηρίων οἱ (ἄγνωστοι εἰς ἡμᾶς) ἐκδόται τοῦ ἔργου τούτου, τὸ ὁποῖον, μὲ ζωντανὸν καὶ λογοτεχνικὸν τρόπον καὶ μὲ μίαν θείαν, θὰ ἐλέγομεν, ἀπλότητα, ποῦ ἐνθυμίζει τὰ σοφὰ καὶ ἅγια Ἀποφθέγματα τῶν ἁγίων Γερόντων τῆς Ἐρήμου, μᾶς εἰσάγει εἰς τὴν πνευμα-

ματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, ποῦ ἔπεσαν κατὰ τὸν Α΄ Παγκόσμιον πόλεμον μαχόμενοι παρὰ τὸ πλεῖρον τῶν Σέρβων ἀγωνιστῶν.

Τὸ μνημοσύνη προέστη ὁ Ἐπίσκοπος Νύσσης Εἰρηναῖος, παρούσα τῶν τοπικῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν καὶ πλήθους κόσμου. Στεφάνους κατέθεσαν ὁ ἐν Βελιγραδίῳ Ἑλλην Στρατιωτικὸς Ἀκόλουθος Συνταγματάρχης Παπανέστορας καὶ ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν ἀρχῶν. Τμήμα στρατοῦ ἀπέδωσε τιμὰς.

Ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον τὴν 1ην Δεκεμβρίου λήξαντος ἔτους ὁ Ἐπίσκοπος Βανάτου Βησσαρίων ἐκ συγκοπῆς καρδίας. Ἡ νεκρώσιμος Ἀκολουθία ἐψάλη τὴν 8ην Δεκεμβρίου εἰς τὸν Καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Βρασάτ, ἔδρας τῆς Ἐπισκοπῆς, εἰς τὴν κρύπτην τοῦ ὁποίου ἐγένετο ὁ ἐνταφιασμὸς τοῦ μεταστάντος. Τῆς νεκρώσεως Ἀκολουθίας προεξῆρχεν ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς συλλειτουργοῦντων δύο μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ παρούσα ἄλλων δέκα Ἐπισκόπων τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ρωμιοκαθολικοῦ Ἐπισκόπου τῆς περιοχῆς. Κατὰ τὴν

κηδεῖαν ἦσαν παρόντες καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἡμοσπονδιακῶν κρατικῶν ἀρχῶν, τῶν ἀρχῶν τῆς Δημοκρατίας τῆς Σερβίας, τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καὶ πλήθος πιστῶν ἐξ ὅλης τῆς Ἐπαρχίας. Τὸν ἐπικήδειο ἐξεφώνησεν ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Νότι Σάντ Νικάνωρ, μέλος τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ὁ ἀείμνηστος Ἐπίσκοπος Βανάτου κυρὸς Βησσαρίων, γόνος ἱερατικῆς οἰκογενείας, ἐγεννήθη τὸ 1910 εἰς τὴν Τεμισούραν τῆς Ρουμανίας καὶ ἐσπούδασε θεολογίαν εἰς τὴν ἐν Βελιγραδίῳ Θεολογικὴν Σχολὴν, μετεκπαιδευθεὶς ἐπὶ τι διάστημα καὶ εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῶν Ἀθηνῶν.

Διάκονος ἐχειροτονήθη τὸ 1936 καὶ ἱερομόναχος τὸ 1941. Ἡ χειροτονία του εἰς βοηθὸν Ἐπίσκοπον ἐγένετο τὸ 1947 ἀνέλαβε δὲ τὴν διαποίμανσιν τῆς Ἐπισκοπῆς Βανάτου τὸ 1951. Ἦτο γνώστης τῆς ρουμανικῆς, οὐγγρικῆς, γερμανικῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἀντιπροσώπευσε τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν εἰς διεθνεῖς συνέδρια καὶ εἰς διαφόρους ἐκκλησιαστικὰς ἀποστολάς. Κατὰ τὴν προπερσινὴν ἱστορικὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ μετέσχε τῆς Ἀντιπροσωπείας.

τικὴν ζωὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀπὸ τὴν «κατ' ἀνατολὰς» εἴσοδον, ποὺ εἶναι καὶ ἡ κυρία εἴσοδος, καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν δυτικὴν ἢ δυτικίζουσαν, ὅπως μᾶς εἶχαν συνηθίσει τὰ τελευταῖα χρόνια οὐκ ὀλίγοι νεοέλλη- νες. Ἡ εὐθύνη βαρύνει πολλοὺς καὶ δὲν εἶναι ὁ χώρος κατάλληλος διὰ τὸν καταμερισμὸν εὐθυνῶν εἰς πρό- σωπα ἢ ομάδας. Μᾶλλον νὰ χαρῶμεν πρέπει τώρα καὶ νὰ συγχαρῶμεν τοὺς ἱκανοὺς ἐκδότας, τὸν βαθύτατον συγγραφέα καὶ τὸν γλαφυρὸν μεταφραστὴν, π. Εὐσέ- βιον Βίττην, διὰ τὴν κομψὴν, καλαίσθητον καὶ ὑπο- δειγματικὴν αὐτὴν ἐκδοσὶν τοῦ «Δρόμου τῶν Ἀσκη- τῶν», ποὺ ἀσφαλῶς θὰ προσφέρῃ μεγάλας πνευματι- κὰς ὑπηρεσίας εἰς τοὺς ὀρθοδόξους ὄλου τοῦ κόσμου, καὶ θὰ γνωρίσῃ πιθανῶς πολλὰς ἐκδόσεις καὶ εἰς πολ- λὰς γλώσσας. Ἡ ἐλληνικὴ ἐκδοσις ἠτύχησε νὰ ἔχῃ μεταφραστὴν τῆς ἐγνωσμένης θεολογικῆς καὶ λογο- τεχνικῆς δυνάμεως καὶ παιδείας τοῦ σεμνοῦ π. Εὐσε- βίου Βίττη, ὁ ὁποῖος — ἐκτὸς τῶν πρωτοτύπων θεο- λογικῶν του μελετῶν καὶ δοκιμῶν — ἔχει καὶ ἄλλοτε προσφέρει ξένα ἔργα μεγάλων συγγραφέων εἰς ἀρι- στοτυρηματικὰς μεταφράσεις. Εἶναι μεγάλη, ὄντως, τέχνη καὶ προσφορὰ τὸ νὰ μεταφράζῃ κανεὶς κείμενα ἀσκητικοῦ ἢ φιλοκαλικοῦ χαρακτήρος, εἰς ζωντανὴν λογοτεχνικὴν γλῶσσαν, χωρὶς ν' ἀλλάξῃ τὴν πνευμα- τικὴν γεῦσιν καὶ τὸν θερμὸν, μυστικὸν χαρακτήρα των. Εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ἐκδόσεως ἐγγράφονται, ἐπίσης, καὶ τὰ κατατοπιστικὰ πρόλογικὰ σημειώματα, ὡς καὶ ἐκεῖνα διὰ τοὺς ἀσκητικούς Πατέρας καὶ τὴν «Φιλοκαλίαν», εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Κλείς Πατρολογίας - Βυζαντινῶν Συγγραφέων, ὑπὸ
Δ ω ρ ο θ έ ο υ Σ χ ο λ α ρ ί ο υ (Πρώην Μη-
τροπολίτου Λαρίσης, τοῦ Θεσσαλοῦ), πρώτη ἐκδο-
σις 1879.

Μετὰ ἀκριβῶς 100 ἔτη (1879 - 1979) ἐπανεκδί-
δεται εἰς ἓνα τόμον (650 σελ.) ὁ πολῦτιμος καὶ ἐξηγ-
τηλμένος αὐτὸς θησαυρὸς. Εἰς τὸ καταπληκτικὸν αὐτὸ
ἔργον, τὸ ὁποῖον εἶναι καρπὸς πολυετοῦς καὶ πολυμό-
χθου ἐργασίας, συμπεριλαμβάνονται ἀπὸ τὸν πρῶτον
αἰῶνα τοῦ Χριστιανισμοῦ λεπτομερῶς τὰ περιεχόμενα
ἀπάντων τῶν ἔργων ὄλων τῶν Ἁγίων Πατέρων, ὄλων
τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων καὶ τῶν Βυ-
ζαντινῶν Συγγραφέων. Ἔχει συνταχθῆ ἑάσει τῆς Πα-
τρολογίας τοῦ Migne. Χρησιμεύει ὁμοῦς ὡς θεματολο-

γικὸς ὁδηγὸς καὶ διὰ τὴν σύγχρονον σειρὰν τῶν Πα-
τερικῶν ἐκδόσεων «ΩΦΕΛΙΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ», καθὼς
καὶ δι' οἰανδήποτε ἄλλην Πατερικὴν ἐκδοσὶν διότι
ἀναφέρεται συστηματικῶς εἰς τὰ συγκεκριμένα ἔργα
ἐκάστου Συγγραφέως.

Ἡ ἀξία τοῦ ἔργου τούτου ἔγκειται καὶ εἰς τὸ
ὅτι αὐτὸ χρησιμοποιοῦνται καὶ αὐτοτελῶς, ἀνεξαρτήτως
δηλαδὴ ἀπὸ τὴν σειρὰν τῶν τόμων ἔπου παραπέμπει,
διότι μὲ βραχυτάτην περίληψιν ἐξαιρέται ἡ κεντρικὴ
ἰδέα πολλῶν Ἀγιοπατερικῶν ἔργων. Κατ' αὐτὸν τὸν
τρόπον ἀντλοῦνται εὐχερῶς συμπεπυκνωμένα διδάγματα
θείας σοφίας. Τὸ ἔργον τοῦτο κυρίως ἐνημερώνει περὶ
τοῦ τί ἐγγράφη εἰς τὸν χώρον ὁλοκλήρου τῆς Χριστια-
νικῆς Γραμματείας καὶ δι' ὅσα σημεῖα ὑπάρχει εἰδι-
κὸν ἐνδιαφέρον ὁ ἀναγνώστης ὁδηγεῖται ἀμέσως εἰς
τὴν ἀντίστοιχον πηγὴν. Ἐπίσης μεγάλης ἀξίας εἶναι
ἡ ἐκτενεστάτη εἰσαγωγή τοῦ ἔργου, ἀποτελουμένη ἐκ
δεκάδων σελίδων καὶ διηρημένη εἰς 8 μέρη, ἔπου ἀνα-
πτύσσονται θέματα γενικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπως περὶ
μελέτης καὶ καταληπτοῦ τῶν θείων Γραφῶν, περὶ αἰ-
ρετικῶν καὶ ἀπίστων, περὶ παραδόσεων, περὶ τῆς ἀξίας
τῶν Πατερικῶν ἔργων κ.λπ.

Ἡ ἐκδοσις θὰ εἶναι πολυτελής. Ἡ ὀριστικὴ τιμὴ
εἶναι 600 δρχ. Μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα καὶ ἐπειδὴ
τὸ ἔργον εἶναι εἰδικὸν καὶ ἐπὶ πλέον θὰ συμπληρωθῇ,
ἡ τιμὴ αὐτὴ θεωρεῖται χαμηλοτάτη καὶ προνομιακὴ,
ἢ ὅποια θὰ ἰσχύσῃ ΜΟΝΟΝ δι' ὅσους προεγγραφοῦν.
Μετὰ τὴν ἔναρξιν ἐκτυπώσεως τοῦ ἔργου ἡ εὐκαιρία
αὐτὴ θὰ χαθῇ, διότι ἡ ἐκτύπωσις θὰ γίνῃ εἰς ἀριθμὸν
ἀντιτύπων ἀ κ ρ ι β ὼ ς ἴσον πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν
ἐγγραφέων συνδρομητῶν. Ἡ προεγγραφή γίνεται μὲ
προκαταβολὴν 300 δρχ. Ἀόγη τῆς συμπληρώσεως, τὸ
ἔργον θὰ κυκλοφορήσῃ τέλος Ἀπριλίου μὲ ἀρχὰς Μαΐου
1980. Ἡ ἐκτύπωσις ὁμοῦς θὰ ἀρχίσῃ ἐνωρίτερον. Δι'
αὐτὸ ἡ προεγγραφή πρέπει νὰ γίνῃ ἐγκαίρως.

Εἶναι ἄγνωστον ἔάν, πότε καὶ ὑπὸ ποίους οἰκονο-
μικοὺς ὅρους θὰ γίνῃ ἄλλη ἀνατύπωσις. Πάντως ἐπέ-
ρασαν 100 ἔτη διὰ νὰ ἀποφασισθῇ ἡ παρούσα 6' ἐκ-
δοσις καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἔάν τυχὸν εὕρισκετο
ἀντίτυπον εἰς παλαιοπώλεια, θὰ ἠγοράζετο πρὸς 2.000
ἕως 3.000 δρχ.

Ἐκδόσεις «ΩΦΕΛΙΜΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ», Πατησίων 5,
Ἀθήναι, τηλ. 52.43.400. Ὑπεύθυνος: Ἱερεὺς Ἰωάν-
νης Κ. Διώτης.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ίερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

Έχοντας υπ' όψει: 1) τὰς διατάξεις τοῦ Ν.Δ. 1398)73 «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων διακόνων παρὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», 2) τὴν υπ' ἀριθμ. 1342)77 ἡμετέραν ἀπόφασιν, 3) τὰς διατάξεις τῆς υπ' ἀριθμ. 2104)1976 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱεραῖς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ ἀναδιαιρθρώσεως τῶν ὀργανικῶν θέσεων διακόνων», 4) τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ Ν. 673)77 «περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τινῶν θέσεων διακόνων» καὶ 5) τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33, 34, 36 καὶ 37 τοῦ υπ' ἀριθμ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν ἀνακλήρουξιν ὑποψηφίῶν διακόνων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ὀργανικῶν θέσεων α) τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Συμεῶν Μυτιλήνης, 6) τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Παππάδου καὶ γ) τῆς Ἀγίας Βαρβάρας Παμφίλων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ἕως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῇ Δελτίῳ τῆς «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 7ῃ Δεκεμβρίου 1979

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Καλαθρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Έχοντας υπ' όψει: τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ υπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῖς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν κάτωθι Ἱερῶν Ναῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, ἵνα προδῶμεν εἰς τὴν ἀνακλήρουξιν τῶν ὑποψηφίῶν τῶν ἐν λόγῳ κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Φιλᾶττα - Καλύβια, 2) Δροσάτου, 3) Πλανητέρου.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 8ῃ Δεκεμβρίου 1979

† Ὁ Καλαθρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλωπείας

Έχοντας υπ' όψει: τὰς διατάξεις τοῦ Ν.Δ. 1398)1973 «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων διακόνων», τοῦ Νόμου 673)1977

«περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τινῶν θέσεων διακόνων», καὶ τοῦ ἀρθροῦ 52 τοῦ υπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἀγίας καὶ Ἱεραῖς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, ἐνοριῶν καὶ ἐφημεριῶν» π ρ ο σ κ α λ ο ῦ μ ε ν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσι: τὴν θέσιν τοῦ διακόνου τῶν Ἱερῶν Ἐνοριακῶν Ναῶν 1) Ἀγίου Νικάνδρου καὶ Ἰωαννικίου Ἀριδαίας, 2) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Γιαννιτσῶν, 3) Ἀγίου Γεωργίου Γιαννιτσῶν, 4) Ἀγίας Σκέπης Ἐδέσσης καὶ 5) Ἀγίου Νεκταρίου Ἐδέσσης, ἕως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικὰ, καθ' ἕσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προδῆ εἰς τὴν ἀνακλήρουξιν ὑποψηφίῶν.

Ἐν Ἐδέσσει τῇ 10ῃ Δεκεμβρίου 1979

† Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλωπείας ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Κασσανδρείας

Έχοντας υπ' όψει: τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 33 παράγρ. 2 τοῦ υπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, ἐνοριῶν καὶ ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἕως ἐντὸς μηνὸς, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν κάτωθι κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Ἀγίου Ἀθανασίου Πολυχρόνου, 2) Παντοβασίλισσης Ν. Τριγλίας, 3) Ἀγίου Ἀθανασίου Σουιάς καὶ 4) Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου Πυργαδικίων.

Ἐν Πολυγύρῳ τῇ 11ῃ Δεκεμβρίου 1979

† Ὁ Κασσανδρείας ΣΥΝΕΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἰκαρίας

Έχοντας υπ' όψει: τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 33 παρ. 2 τοῦ υπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, ἐνοριῶν καὶ ἐφημεριῶν» καὶ προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Συλλήψεως Τιμίου Προδρόμου Ἀμπέλου Σάμου, καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας διατάξεις, ἕως ὑποβάλλωσιν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ἀπαντὰ τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικὰ.

Ἐν Σάμῳ τῇ 29ῃ Δεκεμβρίου 1979

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ίερά Μητρόπολις Σάμου και Ίκαρίας

Έχοντας υπ' όψει: α) Τό Ν.Δ. 1398)1973 «περί συστάσεως οργανικών θέσεων Διακόνων κλπ.» και β) το Άρθρον 36 του υπ' αριθ. 2)1969 Κανονισμού «περί Ίερών Ναών, ένοριών και έφημερίων», προσκαλούμεν τους έχοντας τά υπό των Θείων και Ίερών Κανόνων και των Νόμων τής Πολιτείας προβλεπόμενα προσόντα και δουλομένους να καταλάβωσι τήν κενήν θέσιν του Διακόνου του Ίεροϋ Ναού «Άγιος Νικόλαος» του Δήμου Άγίου Κηρύκου Ίκαρίας, όπως, εντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης εις τό περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ήμιν τά νενομισμένα δικαιολογητικά διά τά περιετρώ.

Έν Σάμω τή 3η Ιανουαρίου 1980

† Ο Σάμου και Ίκαρίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ίερά Μητρόπολις Καρυστίας και Σκύρου

Έχοντας υπ' όψει τάς διατάξεις των Άρθρων 33 και 34 τής του υπ' αριθ. 2)1969 Κανονισμού τής Ίερας Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος «περί Ί. Ναών, ένοριών και Έφημερίων», προσκαλούμεν τους έχοντας τά κανονικά και νόμιμα προσόντα και δουλομένους να καταλάβωσι τήν κενήν θέσιν του τακτικού Έφημερίου του Ίεροϋ Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου τής Ένορίας Τραχηλίου, όπως εντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης εν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ήμιν τά απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Έν Κύμῃ τή 31η Δεκεμβρίου 1979

† Ο Καρυστίας και Σκύρου ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ο "Άλκης στή χώρα του "Ηλιου.

Μιά συγκλονιστική περιπέτεια «όχι σαν τις άλλες» προσφέρει τό καινούργιο βιβλίο «Ο Άλκης στή Χώρα του "Ηλιου», που πρόσφατα κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις τής Άποστολικής Διακονίας, στή σειρά «Παιδικό Όριζόντες». Ένας τόμος καλαίσθητος και πλούσια εικονογραφημένος, μάς δίνει μιá αληθινή παιδική ιστορία, που με τήν απλότητά της, τήν όμορφιά της και τήν αλήθεια της, θα συγκινήσει βαθιά πολλές καρδιές μικρών και μεγάλων παιδιών, που θα τήν διαβάσουν. Μιά γνήσια λογοτεχνία, που ανεβάξει και μορφώνει τόν κόσμο του παιδιού, δίνοντάς του μέσα από δραματικές σελίδες τήν όμορφιά τής Ελλάδος και τή ζέστα με τόν πλούτο τής Όρθοδοξίας.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ του Έπισήμου Δελτίου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος των έτων 1923/4 - 1973, συντάχθέν υπό Άδαμαντίου Στ. Άγεστίδη. Πρόλογος Κωνσταντίνου Γ. Μπόνη, Όμ. Καθηγητού Πανεπιστημίου - Ακαδημαϊκού. Τόμος Α', σσ. π + 1 - 572, Τόμος Β', σσ. 573 - 1070. Άθήνα: 1978.

Εις τά πλαίσια τής συντάξεως εύρετηρίων των περιοδικών τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, εξέδόθη εις 2 τόμους τό εύρετήριο των πρώτων πενήντα τόμων τής «Έκκλησίας», ή όποία, ως γνωστόν, είναι τό επίσημον δελτίον τής Έκκλησίας τής Ελλάδος.

Πρόκειται δι' έν εύρετήριον άπολύτως χρηστικόν, τό όποιον εις τό πρώτον μέρος ταξινομεί τό σύνολον των πάσης μορφής δημοσιευμάτων του περιοδικού και εις τό δεύτερον εύρετηριάζει κάθε τί. Τό πρώτον μέρος περιλαμβάνει 27.133 λήμματα ταξινομημένα εις 17 πίνακας, μεταξύ των όποίων περιλαμβάνονται πίνακες των νόμων, πράξεων, έγγραφων κ.λπ. του ελληνικού κράτους και των ξένων κρατών, πίνακες πράξεων και έγγραφων τής Ί. Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, των συνοδικών οργανισμών, τής Ί. Αρχιεπισκοπής Άθηνών και των λοιπών Ί. Μητροπόλεων τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, καθώς και των διαφόρων Όρθοδόξων Έκκλησιών, όπως και των έτεροδόξων. Εις ίδίους πίνακας ταξινομούνται αι μελέται, αι προσφωνήσεις, οι λόγοι, αι περιστατικά εϋχαί, τό θεϊον κήρυγμα, τά σημειώματα τής «Παρατηρήσεων Στήλης», ή κριτική του διδίου, τά χρονικά κ.ά.

Εις τό δεύτερον μέρος δημοσιεύονται 38 εύρετήρια με τά όποια επιχειρείται μιá έξονυχιστική ταξιόμηση των συντακτών και των περιεχομένων των διαφόρων έγγραφων, νόμων, έγκυκλίων, πράξεων του ελληνικού κράτους και των διαφόρων Έκκλησιών, αλλά και των συγγραφέων και των περιεχομένων των μελετών, Άρθρων, προσφωνήσεων, λόγων, διδλιοκρισιών, παρατηρήσεων κ.λπ.

Τού όλου έργου προτάσσεται πρόλογος του διευθυντού του περιοδικού Καθηγητού κ. Κ. Γ. Μπόνη, Ακαδημαϊκού, καθώς και ιστορικά του περιοδικού, ανάλυσις των μεθοδολογικών του εύρετηρίου, διδλιογραφία, αρκτικόλεξα και συντομογραφία.

Τό έργον διατίθεται έν τῷ συνόλω του αντί 2.000 δραχμών έν τοίς γραφείοις των εκκλησιαστικών περιοδικών (Ίωάννου Γενναδίου 14, Άθήνα 140).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (ΕΘΒ)

Ἡ ἔλλειψις παρ' ἡμῖν συστηματικῆς καὶ μεθοδικῆς ἀναγραφῆς τῶν πάσης φύσεως δημοσιευμάτων, τῶν ἀπτομένων τῶν ἐλληνικῶν θεολογικῶν σπουδῶν, ἀποτελεῖ, ὡς γνωστὸν, κοινὴν διαπίστωσιν. Ἡ ὑπαρξίς τοῦ Bulletin Analytique de Bibliographie Hellenique τοῦ ἐν Ἀθήναις Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πληροῖ τὴν ἀνάγκην αὐτήν, οὔτε ἡ Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία τῆς Βιβλιογραφικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, διὰ πολλοὺς λόγους, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὸ ὅτι δὲν ἐκδίδονται τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως.

Ἐξ ἄλλου ἡ βιβλιογραφία τοῦ Byzantinische Zeitschrift καὶ τοῦ Revue d' Histoire Ecclesiastique ἀποτελεῖ ἐπωσδῆποτε σημαντικὴν συμβολὴν εἰς τὸ γενικώτερον βιβλιογραφικὸν πρόβλημα τῶν θεολογικῶν σπουδῶν, ἀλλὰ τῆς ἐλληνικῆς θεολογικῆς βιβλιογραφίας καλύπτει μέρος τι γενικώτερον καὶ εἰς ἐπίπεδον περισσότερον διεθνὲς καὶ ὀλιγώτερον ἐλληνικόν.

Ἐπιβάλλεται λοιπὸν ἡ σύνταξις ἐλληνικῆς θεολογικῆς βιβλιογραφίας, σκοπὸς τῆς ὁποίας θὰ εἶναι ἡ παρουσίασις, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς βιβλιογραφικῆς τέχνης, τοῦ συνόλου τῶν δημοσιευμάτων, αὐτοτελῶν καὶ εἰς περιοδικά, τὰ ὁποία ἀπτονται τῶν διαφόρων κλάδων τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης.

Τὴν ἀνάγκην ταύτην ἀπεφάσισαν ὅπως καλύψουν τὰ ἐκκλησιαστικὰ περιοδικὰ δι' ἑτησίου εἰδικοῦ δημοσιεύματος, ὡς βιβλιογραφικοῦ παραρτήματος τῆς «Θεολογίας», ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἑλληνικὴ Θεολογικὴ Βιβλιογραφία» (ΕΘΒ).

Κατ' ἀρχὴν, ὡς ἐλληνικὴ θεολογικὴ βιβλιογραφία θεωρεῖται:

1. Ὅ,τι δημοσιεύεται ὑπὸ Ἑλλήνων συγγραφέων ὁπουδήποτε.
2. Ὅ,τι ἀναφέρεται εἰς θέματα τῆς ἐλληνικῆς θεολογίας.

Ὡς πηγὰι τῆς ΕΘΒ θεωροῦνται ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ σύνολον τῶν βιβλίων, τὰ ὁποία ἐκδίδονται, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ σύνολον τῶν ἐλληνικῶν περιοδικῶν, θεολογικῶν καὶ μὴ, τὰ ὁποία κυκλοφοροῦν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλοῦθι. Εἶναι εὐνόητον ὅτι τὰ πρὸς βιβλιογράφησιν δημοσιεύματα θὰ πρέπει νὰ πληροῦν τὰς προϋποθέσεις διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν των ὡς ἐπιστημονικῶν ἢ τὸ ἐλάχιστον ὡς ἐκλαϊκευμένων δημοσιευμάτων.

Κατ' ἔτος θὰ δημοσιεύεται ἡ πρὸ διετίας ΕΘΒ. Συντάσσεται ἤδη ἐκείνη τοῦ ἔτους 1977, ἡ ὁποία ἐλπίζεται ὅτι θὰ κυκλοφορήσῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους 1979.

Οἱ κ.κ. συγγραφεῖς καὶ ἐκδῶται ἔργων ἢ καὶ περιοδικῶν οἱ ἐπιθυμοῦντες ὅπως βιβλιογραφῶνται εἰς τὴν ΕΘΒ τὰ δημοσιεύματά των, δύνανται νὰ ἀποστέλλωσι τὰς ἐκδόσεις των εἰς τὴν ἐξῆς διεύθυνσιν: Περιοδικὸν «Θεολογία» (Διὰ τὴν ΕΘΒ). Ἰ. Γενναδίου 14, Ἀθήναι 140.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ἀκαδημαϊκός

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

+ Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας
ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

+ Ὁ Παραμυθίας, Φιλιππῶν καὶ Γηρομερίου
ΤΙΤΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

- A) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.
B) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 15 ἑτησίως
Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἔτει.

Ποιμαντορικὴ Ἐγκύκλιος Χριστουγέννων τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ.

Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ διὰ τὸ Νέον ἔτος 1980.

Μήνυμα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις.

Ἐόρτια Γράμματα.

Σεβ. Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Ἡ μεγάλη προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν θεολόγων αὐτῆς εἰς τὴν διακράτησιν τῶν παραδόσεων.

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Χριστιανισμὸς καὶ Πολιτισμὸς.

Ἀρχιμ. Κυρίλλου Ἀργέντη, Τὸ μέλλον τῆς Ὀρθοδόξου διασπορᾶς ἐν Γαλλίᾳ.

Ἀρχιμ. Κων. Φαραντάτου, Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ ἀξία αὐτοῦ κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον.

Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Ἐλευθεριάδου, Χρονικὸν τελετῆς ἀποκαλυπτηρίων τοῦ Ἀρχιεπ. Κορινθίας Ἰωάν. Κωνσταντινίδου.

Ἀρχιμ. Λεωνίδου Πανταζῆ, Περὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθήναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ. 710.734

Προστάτμνος Τυπογράφου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.